

**UNIVERZITA KARLOVA**

**Právnická fakulta**

**Mgr. Štěpánka Tykalová**

**Postavení státního zástupce v přípravném  
řízení trestním**

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

Tematický okruh: Trestní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30. 12. 2018

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 277 185 znaků včetně mezer.

Mgr. Štěpánka Tykalová  
rigorozantka

V Praze dne 30. 12. 2018

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu rigorózní práce JUDr. Rudolfu Vokounovi, CSc., za jeho vstřícnost, cenné rady a pomoc při vedení mé rigorózní práce.

# Obsah

Úvod.....	1
1. Přípravné řízení trestní.....	3
1.1 Trestní řízení – obecná charakteristika.....	3
1.2 Právní úprava a charakteristika přípravného řízení.....	6
1.3 Formy přípravného řízení.....	10
1.4 Stadia přípravného řízení.....	15
1.4.1 Postup před zahájením trestního stíhání.....	16
1.4.2 Postup po zahájení trestního stíhání.....	26
2. Zkrácené přípravné řízení.....	32
2.1 Právní úprava a charakteristika zkráceného přípravného řízení.....	32
2.2 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení.....	33
2.3 Zahájení zkráceného přípravného řízení.....	35
2.4 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení.....	37
2.4.1 Vyřízení věci policejním orgánem.....	40
2.4.2 Vyřízení věci státním zástupcem.....	41
3. Státní zastupitelství a státní zástupce.....	43
3.1 Právní úprava a charakteristika státního zastupitelství.....	43
3.2 Působnost státního zastupitelství.....	45
3.3 Správa státního zastupitelství.....	49
3.4 Státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo.....	51
3.5 Postavení státního zástupce.....	54
3.5.1 Postavení a povinnosti státního zástupce.....	54
3.5.2 Funkce státního zástupce.....	57
4. Postavení státního zástupce v přípravném řízení trestním.....	59
4.1 Dozor státního zástupce nad zachováváním zákonnosti.....	60
4.2 Práva a povinnosti státního zástupce při výkonu dozoru.....	63
4.3 Dozor státního zástupce před zahájením trestního stíhání.....	73
4.3.1 Trestní oznámení a jeho přezkum.....	74
4.3.2 Záznam o zahájení úkonů trestního řízení a jeho přezkum.....	75
4.3.3 Neodkladné a neopakovatelné úkony a výslechy svědků.....	77
4.3.4 Operativně pátrací prostředky.....	78
4.3.5 Skončení prověřování.....	81
4.4 Dozor státního zástupce po zahájení trestního stíhání.....	84
4.4.1 Usnesení o zahájení trestního stíhání a jeho přezkum.....	84
4.4.2 Vyšetřování konané státním zástupcem.....	86
4.4.3 Skončení vyšetřování.....	88
4.5 Dozor státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení.....	98
4.5.1 Zkrácené přípravné řízení konané státním zástupcem.....	100
4.5.2 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení.....	101
Závěr.....	106
Seznam použitých zkratk.....	110
Seznam použitých zdrojů.....	111
Postavení státního zástupce v přípravném řízení trestním.....	119
Abstrakt.....	119
Klíčová slova.....	120

The position of the public prosecutor in the preparatory criminal proceeding.....	121
Abstract.....	121
Key words.....	122

## Úvod

Přípravné řízení představuje první předsoudní stádium trestního řízení, jedná se o významné stádium, neboť zejména kvalita jeho provedení do značné míry ovlivňuje průběh hlavního líčení a výsledek řízení ve věci. V rámci přípravného řízení lze snadněji provést složité procesní úkony náročné na uplatnění moderních poznatků kriminalistiky a dalších vědních oborů a zajistit důkazy později neopakovatelné či ze své povahy neodkladné.<sup>1</sup>

Jeho hlavním smyslem je zjistit trestné činy a odhalit jejich pachatele, zajistit provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, vyhledání nezbytných důkazů, popřípadě jejich provedení, jež jsou vždy nezbytné pro rozhodnutí státního zástupce o tom, zda ve věci podá obžalobu nebo bude učiněno jiné rozhodnutí ve věci (například rozhodnutí o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci, případně o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo schválení narovnání), opatřit podklady potřebné pro projednání věci v líčení před soudem; zároveň by mělo zabránit tomu, aby před soud byly postaveny osoby, u kterých není dostatečné podezření, že mohou být pachateli trestných činů, čímž přípravné řízení jednak chrání systém trestního soudnictví před zahlcením, ke kterému by při projednávání věcí s nedostatečným důkazně podloženým podezřením ze spáchání trestného činu, jistě došlo, jednak chrání i nevinného občana před ostouzejícími účinky veřejného soudního řízení.

K tomu, aby přípravné řízení proběhlo v souladu se zákonem, tedy, aby policejní orgán postupoval důsledně podle TŘ, byl naplněn účel trestního řízení, je třeba výkonu průběžné kontrolní činnosti. K výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti je v přípravném řízení oprávněn státní zástupce. Dozor státního zástupce je osvědčeným a účinným prostředkem, jak podrobit činnost policie kontrolním mechanismům. Tím mají být na jedné straně posíleny garance zákonnosti a ochrany občanských práv, na druhé straně má být vyvinut tlak na účinné a rychlé prověřování všech podnětů a oznámení o trestných činech stran policejních orgánů. Svou kontrolní činností tak státní zástupce poskytuje záruku nad ochranou základních lidských práv a svobod garantovanými jednotlivci LZPS a mezinárodními smlouvami. Jako orgánu dozoru

---

<sup>1</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. K východiskům řešení otázky vzájemného vztahu přípravného řízení a stadia projednání trestní věci v řízení před soudem v připravované rekodifikaci trestního práva procesního v České republice. *Státní zastupitelství*. 2005. č. 1-3. s. 27.

nad zachováním zákonnosti je státnímu zástupci TŘ propůjčena celá řada oprávnění, zároveň právě on nese odpovědnost za výsledek a průběh přípravného řízení, proto bývá v přípravném řízení označován za pána sporu.

Obraz státního zástupce je spojen především se zastupováním obžaloby v hlavním líčení, zatímco v přípravném řízení není jeho úloha dostatečně doceněna. Česká veřejnost má o skutečné činnosti státního zástupce pouze mlhavou představu, práce státních zástupců bývá v médiích často kritizována, považována za nedostatečnou a snad i zmanipulovanou. V tomto ohledu tak vyvstává řada specifických otázek. Cílem této práce je zodpovědět níže uvedené otázky, poukázat na sporná místa právní úpravy a poskytnout tak možnosti řešení.

Nejprve je třeba zodpovědět otázku, jaké právní předpisy činnost státního zastupitelství, respektive činnost státního zástupce, upravují. Teprve poté se nabízí otázka, jaká oprávnění má státní zástupce při výkonu dozoru v přípravném řízení, ve zkráceném přípravném řízení k dispozici. V rámci jednotlivých stadií přípravného řízení je nutno se vypořádat především s otázkou, která oprávnění zákon státnímu zástupci poskytuje v tom, či onom stadiu. Neméně důležitá je otázka, zda je v reálných možnostech státního zástupce ovlivnit práci policejních orgánů, jaká je jeho aktivita v přípravném řízení, respektive zda je oprávněn sám vést vyšetřování a konečně, zda je právní úprava dozoru nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení dostatečně srozumitelná a přehledná.

Výkonem své funkce státní zástupce zajišťuje činnost státního zastupitelství. Státní zástupce je při výkonu své působnosti nezávislý, byť nejde o totožnou míru nezávislosti jako u soudců. I do budoucna lze očekávat, že státní zástupce bude plnit své úkoly zodpovědně a respektovat přitom zákonem stanovené principy, zejména postupovat nezávisle, nestranně, odborně, podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, v souladu s morálními zásadami. Jakýkoli zásah či vliv, v jehož důsledku by mohlo dojít k porušení některé z těchto zásad, by měl být nemyslitelný.

# 1. Přípravné řízení trestní

## 1.1 Trestní řízení – obecná charakteristika

K pochopení přípravného řízení je nezbytné nejdříve v obecné rovině charakterizovat trestní řízení. Trestní řízení je definováno v § 12 odst. 10 TŘ. Podle tohoto ustanovení se trestním řízením rozumí „řízení podle tohoto zákona a zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.“ Jedná se o nejširší pojem označující veškerý proces upravený TŘ. J. Jelínek<sup>2</sup> definuje trestní řízení jako zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, případně i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, jehož úkolem je náležitě zjistit, zda byl trestný čin spáchán, a je-li tomu tak, zjistit jeho pachatele a uložit mu podle zákona trest nebo ochranné opatření, učiněné rozhodnutí vykonat popřípadě jeho výkon zařídit, dále působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti a k výchově občanů. Učebnice autorů D. Císařová, J. Fenyk, T. Gřivna a kolektiv<sup>3</sup> formuluje pojem trestního řízení shodně jako J. Jelínek, přičemž pro snazší pochopení významu trestního řízení jej popisuje rovněž jako zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení<sup>4</sup> a dalších osob<sup>5</sup> ve společenských vztazích, které vznikají při zjišťování trestných činů, při rozhodování o nich, při výkonu rozhodnutí a při předcházení a zamezování trestné činnosti.

P. Šámal<sup>6</sup> k trestnímu řízení uvádí, že jeho základním účelem je v souladu se zákonem odhalit pachatele skutku, který naplňuje znaky trestného činu podle hmotného trestního práva, vyšetřit tento skutek a postavit pachatele před soud, který rozhodne o jeho vině či nevině; za předpokladu, že jej shledá vinným, uloží mu

---

<sup>2</sup> JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 19-20.

<sup>3</sup> CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GŘIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Aspi, 2008. ISBN 978-80-7357-348-5. s. 12.

<sup>4</sup> Pod pojmem orgány činné v trestním řízení je třeba rozumět soud, státního zástupce a policejní orgán. (§ 12 odst. 1 TŘ).

<sup>5</sup> Obsah trestního řízení se netýká jen orgánů činných v trestním řízení, ale i dalších subjektů trestního řízení, jako například podezřelého, obviněného, jeho obhájce, poškozeného, zúčastněné osoby, svědka, znalce, tlumočnicka a jiné. Jejich činnost v rámci trestního řízení probíhá v rámci trestněprocesních právních vztahů, které lze definovat jako trestním právem procesním upravené vztahy vznikající v rámci trestního řízení mezi subjekty trestněprocesních práv a povinností.

<sup>6</sup> ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 3.



trest nebo ochranné opatření, popřípadě obojí, eventuálně upustí od potrestání, a zajistí výkon trestu i ochranného opatření, v případě jejich uložení.

Podle důvodové zprávy<sup>7</sup> podstatou a základním smyslem právní úpravy trestního řízení je při respektování požadavku zákonnosti zajistit odhalení, usvědčení a potrestání pachatele v co možná nejkratší době po spáchání trestného činu. „*Jen tehdy může být trestní řízení veřejností vnímáno jako výkon trestní spravedlnosti a může plnit i další cíle – zejména v oblasti prevence.*“

Nicméně Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí zdůraznil, že „*účelem trestního řízení není jenom spravedlivé potrestání pachatele, nýbrž i „fair“ proces, který je nevyhnutelnou podmínkou existence demokratického právního státu.*“<sup>8</sup> Z toho plyne, že „*účelu trestního řízení, jímž je sice nade vše pochybnost především náležitě zjistit trestné činy a podle zákona jejich pachatele spravedlivě potrestat, nemůže být v právním státě nadřazen zásadě řádného zákonného procesu, z čehož plyne, že nelze tohoto účelu dosahovat za cenu porušení procesních předpisů, a to již vůbec ne těch kterých ustanovení, majících zajistit obviněnému možnost účinně se hájit, s čímž souvisí i zásada zdrženlivosti (přiměřenosti), v souladu s níž ani do práv osob důvodně podezřelých by nemělo být zasahováno více, než je nezbytně nutné.*“<sup>9</sup> „*Právní stát zajišťuje ochranu základních práv a svobod soudní mocí, což je rozvedeno především v úpravě práva na spravedlivý proces v hlavě páté Listiny. Z myšlenky právního státu proto logicky vyrůstá i celé pojetí trestního řízení. I v trestním řízení musí být*

---

<sup>7</sup> Samotná právní úprava trestního řízení nemůže zaručit, že požadovaného efektu trestního procesu bude dosaženo – to závisí na aplikační praxi příslušných orgánů státu. Zákon může pouze vytvořit prostředí, které k dosažení stanoveného cíle buď účinně napomáhá, nebo mu naopak brání. In *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění TR, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Vydán pod č. 265/2001 Sb. v částce 102/2001 Sb. dne 31. 7. 2001. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpi6q>](http://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpi6q) [cit. 2018-02-06].

<sup>8</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 4/94 [ze dne 12. 10. 1994]. In *Sbírka nálezů a rozhodnutí* jako N 46/2 SbNU 57. Dostupný také z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=27131&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=27131&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-02-27]. Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 268/2003 [ze dne 3. 11. 2004]. In *Sbírka nálezů a rozhodnutí* jako N 165/35 SbNU 241. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=44497&pos=1&cnt=1&typ=result>](https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=44497&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-02-27]. Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 2014/2007 [ze dne 14. 5. 2008]. In *Sbírka nálezů a rozhodnutí* jako N 86/49 SbNU 217. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=58862&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=58862&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-02-27].

<sup>9</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 16/02 [ze dne 28. 3. 2002]. In *Sbírka nálezů a rozhodnutí* jako N 42/25 SbNU 335. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=42959&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=42959&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-02-27].

*maximálně šetřeno práv a svobod jednotlivce, neboť bagatelizací účelu a způsobu vedení trestního řízení může dojít k neodůvodněným a nepřiměřeným zásahům do soukromé svobody jednotlivce.*“<sup>10</sup>

Trestní řízení probíhá v několika určitých časových úsecích, ve kterých orgány činné v trestním řízení, popřípadě další orgány a osoby zúčastněné na řízení, plní své úkoly s cílem dosáhnout účelu trestního řízení. Tato časová období se nazývají stadia trestního řízení, lze je rozlišit na přípravné řízení, předběžné projednání obžaloby, hlavní líčení, opravné řízení (řádné a mimořádné) a řízení vykonávací.<sup>11</sup> Všemi těmito stadii nemusí každé trestní řízení projít, například opravná řízení jsou dána k dispozici osobám oprávněným podat opravný prostředek, které jich však nemusí využít; trestní řízení může skončit i bez toho, aby muselo proběhnout řízení vykonávací, například bylo-li trestní stíhání podmíněně zastaveno a obviněný splnil ve zkušební době všechny podmínky. Trestní řízení tak může postupně projít všemi uvedenými stadii, nicméně může se zcela zrealizovat toliko v jedné jediné fázi, například tím, že ve zkráceném přípravném řízení státní zástupce podmíněně odloží podání návrhu na potrestání a podezřelý splní ve zkušební době všechny podmínky.

Řízeními vedenými podle TŘ, tudíž řízeními trestními, jsou i zvláštní postupy vedené podle ZSVM (například podle § 70 ZSVM), které TŘ neobsahuje, neboť TŘ je *lex generalis* (vyslovně upraveno v § 291 TŘ). Výjimkou je pouze řízení dle hlavy třetí ZSVM, které je svou povahou zvláštním řízením soudním. Naopak trestním řízením nejsou ta řízení, jejichž úprava vychází z TŘ či jeho části subsidiárně. Trestním řízením nejsou ani ta řízení, která mají s trestním řízením určitou souvislost, ale TŘ je neupravuje, jako například řízení o vydání člena Parlamentu ČR k trestnímu stíhání podle čl. 27 odst. 4 Ústavy. Trestním řízením rovněž není řízení, které pouze na trestní řízení navazuje, ale jinak je vedeno podle jiného předpisu, například řízení o vydání zajištěné věci ze soudní úschovy, které se vede podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.<sup>12</sup> Vykonávací řízení je ovšem trestním řízením jen v rozsahu, v jakém je upravuje TŘ. Trestním řízením

---

<sup>10</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1975/08 [ze dne 12. 1. 2009]. In *Sbírka nálezů a rozhodnutí* jako N 7/52 SbNU 73. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=61181&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=61181&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-02-27].

<sup>11</sup> JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 483.

<sup>12</sup> Komentář k § 12 TŘ. ASPI [databáze]. Verze 6.2.2018. Wolters Kluwer, a.s., 2018 [cit. 2018-02-06].

proto je například řízení o podmíněném propuštění podle § 331 a násl. TŘ, nejsou jím však ty postupy při výkonu trestu odnětí svobody, které upravuje specificky zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, například ukládání kárného trestu podle § 47 a násl. citovaného zákona.<sup>13</sup>

## **1.2 Právní úprava a charakteristika přípravného řízení**

Právní úprava přípravného řízení je obsažena v části druhé TŘ, nazvané „*Přípravné řízení*“, která se skládá ze dvou obecných ustanovení (§ 157 TŘ, § 157a TŘ) a ze dvou hlav: hlava IX. – „*Postup před zahájením trestního stíhání*“ (§ 158 - § 159b TŘ) a hlava X. – „*Zahájení trestního stíhání, další postup v něm a zkrácené přípravné řízení*“.

Přípravné řízení bývá též nazývané jako předsoudní stadium trestního řízení, je pravidelnou součástí tzv. *reformovaného typu kontinentálního trestního řízení* a zároveň i nedílnou součástí trestního řízení.<sup>14</sup> Základním rysem typického kontinentálního systému je množství důkazů prováděných v předsoudním stadiu, účast vyšetřujícího soudce či vyšetřovatele na vyšetřování a v některých případech poměrně rozsáhlé rozhodovací pravomoci policie a veřejného žalobce. Řízení před soudem pak probíhá na podkladě důkazů zajištěných v rámci přípravného řízení.<sup>15</sup>

Zatímco trestním řízením se podle již zmiňovaného ustanovení TŘ<sup>16</sup> rozumí trestní řízení v širším smyslu, jež zahrnuje i přípravné řízení, tak podle téhož ustanovení je přípravné řízení definováno jako „*úsek trestního řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním*

---

<sup>13</sup> Komentář k § 12 TŘ. ASPI [databáze]. Verze 6.2.2018. Wolters Kluwer, a.s., 2018 [cit. 2018-02-06].

<sup>14</sup> FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 23.

<sup>15</sup> Oproti tomu v anglosaském systému přípravné řízení typické pro kontinentální systém neexistuje, má mimoprocesní formu a těžiště dokazování se nachází v soudním stadiu. Srov. FENYK, Jaroslav. *Filosofie novely trestního řádu (č. 265/2001 Sb.) z hlediska postavení veřejného žalobce*. In *Policejní akademie České republiky, Katedra trestního práva. Teoretické otázky přípravného řízení trestního: Sborník příspěvků z teoretického semináře k mezinárodní účasti pořádaný dne 20. listopadu 2002*. Praha, 2002. ISBN 80-7251-118-1. s. 8.

<sup>16</sup> § 12 odst. 10 TŘ.

*obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.*“ Pomocí této definice J. Jelínek<sup>17</sup> vymezuje přípravné řízení tak, že „začíná od zahájení úkonů trestního řízení až do případného podání obžaloby, sjednání dohody o vině a trestu, návrhu na potrestání nebo jiného procesně relevantního úkonu, který má účinky zastavení trestního stíhání.“

Současná právní úprava přípravného řízení, byť podstatně novelizovaná, vychází z několikaletého legislativního procesu zásadní reformy trestního práva procesního, který byl završen přijetím novely TŘ provedené zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002. Záměrem zákonodárce bylo, aby přípravné řízení „plnilo funkci vyplývající z jeho názvu, tzn. spíše postupy operativně pátracími a kriminalisticko-taktickými než procesními odhalit trestné činy a jejich pachatele vyhledat a opatřit potřebné důkazy a připravit podklady pro rozhodnutí státního zástupce jako budoucího žalobce.“<sup>18</sup> Jedním z hlavních motivů novely byla také snaha zkrátit a zjednodušit přípravné řízení a přenést těžiště dokazování před soud tak, aby se klíčovou částí trestního procesu stalo hlavní líčení a nikoliv přípravné řízení, jak tomu doposud bylo.<sup>19</sup>

Dle P. Vantucha<sup>20</sup> tato novela odbourala dosavadní diferencování přípravného řízení na fázi řízení před policejním orgánem a na řízení před vyšetřovatelem, čímž měla odstranit dřívější duplicitu úkonů, prováděných orgány činnými v přípravném řízení. Nicméně nevedla však ke zrušení funkcí vyšetřovatelů, nýbrž ke spojení úřadů vyšetřování s kriminální policií do společné Služby kriminální policie a vyšetřování.

Předmětná novela TŘ se rovněž zasloužila o rozšíření přípravného řízení nejen o vyšetřování, ale i objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin v rámci postupu před zahájením trestního stíhání. Novým vymezením pojmu přípravného řízení se podle důvodové zprávy k novele<sup>21</sup> sledovalo

---

<sup>17</sup> JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 488-489.

<sup>18</sup> DUŠKOVÁ, Nikol. *Oprávnění státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2012. s. 3-4. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

<sup>19</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. K východiskům řešení otázky vzájemného vztahu přípravného řízení a stadia projednání trestní věci v řízení před soudem v připravované rekodifikaci trestního práva procesního v České republice. *Státní zastupitelství*. 2005. č. 1-3. s. 29.

<sup>20</sup> VANTUCH, Pavel. Předsoudní fáze trestního řízení po novele trestního řádu. *Bulletin advokacie*. 2001. č. 11-12. s. 22.

<sup>21</sup> Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění TŘ, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Vydán pod č. 265/2001 Sb. v částce 102/2001 Sb.

odstranění přísného rozlišování mezi prověřováním oznámení a řízením po sdělení obvinění. Díky tomuto je i stadium postupu před zahájením trestního stíhání podřízeno doзору státního zástupce a zároveň takové úkony jsou použitelné i v dalším řízení. Zvýšení úlohy a dosahu doзору státního zástupce posílilo jednak garance ochrany práv a svobod osob, jednak lepší prosazování veřejného zájmu větší možností uplatnění zásady legality od samého počátku trestního řízení.<sup>22</sup> Rozšíření výkonu doзору nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení na postup před zahájením trestního stíhání představuje jednu z nejzásadnějších změn v přípravném řízení oproti právnímu stavu do 31. 12. 2001.<sup>23</sup> Rozšířením odpovědnosti státního zástupce za průběh přípravného řízení umožňuje státnímu zástupci účinně ovlivňovat jeho délku; novelou mu byla svěřena nejen řada úkonů v souvislosti s použitím tzv. operativně pátracích prostředků, ale i významné povinnosti v souvislosti s omezením osobní svobody obviněného – jen jemu zákon svěřil meritorní rozhodování v přípravném řízení a umožnil mu zvážit a rozhodnout o použití tzv. odklonů (narovnání a podmíněné zastavení trestního stíhání) již v přípravném řízení.<sup>24</sup> Pro svůj značný rozsah proto bývá tato novela často přirovnána k rekodifikaci.

„Přípravné řízení je proces opatřování a hodnocení důkazů.“<sup>25</sup> V rámci přípravného řízení by měly být opatřeny a provedeny ty důkazy, které je třeba pro účely přípravného řízení, které by nebylo možno provést v hlavním líčení, nebo jejichž provedení v pozdějším stadiu řízení by mohlo znamenat jejich znehodnocení nebo ztrátu. Přitom však velmi záleží na součinnosti orgánů činných v trestním řízení, aby bylo dosaženo vyváženého poměru mezi přípravným řízením a řízením před soudem.

Učebnice autorů J. Musíla, V. Kratochvíla, P. Šámala<sup>26</sup> uvádí, že za podstatný znak přípravného řízení je pokládáno, jak napovídá již samotný název, že se v něm

---

dne 31. 7. 2001. Dostupný z www: <<https://beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpwi6q>> [cit. 2018-02-06].

<sup>22</sup> VANTUCH, Pavel. K omezení významu přípravného řízení v návrzích nového trestního řádu. *Trestněprávní revue*. 2008. roč. 7. č. 2. s. 42.

<sup>23</sup> FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta. 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 67.

<sup>24</sup> Podrobněji srov. CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GRÍVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Aspi, 2008. ISBN 978-80-7357-348-5. s. 416.

<sup>25</sup> FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; GRÍVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-750-8. s. 475.

<sup>26</sup> MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 533.

připravují podklady pro následující soudní stádium. Přípravné řízení předurčuje budoucí řízení před soudem především tím, že vymezuje předmět řízení, jak z hlediska skutku, o něž se řízení vede, tak z hlediska osoby, proti níž se řízení vede; rovněž nesporně ovlivňuje úspěšnost dokazování před soudem a tím mimo jiné i efektivnost trestního řízení. Soud je do značné míry závislý na tom, jaké důkazní zdroje mu státní zástupce nabídne v obžalobě, neboť i za situace, kdy se na soud plně vztahuje povinnost ex officio vyhledávat a provádět důkazy, reálné možnosti soudu obstarat některé důkazy jsou značně limitovány, jelikož svou organizační a personální výstavbou a pracovními metodami je příliš vzdálen místům a dějům, kde se informace o spáchaných trestných činech nacházejí, oproti kapacitě policejních orgánů, které jsou v tomto směru mnohem větší.<sup>27</sup> Řadu důkazů soud provádí přečtením protokolu o jejich provedení v rámci přípravného řízení (například ohledání, prohlídka těla, důkaz výslechem svědka, jestliže taková osoba zemřela).<sup>28</sup>

Oproti hlavnímu líčení je přípravné řízení nepřímé, neveřejné a zásadně písemné. Zásada neveřejnosti je ještě více zdůrazněna v ustanoveních § 8a - § 8c TŘ, neboť až na zákonné výjimky, orgány činné v trestním řízení nesmějí zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se trestní řízení vede, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka. To má své opodstatnění, neboť předčasné zveřejnění jednotlivých výsledků přípravného řízení by mohlo jednak mařit a ztěžovat jeho další provádění, například tím, že by pachatel mohl nabytých informací využít k ničení a falšování důkazů, jednak by mohlo mít na nevinného občana difamující účinky. Princip neveřejnosti přípravného řízení je však prolomen ve vztahu k obhájci, jenž má procesní oprávnění být přítomen vybraných vyšetřovacích úkonů již od zahájení trestního stíhání. Toto oprávnění platí, jde-li o vyšetřovací úkony, jejichž výsledek může být použit jako důkaz v řízení před soudem (§ 165 odst. 2, 3 TŘ). Takové oprávnění nelze obhájci odepřít.<sup>29</sup> Obviněnému policejní orgán může umožnit zúčastnit

---

<sup>27</sup> Podrobněji srov. RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 358.

<sup>28</sup> Podrobněji srov. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 491.

<sup>29</sup> Od novely TŘ provedené zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, má toto oprávnění v omezeném rozsahu i zmocněnec poškozeného a zúčastněné osoby. Blíže JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 492.

se vyšetřovacích úkonů, zejména tehdy, nemá-li obviněný obhájce a spočívá-li úkon ve výslechu svědka, který má právo odepřít výpověď (§165 odst. 1 TŘ).

Jelikož přípravné řízení není koncipováno jako řízení sporné, kontradiktorní, založené na soupeření stran, naopak typický je dvoustranný procesní vztah mezi orgánem konajícím řízení na straně jedné a obviněným na straně druhé, neuplatňuje se zde zásada obžalovací<sup>30</sup>, nýbrž toliko zásada oficiality<sup>31</sup>.

### **1.3 Formy přípravného řízení**

Novelou TŘ provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. došlo na rozdíl od předchozí jednotné formy přípravného k zavedení tří forem přípravného řízení, lišící se podmínkami, za nichž mohou být konána, rozsahem opatřovaných nebo prováděných důkazů i způsobem jejich ukončení.

Kritérii mezi jednotlivými formami přípravného řízení je dle J. Jelínka<sup>32</sup> zejména škodlivost a závažnost trestných činů, o kterých se má řízení konat, přičemž dle učebnice trestního práva procesního<sup>33</sup> je pro podobu varianty přípravného řízení určující i skutková složitost. Podle zmíněných kritérií autoři rozlišují tři formy přípravného řízení: standardní<sup>34</sup>, rozšířené<sup>35</sup> a zkrácené přípravné řízení, zatímco TŘ užívá pouze pojem zkrácené přípravné řízení, zbylé termíny jsou používány naukou a aplikační praxí.

Rozšířené přípravné řízení upravené ustanoveními § 168 - § 170 TŘ, se užije tehdy, jedná-li se o vyšetřování trestných činů, k jejichž řízení je v prvním stupni věcně

---

<sup>30</sup> Zásada obžalovací je vyjádřena v § 2 odst. 8 TŘ takto: „*Trestní stíhání před soudem je možné jen na základě obžaloby nebo návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu podaných státním zástupcem, který obžalobu před soudem zastupuje.*“ Obžalovací zásada se uplatní toliko v řízení před soudem, zejména v hlavním líčení a v rámci odvolacího řízení.

<sup>31</sup> Zásada oficiality je vyjádřena v § 2 odst. 4 TŘ následovně: „*Nestanoví-li zákon něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti.*“ Dozví-li se policejní orgán o skutečnostech, které by mohly zakládat znaky trestného činu, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala určitá osoba, zahájí trestní stíhání a sám postupuje při vyšetřování z vlastní iniciativy tak, aby byly co nejrychleji a v potřebném rozsahu vyhledány důkazy k objasnění všech základních skutečností důležitých pro rozhodnutí. Blíže JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 492-493.

<sup>32</sup> Srov. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 495.

<sup>33</sup> MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 551.

<sup>34</sup> Termín „*standardní přípravné řízení*“ používá trestněprávní nauka. Zákonný text hovoří pouze o přípravném řízení, čímž je ztíženo odlišení různých modifikací přípravného řízení.

<sup>35</sup> Termín „*rozšířené přípravné řízení*“ je toliko teoretický pojem. Zákonný text používá název „*Zvláštní ustanovení o vyšetřování některých trestných činů*“.

příslušný krajský soud<sup>36</sup>, typově se jedná o závažné a skutkově komplikované trestné činy. Zatímco průběh před zahájením trestního stíhání je totožný jako ve standardním přípravném řízení, rozšíření se vztahuje pouze na postup po zahájení trestního stíhání (vyšetřování). Základní rozdíl mezi rozšířeným a standardním přípravným řízením spočívá v obsahu jejich náplně. Při standardním přípravném řízení policejní orgán důkazy podle § 164 odst. 1 věta první TŘ zásadně vyhledává, zatímco při rozšířeném přípravném řízení je podle § 169 odst. 1 TŘ zároveň i provádí.

Naopak zkrácené přípravné řízení upravené ustanoveními § 179a - § 179f TŘ, se koná slovy zákona<sup>37</sup> o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jestliže byl podezřelý přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 TŘ<sup>38</sup> postavit před soud. Za situace, kdy „zkrácené přípravné řízení se koná ve skutkově, právně a důkazně jednoduchých věcech, by tomu měla odpovídat i délka prověřování předcházejícího zkrácenému přípravnému řízení. Podmínky uvedené v § 179a odst. 1 písm. b) TŘ, tzn. prověřováním trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání zjištěné skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, včetně samostatně posuzované doby prověřování a očekávání, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 TŘ postavit před soud, zpravidla nebudou splněny, uplynula-li od počátku prověřování do sdělení podezření podle § 179b odst. 3 TŘ doba podstatně převyšující dva týdny. V takovém případě samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. c) TŘ návrh na potrestání odmítne.“<sup>39</sup> Avšak Nejvyšší soud České republiky v jiném svém rozhodnutí<sup>40</sup> judikoval, že „jakékoli překročení lhůty pro konání zkráceného

<sup>36</sup> Věcná příslušnost krajského soudu konat řízení v prvním stupni je upravena v § 17 TŘ.

<sup>37</sup> § 179a odst. 1 písm. a), b) TŘ.

<sup>38</sup> Dle § 179b odst. 4 TŘ „musí být zkrácené přípravné řízení skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován (§ 179b odst. 3 TŘ).“

<sup>39</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tpjn 303/2014 [ze dne 25. 9. 2014] In *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* pod č. 52/2014. Dostupný z [www: <http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFDDA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0>](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFDDA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0) [cit. 2018-03-01].

<sup>40</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 826/2014 [ze dne 20. 8. 2014]. Dostupný z [www: <http://www.usneseni.cz>](http://www.usneseni.cz)



*přípravného řízení uvedené v § 179b odst. 4 TŘ samo o sobě neznamena zpochybnění zákonnosti provedení zkráceného přípravného řízení jako celku, pokud jinak byla dodržena další ustanovení o vedení takového řízení a byla zachována práva obviněného na obhajobu.“*

Zkrácené přípravné řízení však nelze konat nebo v něm pokračovat, je-li dán důvod vazby a nejsou-li splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu nebo jsou-li dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, z nichž alespoň o jednom musí být konáno vyšetřování (§ 179f odst. 1 písm. a), b) TŘ). Za použití analogie § 179f odst. 1 písm. a) TŘ je třeba dovést, že „konání zkráceného přípravného řízení není přípustné nejen v případech, kdy je podezřelý omezen na osobní svobodě, respektive kdy je osobní svobody zbaven z důvodu výkonu vazby, ale také v ostatních srovnatelných případech zbavení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nebo ve výkonu s tím srovnatelného ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody (ať již ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence).“<sup>41</sup> Zkrácenému přípravnému řízení, respektive jeho právní úpravě a charakteristice, podmínkám jeho konání, zahájení a vyřízení věci, se budu blíže věnovat v části 2. této práce.

Standardní přípravné řízení upravené ustanoveními § 157 - § 167 TŘ se pak vztahuje zásadně na ty trestné činy, o kterých se nekoná rozšířené či zkrácené přípravné řízení. Jedná se o obecnou a v praxi nejčastější formu přípravného řízení.

J. Fenyk a další autoři<sup>42</sup> rozlišují rovněž tři formy přípravného řízení, avšak jejich úprava je od předchozí stanovena odlišně, přičemž tyto formy se odlišují toliko mírou použitelnosti svých výsledků ve vztahu k průběhu hlavního líčení, a to následovně: postup před zahájením trestního stíhání (§ 158 - § 159b TŘ), vyšetřování (§ 160 - § 175

---

<[http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/905A16A0C5884DBEC1257DAC004CEB89?openDocument&Highlight=0,null](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/905A16A0C5884DBEC1257DAC004CEB89?openDocument&Highlight=0,null)> [cit. 2018-03-01]. Česko. Nejvyšší soud České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 1542/2014 [ze dne 17. 12. 2014]. Dostupný z www:

<[http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/E8826446A4313E21C1257E34002FF3A7?openDocument&Highlight=0,null](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/E8826446A4313E21C1257E34002FF3A7?openDocument&Highlight=0,null)> [cit. 2018-03-01].

<sup>41</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tz 44/2016 [ze dne 20. 7. 2016]. Dostupný z www:

<[http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/E6F025735D1C2727C12580500046F11A?openDocument&Highlight=0,null](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/E6F025735D1C2727C12580500046F11A?openDocument&Highlight=0,null)> [cit. 2018-03-01].

<sup>42</sup> FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; GRIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-750-8. s. 476.

TŘ) a zkrácené přípravné řízení (§ 179a - § 179h TŘ). Příručka o přípravném řízení<sup>43</sup> v části, jejímž autorem je P. Šámal, vychází z poněkud jiného rozlišení forem přípravného řízení, a to v úzké návaznosti na stadia přípravného řízení. Přípravné řízení po novele TŘ provedené zákonem č. 265/2001 Sb. zahrnuje *postup před zahájením trestního stíhání*, v jeho rámci se koná zkrácené přípravné řízení, a *vyšetřování*, jenž se podle typové závažnosti a skutkové složitosti vyšetřovaných trestných činů člení na *standardní vyšetřování*, které se koná o všech trestných činech, o nichž řízení koná v prvním stupni okresní soud a *rozšířené vyšetřování*, které se koná o trestných činech, o nichž dle věcné příslušnosti řízení koná v prvním stupni krajský soud a v němž je možno konat vzhledem k povaze trestných činů v širším rozsahu dokazování, než je to přípustné ve standardním vyšetřování. Zkrácené přípravné řízení pak označuje za zvláštní formu přípravného řízení, které v podstatě celé probíhá v rámci postupu před zahájením trestního stíhání, neboť pokud věc není předána do vyšetřování, kdy však již zkrácené přípravné řízení neprobíhá, trestní stíhání se zahajuje až podáním návrhu na potrestání soudu.

Jiným kritériem, podle něhož jsou diferencovány jednotlivé formy přípravného řízení, je právní skutečnost, nazývaná zahájení trestního stíhání. Různé formy přípravného řízení se od sebe odlišují tím, zda v jejich průběhu dojde nebo nedojde k zahájení trestního stíhání.

V případě, že v rámci standardního přípravného řízení dojde k zahájení trestního stíhání, rozlišují se zpravidla dva časové úseky:

1. *postup před zahájením trestního stíhání* (§ 158 - § 159b TŘ) – i když je dáno podezření ze spáchání trestného činu, pachatel je zatím neznámý;
2. *postup po zahájení trestního stíhání* – následuje po sdělení obvinění, nazýván *vyšetřování* (§ 161 - § 167 TŘ) – trestní stíhání se již vede proti konkrétní osobě.

Nicméně v rámci standardního přípravného řízení nemusí vždy dojít k zahájení trestního stíhání, jestliže postup před zahájením trestního stíhání je ukončen odložením nebo jiným vyřízením věci podle § 159a TŘ. V takovém případě nedochází ani k vyšetřování.

---

<sup>43</sup> ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 15.

V rozšířeném přípravném řízení dochází k zahájení trestního stíhání vždy. I v tomto případě se rozlišují dva časové úseky:

1. *postup před zahájením trestního stíhání* (§ 158 - § 159b TŘ) – je totožný jako ve standardním přípravném řízení;
2. *postup po zahájení trestního stíhání* – následuje po sdělení obvinění; je terminologií TŘ nazýván jako *zvláštní ustanovení o vyšetřování některých trestných činů* (§ 168 - § 170 TŘ), de facto se jedná o *rozšířené vyšetřování*, kdy se trestní stíhání vede proti konkrétní osobě.<sup>44</sup>

U zkráceného přípravného řízení však nedochází k zahájení trestního stíhání, třebaže je podezřelý, proti němuž se řízení vede, znám. „*K zahájení trestního stíhání zde může dojít (pokud se toto řízení neukončí jinak) až po skončení přípravného řízení v momentě, kdy návrh státního zástupce na potrestání byl doručen soudu (§ 314b odst. 1 TŘ)*.“<sup>45</sup> Celé zkrácené přípravné řízení je fakticky postupem před zahájením trestního stíhání.

Ztotožňuji se s převládajícím názorem ohledně rozlišování tří forem přípravného řízení, konkrétně na standardní, rozšířené a zkrácené přípravné řízení, neboť je třeba vzít v úvahu jejich diferenciaci podle aktuálně platného TŘ. Striktně by měla být odlišována stadia přípravného řízení a jeho formy. Stadia jsou vcelku jednoznačně, jedná se o prověřování a vyšetřování, toliko vývojové etapy přípravného řízení, které neexistují reálně souběžně vedle sebe, jelikož jednotlivá věc může, avšak nutně nemusí, procházet těmito etapami, nejeví se přiléhavé jejich označení jako formy přípravného řízení.<sup>46</sup>

Pro lepší pochopení již tak komplikovaného pojetí struktury přípravného řízení ji lze schematicky znázornit takto:

---

<sup>44</sup> Blíže MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 551-554.

<sup>45</sup> PETR, Milan. *Působnost státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2016. s. 14. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Říha.

<sup>46</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 417.

### Struktura přípravného řízení

Forma přípravného řízení	Trestné činy, kterých se týká	Zda dochází v průběhu přípravného řízení k zahájení trestního stíhání	Časové úseky přípravného řízení	
			Postup před zahájením trestního stíhání	Po zahájení trestního stíhání
<b>standardní přípravné řízení</b>	všechny trestné činy, mimo těch v rozšířeném a zkráceném přípravném řízení	může, ale nemusí	ano (§ 158 - § 159b TŘ)*	ano vyšetřování (§ 151 - § 167 TŘ)**
<b>rozšířené přípravné řízení</b>	trestné činy, o nichž řízení koná krajský soud	dochází vždy	ano (§ 158 - § 159b TŘ)*	ano rozšířené vyšetřování (§ 168 - § 170 TŘ)
<b>zkrácené přípravné řízení</b>	trestné činy málo závažné, skutkově jednoduché (§ 179a TŘ)	ne (trestní stíhání se zahajuje až ve zjednodušeném soudním řízení - § 314b odst. 1 TŘ)	ano (§ 179a – § 179f TŘ) (§ 158 – § 159b TŘ)	ne (trestní stíhání se zahajuje až ve zjednodušeném soudním řízení - § 314b odst. 1 TŘ)

*Poznámky k tabulce:*

\* V některých případech se etapa „Postup před zahájením trestního stíhání“ nekoná. Jestliže již prvotní informace nasvědčují podezření, že byl spáchán trestný čin a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, není třeba provádět žádné úkony směřující k objasnění a prověřování skutečností, nýbrž se ihned rozhodne o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 TŘ).

\*\* V některých případech se etapa „Vyšetřování“ nekoná. Jestliže se postupem před zahájením trestního stíhání nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání (například se nepodařilo odhalit pachatele), nebo vyskytnou-li se jiné skutečnosti uvedené v § 159a TŘ, věc se odloží nebo odevzdá k projednání jinému orgánu.

Tabulka č. 1 Struktura přípravného řízení

Zdroj: Kurs trestního práva. Trestní právo procesní.

#### **1.4 Stadia přípravného řízení**

Přípravné řízení se vnitřně člení na postup před zahájením trestního stíhání, tzv. prověřování (*generální inkvizice*), a na postup po zahájení trestního stíhání (*speciální inkvizice*), přičemž dělicím momentem je okamžik zahájení trestního stíhání.<sup>47</sup>

<sup>47</sup> Komentář k § 12 TŘ. ASPI [databáze]. Verze 6.2.2018. Wolters Kluwer, a.s., 2018 [cit. 2018-02-06].

### 1.4.1 Postup před zahájením trestního stíhání

Postup před zahájením trestního stíhání představuje první fázi přípravného řízení, v rámci které dochází k prověřování a objasňování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění jeho předpokládaného pachatele. Účelem je prověřit podněty i vlastní poznatky policie s cílem zajistit všechny podklady důležité pro zahájení trestního stíhání proti konkrétní osobě nebo pro jiné meritorní rozhodnutí.<sup>48</sup>

Tato fáze začíná buď sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, nebo provedením neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, zahájením trestního stíhání. K pochopení začátku této první fáze přípravného řízení je nezbytné nejdříve vysvětlit pojmy záznam o zahájení úkonů trestního řízení, neodkladný a neopakovatelný úkon, zahájení trestního stíhání.

V praxi je nejčastěji přípravné řízení zahájeno vyhotovením záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 TŘ. Tímto záznamem je oddělena neformální fáze, která je omezena výhradně na zjištění relevantních poznatků odůvodňujících, byť dosud neprokázané a nejasné, podezření ze spáchání trestného činu, od fáze řízení, která se zahajuje sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a v níž policejní orgán prověřuje za pomoci úkonů trestního řízení neformálně odhalené skutečnosti.<sup>49</sup> Podnětem k vyhotovení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení mohou být buď výsledky vlastního pozorování policejního orgánu, informace získané z policejních databází, trestní oznámení, nebo jakýkoliv jiný způsob, jímž se policejní orgán dozví o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin (například z hromadných sdělovacích prostředků, z anonymních zpráv). Trestní oznámení jsou povinni přijímat státní zástupce a policejní orgán, a bez průtahů je vyřizovat. Tato výslovně formulovaná povinnost zdůrazňuje zároveň jejich odpovědnost za objasňování trestné činnosti a odhalení jejich pachatelů. Přitom jsou v souladu s § 158 odst. 2 TŘ povinni oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje, a pokud o to oznamovatel požádá, do jednoho měsíce od oznámení jej vyrozumět

---

<sup>48</sup> Policejní orgán provádí šetření a činí opatření podle zákona o Policii ČR nebo jiných právních předpisů, neboť ještě nedošlo k sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 TŘ a není vedeno trestní řízení.

<sup>49</sup> DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1159.

o učiněných opatřeních. Obecně má povinnost přijímat trestní oznámení i soud, který se však podáním věcně nezabývá, ale zašle je neprodleně státnímu zástupci (§ 59 odst. 3 část první věty za středníkem, odst. 6 TŘ). Policejní orgán sám či z podnětu státního zástupce ve smyslu § 157 odst. 1 TŘ a § 158 odst. 1 TŘ podnět vyřídí některým z následujících způsobů:

- a) podnět *předá* k vyřízení *příslušnému policejnímu orgánu*,
- b) věc *odloží*, nejde-li o podezření z trestného činu ani z přestupku nebo jiného deliktu (§ 159 odst. 1 TŘ),
- c) věc *odevzdá* příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného deliktu nebo ke kázeňskému nebo kárnému projednání (§ 159a odst. 1 písm. a) nebo b) TŘ),
- d) *provede neodkladné a neopakovatelné úkony*, hrozí-li nebezpečí z prodlení a následně neprodleně sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení (§ 158 odst. 3 TŘ),
- e) *sepíše záznam o zahájení úkonů trestního řízení* (§ 158 odst. 3 TŘ),
- f) *rozhodne o konání zkráceného přípravného řízení* při splnění zákonných podmínek (§ 179a TŘ),
- g) není-li třeba provádět žádné úkony směřující k objasňování a prověřování skutečností, nýbrž již prvotní informace nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, a je-li policejní orgán oprávněn konat vyšetřování, *rozhodne o zahájení trestního stíhání* (§ 160 odst. 1 TŘ),
- h) není-li policejní orgán oprávněn konat vyšetřování a jsou-li splněny podmínky výše uvedené pod bodem g), *předá věc policejnímu orgánu oprávněnému konat vyšetřování k zahájení trestního stíhání*.<sup>50</sup>

K sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení dochází za předpokladu existence podnětu k trestnímu stíhání, na základě kterého je možno učinit závěr o podezření z trestného činu, opírající se o skutečnosti, které důvodně nasvědčují spáchání trestného činu, přičemž ona důvodnost podezření se musí zvažovat s přihlédnutím k povaze konkrétního případu, trestného činu, o který má jít, a k tomu,

---

<sup>50</sup> Podrobněji MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 569-570.

že prověřování podezření ze spáchání trestného činu je na samém počátku a nelze prozatím očekávat existenci přesvědčivých důkazů potvrzujících takové podezření.

Záznam o zahájení úkonů trestního řízení musí obsahovat skutkové okolnosti, které mají zakládat důvodné podezření ze spáchání trestného činu a pro které se řízení zahajuje, a způsob, jakým se orgán činný v trestním řízení o nich dozvěděl, především původní zdroj poznatků. S ohledem na stupeň poznání v této počáteční fázi nemusí být popis skutkových okolností v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení zcela precizní a vyčerpávající co do uvedení všech znaků skutkové podstaty trestného činu, je zcela dostačující rámcové odůvodnění podezření ze spáchání trestného činu. Přitom se nevyžaduje, aby byla zachována totožnost skutku se skutkem popsáním posléze v obžalobě, návrhu na potrestání či návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Takovýmto popisem skutkových okolností je v obecné formě vymezen předmět trestního řízení, který může být v průběhu provádění úkonů trestního řízení pozměněn.

Ztotožňuji se s názorem M. Fryštáka<sup>51</sup>, že stávající právní úprava vykazuje nedostatek, spočívající v absenci lhůty pro vyhotovení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení od okamžiku, kdy se policejní orgán o skutkových okolnostech dověděl, ani tento okamžik nemusí být v záznamu uveden. V opačném případě, by bylo možno posoudit, zda policejní orgán postupoval v souladu se zásadou legality, oficiality a bez zbytečných průtahů. Jelikož dle § 157 odst. 1 TR jsou státní zástupce a policejní orgán povinni organizovat svou činnost tak, by účinně přispívali k včasnosti a důvodnosti trestního stíhání, bylo by stanovení lhůty přínosem. V této souvislosti musím rovněž poukázat na další nedostatek současné právní úpravy. Přestože zákon nevyžaduje, aby v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení byla uvedena právní kvalifikace, dovoluji si tvrdit, že její uvedení je absolutně nezbytné. Absence právní kvalifikace v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení vyplývá z velmi obecného vymezení skutkových okolností, z nichž nemusí být zřejmé přesné označení činu, na druhou stranu je žádoucí, aby byla součástí, neboť její uvedení je rozhodující pro určení věcné příslušnosti státního zástupce k doзору nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení nebo pro posouzení podmínek použití některých operativně

---

<sup>51</sup> Podrobněji FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 72.

pátracích prostředků či zajišťovacích úkonů, kde má označení trestného činu podstatný význam.<sup>52</sup>

Hlavním smyslem záznamu o zahájení úkonů trestního řízení je informovat státního zástupce ve lhůtě 48 hodin od zahájení trestního řízení o konání trestního řízení pro uvedené skutkové okolnosti. Vymezení počátku trestního řízení má až druhotný význam, neboť zákon nevyžaduje *expressis verbis* sepsání záznamu jako první krok policejního orgánu, ale v případě potřeby může být záznam sepsán až po provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů. Navíc s okamžikem zahájení trestního řízení po sepsání záznamu není spojen běh žádné hmotněprávní ani procesní lhůty.<sup>53</sup>

Jedním z oprávnění, sloužící policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících spáchání trestného činu, je možnost provádět neodkladné a neopakovatelné úkony. Zároveň se jedná o další z možností, jak může přípravné řízení začít. Legální definice těchto úkonů je uvedena v § 160 odst. 4 TŘ.<sup>54</sup> Neodkladný úkon se vztahuje k okamžiku zahájení trestního stíhání, neopakovatelný úkon se vztahuje až k řízení před soudem. V § 158 odst. 3 TŘ je výslovně uvedeno, že „*hrozí-li nebezpečí z prodlení, policejní orgán záznam sepiše po provedení potřebných neodkladných a neopakovatelných úkonů.*“ Ústavní soud v této souvislosti uvedl, že „*alternativní možnost zahájit přípravné řízení provedením neodkladného úkonu musí dopadat objektivně na přesně definovanou situaci. V případě, kdy tato situace není dána z důvodu absence přípustných výjimek ze zásady bezprostřednosti a ústnosti, jedná se o zásah do ústavně zaručeného práva obviněného na obhajobu, které je jedním z nejdůležitějších základních práv osob, proti nimž se vede trestní řízení.*“<sup>55</sup> Ústavní soud již předtím konstatoval, že „*orgán, který takový úkon provádí, je povinen se otázkou, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný*

---

<sup>52</sup> Podrobněji FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 74-75. Podrobněji DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1162.

<sup>53</sup> Podrobněji DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1161.

<sup>54</sup> Neodkladným úkonem se rozumí „*takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.*“ Neopakovatelným úkonem je „*takový úkon, který nebude možno před soudem provést.*“

<sup>55</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. *Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3206/2008 [ze dne 27. 4. 2009]. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=62378&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=62378&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-11].*



*nebo neopakovatelný považován, zabývat a přezkoumatelným způsobem svůj závěr vysvětlit. Postup Policie ČR, kdy není přezkoumatelným způsobem zdůvodněno, proč provedení úkonu nebylo možné odložit na pozdější stádium trestního řízení, vybočuje z mezí ústavnosti.*<sup>56</sup>

Nepřichází v úvahu, aby text právní úpravy taxativním či demonstrativním způsobem stanovil, které úkony je možno považovat za neodkladné nebo neopakovatelné. Dle názoru Ústavního soudu je třeba „*povahu úkonu jako úkonu neodkladného nepochybně posuzovat vždy podle okolností konkrétního případu. Je tedy třeba zvážit, zda konkrétní úkon splňuje podmínky neodkladnosti, a to také ve vztahu k osobě, již se týká. Současně je třeba mít na paměti, že takový úkon je možno učinit pouze v případě aktuálního nebezpečí možnosti jeho zmaření, zničení nebo ztráty, a dále vazbu takového úkonu na účel trestního řízení, jakož i nezbytnost určité časové návaznosti tohoto úkonu na zahájení trestního stíhání.*“<sup>57</sup>

Neodkladnými úkony budou zejména úkony provedené podle § 158 odst. 3 písm. d) až f) TŘ, dále pak podněty či žádosti policejního orgánu k vydání předchozího souhlasu s provedením příslušných procesních úkonů nebo příkazu či povolení státního zástupce, podání návrhu na vydání rozhodnutí soudu, jakož i všechny úkony, k nimž je dle TŘ třeba takového předchozího souhlasu, příkazu nebo povolení státního zástupce, byly-li provedeny policejním orgánem bez jeho souhlasu, ale i například použití operativně pátracích prostředků podle ustanovení § 158b - § 158e TŘ nebo výslech svědka či rekognice provedené podle § 158a TŘ. Neopakovatelnými úkony budou především úkony týkající se osob, které mohou být v době bezprostředně následující po předpokládaném provedení úkonu pro orgány činné v trestním řízení nedosažitelné.<sup>58</sup>

---

<sup>56</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 1780/2007 [ze dne 25. 8. 2008]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59724&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59724&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-11].

<sup>57</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 290/98 [ze dne 7. 12. 2009]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=31083&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=31083&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-12].

<sup>58</sup> Typickým příkladem neopakovatelného úkonu je výslech svědka, jestliže jde o osobu, která umírá nebo je její život vážně ohrožen, je vysokého věku, je cizím státním příslušníkem nebo osobou bez státní příslušnosti a nemá v České republice trvalý pobyt. In FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 80-81.

Z povahy věci je zřejmé, že některé úkony mohou mít povahu jak neodkladných, tak neopakovatelných úkonů.<sup>59</sup>

*„Neodkladné a neopakovateľné úkony jsou ze zákona limitujícím faktorem realizace práva na obhajobu<sup>60</sup> obviněného.“<sup>61</sup> Při žádném z těchto úkonů není realizováno právo obviněného na obhajobu, rovněž účast obhájce je při nich zpravidla vyloučena.*

Správné posouzení neodkladnosti nebo neopakovatelnosti příslušného procesního úkonu má v trestním řízení značný význam. Proto § 160 odst. 4 věta třetí TR stanoví, že *„v protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.“* Dle názoru Ústavního soudu *„smyslem a účelem požadavku existence protokolu o provedení neodkladného či neopakovatelného úkonu je především vytvoření prostoru pro předstření věcných důvodů pro neodkladnost a neopakovatelnost úkonu v protokolu. Smyslem a účelem povinnosti vyložit věcné důvody pro neodkladnost a neopakovatelnost úkonu v protokolu je zaručit transparentnost trestního řízení a jeho kontrolovatelnost, tj. zajistit náležitou přezkoumatelnost těchto úkonů ex post.“<sup>62</sup>* Pokud by byl proveden procesní úkon, aniž by byly splněny podmínky neodkladnosti nebo neopakovatelnosti, jednalo by se o podstatnou vadu řízení, jež by měla za následek nepoužitelnost takového důkazu v trestním řízení.

Splnění zákonných kritérií pro provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu sleduje státní zástupce při výkonu dozoru v rámci přípravného řízení, zejména přezkoumává splnění zákonných podmínek pro provedení těchto úkonů, zda byly vykonány v souladu se zákonem a zda již v této době nebyla osoba, která mohla být obviněna, známa a nebylo možné vydat usnesení o zahájení trestního stíhání.

---

<sup>59</sup> Typickým příkladem je výslech umírajícího svědka, jelikož se jedná o úkon, jehož provedení nelze ani odložit po zahájení trestního stíhání, ani zopakovat v řízení před soudem.

<sup>60</sup> Právo na obhajobu je ústavně garantované právo obviněného (čl. 4 odst. 3 LZPS) a jako takové představuje jednu z podmínek spravedlivého procesu. Zásada zajištění práva na obhajobu je zakotvena v § 2 odst. 13 TR následovně: *„Ten, proti němuž se trestní řízení vede, musí být v každém období řízení vhodným způsobem a srozumitelně poučen o právech umožňujících mu plně uplatnění obhajoby a o tom, že si též může zvolit obhájce; všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny umožnit mu uplatnění jeho práv.“*

<sup>61</sup> VANTUCH, Pavel. Zahájení trestního stíhání a jeho účinky vůči podezřelému (osobě, proti níž se řízení vede) od 1. 1. 2002. *Trestněprávní revue*. 2003. roč. 2. č. 1. s. 17-18.

<sup>62</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3108/08 [ze dne 26. 3. 2009]. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=61845&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=61845&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-12].

Trestní stíhání<sup>63</sup> zahrnuje mimo vyšetřování i podstatnou část řízení před soudem, vyjma vykonávacího řízení, řízení o mimořádných opravných prostředcích a některých úkonů s trestním řízením souvisejících, jako právní styk s cizinou, některé přípravy milosti, amnestie.<sup>64</sup> Zahájení trestního stíhání je institutem oddělujícím fázi prověřování od fáze vyšetřování, je upraven v § 160 TŘ. Význam zahájení trestního stíhání je odvislý od jeho důsledků pro další řízení, bez zahájení trestního stíhání nelze provést některé důležité procesní úkony, zejména vzetí do vazby (§ 68 TŘ), zadržení obviněného (§ 75 TŘ), vydání příkazu k zatčení (§ 69 TŘ) a také výkon oprávnění obhájce (§ 165 odst. 2, 3 TŘ); zahájením trestního stíhání je určen předmět trestního řízení, neboť obžalobu je možno podat jen pro skutek, pro nějž bylo zahájeno trestní stíhání a soud může rozhodovat jen o skutku v žalobním návrhu uvedeném, není však vázán právním posouzením skutku v obžalobě; zahájení trestního stíhání je mezníkem ukončujícím pokračování v trestném činu, trvajícím nebo hromadným trestným činem, neboť ve smyslu § 12 odst. 1 TŘ, „*pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění, posuzuje se takové jednání od tohoto úkonu jako nový skutek.*“ Zahájením trestního stíhání pro trestný čin, o jehož promlčení jde, se také přerušuje promlčení trestního stíhání.<sup>65</sup>

Trestní stíhání se zahajuje usnesením, které musí mít písemnou formu. Usnesení o zahájení trestního stíhání má toliko „*předběžný charakter a jeho smyslem ve vztahu k obviněnému je oznámení, že je stíhán pro určitý skutek, což je podmínkou dalších procesních úkonů v trestním řízení.*“<sup>66</sup> Tudíž je žádoucí, aby ve výroku rozhodnutí popis skutku obsahoval takové údaje, aby nemohl být zaměněn za jiný, byl charakterizován všemi znaky skutkové podstaty trestného činu, včetně formy zavinění.<sup>67</sup>

---

<sup>63</sup> Trestním stíháním se podle § 12 odst. 10 TŘ rozumí „*úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé.*“

<sup>64</sup> Srov. FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 89.

<sup>65</sup> Srov. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 522.

<sup>66</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1465/13 [ze dne 6. 6. 2013]. Dostupný z [www: <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=79544&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=79544&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-30].

<sup>67</sup> Podrobně se k obsahovým náležitostem usnesení o zahájení trestního stíhání vyjádřil FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 94-108.

Z konstantní judikatury Ústavního soudu lze dovodit, „jde-li o úmyslný trestný čin, v záznamu o sdělení obvinění musí být uvedena i subjektivní stránka trestného činu, tedy zavinění.“<sup>68</sup> Na druhou stranu „ne všechny skutkové okolnosti obsažené v popisu skutku musí být v této fázi nutně známy, proto není možné reálně požadovat, aby byl popis skutku zcela přesný a vyčerpávající.“<sup>69</sup> Nicméně je třeba dbát na zachování totožnosti skutku<sup>70</sup>, neboť obžalobu lze podat pouze pro skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání (§ 176 odst. 2 TŘ) a pouze o tomto skutku může soud rozhodnout (§ 220 odst. 1 TŘ). Jestliže usnesení o zahájení trestního stíhání neobsahuje nezbytné náležitosti vyžadované § 160 odst. 1 TŘ, „jedná se o závažnou vadu přípravného řízení odůvodňující vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) TŘ.“<sup>71</sup>

Opis usnesení o zahájení trestního stíhání je třeba doručit obviněnému nejpozději do počátku prvního výslechu, státnímu zástupci a obhájci nejpozději do 48 hodin. Účinky usnesení o zahájení trestního stíhání vůči podezřelému nastávají až doručením zásilky do vlastních rukou bez možnosti uložení doručované zásilky, tím se podezřelý stává obviněným. Oproti tomu účinky usnesení o zahájení trestního stíhání z hlediska vymezení počátku vyšetřování nastávají od okamžiku jeho vydání, či přesněji řečeno od okamžiku vydání a rozeslání všem oprávněným osobám, a to z důvodu toho, že stížnost, která je proti usnesení o zahájení trestního stíhání přípustná, nemá odkladný účinek a usnesení o zahájení trestního stíhání je tak předběžně vykonatelné (§ 140 odst. 2 TŘ).

---

<sup>68</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 582/99 [ze dne 24. 2. 2000]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=34965&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=34965&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-30].

<sup>69</sup> Takovým příkladem je výše škody, která může být v průběhu řízení postupně upřesňována, nicméně v době zahájení trestního stíhání by měla být alespoň rámcově vyčíslena ve výši odpovídající zvolené právní kvalifikaci. In DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1224.

<sup>70</sup> K otázce zachování totožnosti skutku se blíže vyjádřil Nejvyšší soud České republiky. In rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tzn 12/94 [ze dne 16. 2. 1995]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgzpxezrl52he&groupIndex=4&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgzpxezrl52he&groupIndex=4&rowIndex=0) [cit. 2018-08-30]; Nejvyšší soud České socialistické republiky. In rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky sp. zn. 5 Tz 2/79 [ze dne 25. 1. 1979]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojxhfpexzvvgjpxi4q&groupIndex=1&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojxhfpexzvvgjpxi4q&groupIndex=1&rowIndex=0) [cit. 2018-08-30].

<sup>71</sup> Česko. Vrchní soud v Olomouci. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 To 66/2000 [ze dne 23. 8. 2000]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgfpexzthfpxi4q>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgfpexzthfpxi4q) [cit. 2018-08-30].

Policejní orgán je povinen prověřování ukončit ve lhůtě stanovené v § 159 odst. 1 TŘ, a to do dvou měsíců ve věci, k jejímuž projednání je příslušný samosoudce, avšak nekoná se v ní zkrácené přípravné řízení, do tří měsíců v jiné věci, k jejímuž projednání je příslušný okresní soud a do šesti měsíců ve věci, jež patří v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu. Tato lhůta počíná běžet ode dne obdržení podnětu k trestnímu stíhání. Lhůta pro skončení prověřování je koncipována jako lhůta závazná, jejíž dodržování není výslovně sankcionováno a v případě potřeby se připouští její prodloužení, a to i opakovaně. V této lhůtě policejní orgán nebo státní zástupce vyřídí věc jedním ze čtyř způsobů, které předpokládá zákon, a to odevzdáním věci (§ 159a odst. 1 TŘ), odložením věci (§ 159a odst. 1, 2, 3, 4 TŘ), dočasným odložením trestního stíhání (§ 159b TŘ) nebo zahájením trestního stíhání (§ 160 odst. 1 TŘ).

Trestní stíhání nesmí být zahájeno, je-li nepřipustné z taxativních důvodů uvedených v § 11 odst. 1 TŘ. Existuje-li některá z těchto překážek, věc se usnesením odloží (§ 159a odst. 2 TŘ). Vyjdou-li tyto skutečnosti najevo až po sdělení obvinění, trestní stíhání se zastaví (§ 172 odst. 1 písm. d) TŘ). Zvláštní význam, jakožto jedna z překážek, má nedostatek souhlasu poškozeného. Souhlas poškozeného je nezbytný ke stíhání trestných činů taxativně vyjmenovaných v § 163 TŘ, proti tomu, kdo je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď podle § 100 odst. 2 TŘ, nebo pokud u trestného činu znásilnění je nebo v době spáchání činu byl poškozený manželem či druhem podezřelého. Ustanovení § 163a odst. 1 TŘ pak stanoví případy, kdy souhlasu poškozeného není třeba.<sup>72</sup> Za situace, kdy poškozený ihned nevyjádří svůj souhlas s trestním stíháním, poskytne mu policejní orgán přiměřenou lhůtu, nejvýše však třicet dnů. Po jejím marném uplynutí se má za to, že souhlas nebyl dán. Výslovně odepřený souhlas nemůže být dodatečně udělen, tím je trestní stíhání navždy vyloučeno. Udělený souhlas však může poškozený výslovným prohlášením vzít kdykoliv zpět, a to až do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě, v takovém případě se trestní stíhání zastaví.

---

<sup>72</sup> Podle § 163a odst. 1 písm. a) až d) TŘ „souhlasu poškozeného s trestním stíháním pro některý z trestných činů uvedených v § 163 odst. 1 TŘ není třeba, pokud byla takovým činem způsobena smrt, poškozený není schopen dát souhlas pro duševní chorobu nebo poruchu, pro kterou byla jeho svéprávnost omezena, poškozeným je osoba mladší 15 let, z okolností je zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůžkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností.“

Trestní stíhání nemusí být zahájeno, jestliže je neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 písm. a) nebo b) TŘ.<sup>73</sup> V takovém případě může policejní orgán nebo státní zástupce před zahájením trestního stíhání usnesením věc odložit podle § 159a odst. 3 TŘ, záleží na jejich úvaze, zda trestní stíhání zahájí či nikoli. Státní zástupce může věc odložit a trestní stíhání zastavit, jestliže nastaly okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 písm. c) TŘ.<sup>74</sup> Dalším z důvodů pro rozhodnutí o odložení věci je absence splnění nejzákladnější podmínky pro trestní stíhání, kterou je prověřením potvrzené podezření, že skutečnosti důvodně nasvědčují spáchání trestného činu (§ 159a odst. 1 TŘ) a také případy, kdy sice prověřováním zjištěné skutečnosti důvodně nasvědčují spáchání trestného činu, nicméně se nepodařilo pachatele trestného činu buď vůbec odhalit, anebo je nedostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala určitá osoba (§ 160 odst. 1 TŘ a contrario).

K dočasnému odložení trestního stíhání dochází za účelem objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení nebo jiného úmyslného trestného činu, anebo zjištění pachatelů uvedených trestných činů (§ 159b TŘ). Smyslem dočasného odložení trestního stíhání je odhalit celé sítě pachatelů, včetně organizátorů a vůdců celé trestné činnosti, poněvadž se bude převážně jednat o složitou organizovanou kriminalitu nebo závažnou kriminalitu, k jejímuž objasnění je zapotřebí značné trpělivosti. Dočasně lze odložit trestní stíhání jen na nezbytnou dobu, nejdéle však na dva měsíce, přičemž její prodloužení je možné, a to i opakovaně, ovšem vždy nejvýše o dva měsíce.

Některé osoby jsou vyňaty z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§10 TŘ) nebo je jejich trestní stíhání podmíněno souhlasem příslušného orgánu.<sup>75</sup> Prezidenta republiky nelze trestně stíhat (čl. 65 odst. 1 Ústavy).

---

<sup>73</sup> Podle § 172 odst. 2 písm. a) a b) TŘ „*státní zástupce může zastavit trestní stíhání, je-li trest, k němuž může trestní stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne, nebo bylo-li o skutku obviněného již rozhodnuto jiným orgánem, kázeňsky, kárně anebo cizozemským soudem nebo úřadem anebo mezinárodním trestním soudem, mezinárodním trestním tribunálem, popřípadě obdobným mezinárodním soudním orgánem s působností v trestních věcech, i když nesplňují některou z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a toto rozhodnutí lze považovat za postačující.*“

<sup>74</sup> Podle § 172 odst. 2 písm. c) TŘ „*státní zástupce může zastavit trestní stíhání, jestliže vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu, je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo.*“

<sup>75</sup> Jedná se o trestní stíhání poslance, senátora, soudce, soudce Ústavního soudu a veřejného ochránce práv.

## 1.4.2 Postup po zahájení trestního stíhání

Zahájením trestního stíhání vstupuje přípravné řízení do druhé fáze, a to do fáze vyšetřování. Vyšetřování počíná již vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání, nikoli doručením tohoto usnesení obviněnému, či dokonce až právní mocí usnesení o zahájení trestního stíhání. Dle zákonné definice vyšetřování, obsažené v § 161 odst. 1 TŘ, se jím rozumí „úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu.“

Ztotožňuji se s názorem odborníků<sup>76</sup>, že definice vyšetřování není po stránce jazykové zvolena nejšťastněji, neboť v obecném jazykovém úzu se vyšetřováním zpravidla rozumí činnost, nikoli časový úsek následující po zahájení trestního stíhání tak, jak vyplývá z dikce zákona.

Účelem této fáze je vyhledávání důkazů, respektive informací o pramenech důkazů, k objasnění všech základních skutečností důležitých pro posouzení daného případu, včetně osoby pachatele a následku trestného činu.

Podle shodných kritérií pro rozlišování forem přípravného řízení<sup>77</sup>, lze rozlišovat taktéž i dva druhy vyšetřování:

1. *standardní vyšetřování* – je časovým úsekem standardního přípravného řízení; koná se o všech trestných činech patřících v prvním stupni do příslušnosti okresního soudu (§ 160 - § 167 TŘ).
2. *rozšířené vyšetřování* – je časovým úsekem rozšířeného přípravného řízení; koná se o trestných činech patřících v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu (§ 168 - § 170 TŘ).

Tyto termíny vyšetřování jsou však používány pouze některými odborníky trestněprocesní nauky<sup>78</sup>, TŘ takové rozlišení nezná.

---

<sup>76</sup> Například FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta. 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7. s. 38. MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 591.

<sup>77</sup> O formách přípravného řízení podrobně pojednává kapitola 1.3.

<sup>78</sup> Například ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 15. Jiní autoři je naopak nepoužívají a pracují s termíny obsaženými v TŘ – vyšetřování a zvláštní

Policejní orgán postupuje při vyšetřování z vlastní iniciativy. Jelikož v tomto časovém úseku se již řízení vede proti konkrétní obviněné osobě, je třeba, aby policejní orgán postupoval tak, aby byly zjištěny okolnosti, jejichž souhrn dá odpověď na základní otázku, zda vyšetřovaná událost naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu a zda tento trestný čin spáchal obviněný, respektive aby opatřil dostatečné množství podkladů pro rozhodnutí státního zástupce o tom, zda podá obžalobu nebo zda přijme jiné meritorní rozhodnutí. Policejní orgán má postupovat objektivně, vyhledávat a za stanovených podmínek i provádět důkazy bez ohledu na to, zda svědčí ve prospěch, či neprospěch obviněného.

Spornou otázkou zůstává rozsah dokazování prováděný v rámci vyšetřování. M. Růžička<sup>79</sup> zastává názor, že v rámci vyšetřování není třeba provádět rozsáhlé dokazování, rozsah dokazování je obdobný jako u prověřování, zásadní rozdíl spatřuje v tom, že úkony vyšetřování jsou již prováděny vůči osobě obviněného. Naopak učebnice trestního práva procesního<sup>80</sup> připouští širší rozsah dokazování ve vyšetřování. Potřeba širšího rozsahu dokazování ve vyšetřování je vyvolána tím, že postavení obviněného před soud značně zasahuje do jeho života a je pro něho tak vysokým psychickým napětím, že musí být podepřeno vysokým stupněm pravděpodobnosti, že se obviněný trestného činu skutečně dopustil, přičemž uvedenou míru spolehlivosti informací by měla poskytovat procesní forma dokazování.

Ztotožňují se s názorem M. Růžičky, že mezi objemem skutkových okolností a prováděných důkazů v průběhu prověřování a vyšetřování není mezi oběma stadii tak značný rozdíl. Nelze totiž opomenout, že novelou č. 265/2001 Sb. byla rozšířena možnost provádět důkazy již v rámci postupu před zahájením trestního stíhání.

V judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu se nezdá zdůrazňuje požadavek na tzv. účinné vyšetřování, přesněji řečeno přiznání práva na účinné vyšetřování osobě, která tvrdí, že byla poškozena v důsledku spáchání trestného činu. Ústavní soud připouští povinnost státu konat účinné vyšetřování

---

ustanovení o vyšetřování některých trestných činů. Například FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; GRIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-750-8. s. 490.

<sup>79</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 421.

<sup>80</sup> Podrobněji MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 593.



v případech nejzávažnějších trestných činů (proti životu, proti svobodě a lidské důstojnosti). Ústavní soud konstatoval, že „účinné vyšetřování musí splňovat kumulativně následující samostatné požadavky, vyplývající z judikatury ESLP: vyšetřování musí být a) nezávislé a nestranné, b) důkladné a dostatečné, c) rychlé, d) podrobené veřejné kontrole a e) zahájeno z vlastní iniciativy orgánů činných v trestním řízení.“<sup>81</sup> Současně také zdůraznil, že „požadavek účinného vyšetřování je ‘pouze’ procesní povinností tzv. náležité péče, a nikoliv povinností ve vztahu k jeho výsledku. Účinné vyšetřování tak nezaručuje žádný konkrétní výsledek, nýbrž pouze řádnost postupu daného orgánu.“<sup>82</sup>

V rámci institutu skončení přípravného řízení upozorní policejní orgán nejméně tři dny předem obviněného a jeho obhájce, stejně tak poškozeného, na možnost prostudování vyšetřovacích spisů a posouzení vyšetřování, zejména z hlediska úplnosti a objektivnosti. „Nedodržení zákonné třídenní lhůty v případě, že obviněný byl upozorněn na možnost prostudovat spisy a učinit návrhy na doplnění dokazování, není závažnou procesní vadou přípravného řízení, kterou nelze napravit v řízení před soudem a která odůvodňuje vrácení věci státnímu zástupci podle § 188 odst. 1 písm. e) TŘ.“<sup>83</sup> Prostudováním spisu dochází k „realizaci práva na obhajobu v důležitém okamžiku trestního řízení, jež má vstoupit do fáze řízení před soudem. Zároveň slouží k prověrce dodržování procesních předpisů ve vyšetřování, což je důležité i z hlediska náležitého zjištění skutkového stavu věci. K prostudování spisu musí být poskytnuta přiměřená doba. Čas potřebný ke studiu konkrétního spisu je třeba posuzovat individuálně jak s ohledem na charakter konkrétního spisového materiálu, tak i na okolnosti na straně pachatele (jeho zdravotní stav, intelektuální předpoklady, úroveň vzdělání atd.).“<sup>84</sup> Závažnou vadou přípravného řízení odůvodňující vrácení věci

---

<sup>81</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 2886/13 [ze dne 29. 10. 2013]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=81383&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=81383&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-07].

<sup>82</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 3436/14 [ze dne 19. 1. 2016]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=91282&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=91282&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-03-07].

<sup>83</sup> Srov. Česko. Městský soud v Praze. Usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. 67 To 451/2007 [ze dne 18. 12. 2007]. In DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1265.

<sup>84</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 1537/07 [ze dne 10. 7. 2008]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=153707&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=153707&pos=1&cnt=1&typ=result)

státnímu zástupci k došetření po předběžném projednání obžaloby podle § 188 odst. 1 písm. e) TŘ je jednak „porušení práva obviněného na obhajobu spočívající v tom, že policejní orgán neupozornil obhájce obviněného na možnost prostudovat spisy a učinit návrh na doplnění vyšetřování“<sup>85</sup>, jednak „nedostatečné poskytnutí času obviněnému a jeho obhájci k prostudování spisu a neměli-li v průběhu tohoto úkonu vždy k dispozici celý spis“<sup>86</sup> a také situace, kdy „po skončení vyšetřování obviněný nebyl seznámen se všemi důkazy obsaženými ve spisu.“<sup>87</sup> Účastnit se na prostudování spisu je právem obviněného, nikoli jeho povinností, tudíž obviněného nelze k účasti nutit. „Obviněnému nevyplývá povinnost se se spisem seznamovat, neboť je pouze na něm, zda poskytnutou možnost využije či nikoli. Procesní vada spočívající v tom, že obviněný z vlastního rozhodnutí nevyužil možnosti uvedené v § 166 odst. 1 TŘ není vadou neodstranitelnou a neopravňuje tak aplikaci § 260 TŘ.“<sup>88</sup> O nevyužití možnosti prostudovat spis stran obviněného nebo obhájce učiní policejní orgán záznam do spisu, a postupuje tak, jako by k prostudování došlo; totéž platí pro poškozeného. Obviněný nemůže předem prohlásit, že se vzdává svého práva účastnit se prostudování spisu. Za situace, kdy by obviněný uvedl, že se odmítá zúčastnit na vyšetřovacích úkonech, nezabavuje tím policejní orgán povinnosti vyrozumět jej o konání úkonu upraveného v § 166 odst. 1 TŘ. Po prostudování spisu mohou obviněný a jeho obhájce učinit návrhy na doplnění vyšetřování, spočívající v označení určitého důkazního prostředku, nebo skutečnosti, která má být zjištěna. Obhájce může učinit návrh na doplnění vyšetřování i bez výslovného souhlasu obviněného, a to pouze za předpokladu, že obviněný výslovně nevyjádřil svůj nesouhlas s návrhem obhájce. V opačném případě by k návrhům obhájce nebylo možno přihlédnout. Vyhoví-li policejní orgán návrhu

---

<<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59241&pos=1&cnt=1&typ=result>> [cit. 2018-09-01].

<sup>85</sup> Česko. Vrchní soud v Praze. Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 11 To 38/94 [ze dne 15. 3. 1994]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgvpxexzwl52he&groupIndex=11&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgvpxexzwl52he&groupIndex=11&rowIndex=0) [cit. 2018-09-01].

<sup>86</sup> Česko. Vrchní soud v Praze. Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 12 To 76/97 [ze dne 1. 7. 1997]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzhbpxexzvgbpxi4q&groupIndex=1&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzhbpxexzvgbpxi4q&groupIndex=1&rowIndex=0) [cit. 2018-09-01].

<sup>87</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 To 46/90 [ze dne 14. 9. 1990]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgfpxexzrgvpxi4q&groupIndex=8&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgfpxexzrgvpxi4q&groupIndex=8&rowIndex=0) [cit. 2018-09-01].

<sup>88</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 4 Tz 68/2002 [ze dne 14. 1. 2003]. Dostupný z [http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/F55327DC800D4D37C1257A4E0065409E?openDocument&Highlight=0,>](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/F55327DC800D4D37C1257A4E0065409E?openDocument&Highlight=0,>) [cit. 2018-03-22].

na doplnění vyšetřování a „jsou-li opatřeny po seznámení obviněného s výsledky vyšetřování podle § 166 odst. 1 TŘ nové důkazy, je nutno s výsledky tohoto doplnění obviněného seznámit postupem podle § 166 TŘ. Jde přitom o úkon, který je vykonáván vůči obviněnému, takže nestačí, když o nově opatřených důkazech je informován jen obhájce obviněného. Prohlášení obviněného, že si nepřeje být seznámen s dalšími důkazy, které mají být teprve opatřeny, nezbavuje vyšetřovatele povinnosti po doplnění vyšetřování vyrozumět obviněného podle § 166 odst. 3 TŘ o seznámení s jeho výsledky.“<sup>89</sup> Nevyhoví-li, respektive odmítne-li policejní orgán návrh na doplnění vyšetřování, učiní o tom záznam do spisu a vyrozumí o tom obviněného a jeho obhájce. Proti takovému rozhodnutí nemůže obviněný brojit, může ovšem požádat státního zástupce o přezkoumání postupu policejního orgánu podle § 157a TŘ. Policejní orgán není povinen upozorňovat obviněného, jeho obhájce na možnost prostudovat spis tehdy, nejsou-li dány podmínky pro podání obžaloby a hodlá-li policejní orgán státnímu zástupci učinit návrh na vydání rozhodnutí podle § 171 - § 173 TŘ.

Uzná-li policejní orgán vyšetřování za skončené a jeho výsledky za postačující k podání obžaloby, předloží státnímu zástupci spis s návrhem na podání obžaloby se seznamem navrhaných důkazů a zdůvodněním nevyhovění návrhům na provedení dalších důkazů, nebo učiní návrh na některý z dalších způsobů ukončení přípravného řízení. Jako prevenci před zbytečnými průtahy v řízení stanoví TŘ lhůty, ve kterých je policejní orgán povinen skončit vyšetřování, a to diferencovaně. Jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, činí lhůta dva měsíce, jde-li o věc patřící do příslušnosti okresního soudu, činí lhůta tři měsíce a krajského soudu, činí lhůta šest měsíců (§ 167 TŘ, § 170 TŘ). Lhůty se počítají od zahájení trestního stíhání do předložení spisu státnímu zástupci. Jde o pořádkové lhůty, jejich uplynutí nevyvolává automaticky žádné právní následky. Není-li vyšetřování v těchto lhůtách skončeno, musí policejní orgán státnímu zástupci uvést důvod průtahů, státní zástupce může vydat pokyn k provedení konkrétních úkonů a musí v rámci dozoru nejméně jednou za měsíc provést prověrku věci. Maximální délka prodloužení lhůty určené pro skončení vyšetřování není v zákoně stanovena.

---

<sup>89</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 1 T 35/91 [ze dne 29. 11. 1991]. Dostupný v ASPI [databáze]. Verze 20.3.2018. Wolters Kluwer, a.s., 2018 [cit. 2018-03-22].

Přípravné řízení končí buď úkonem státního zástupce směřujícím k zahájení řízení před soudem - podáním obžaloby (§ 176 TŘ) či návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 175a TŘ), nebo jiným rozhodnutím státního zástupce, kterým se věc končí, a to buď nepodmíněně - postoupením věci jinému orgánu (§ 171 odst. 1 TŘ), zastavením trestního stíhání (§ 172 odst. 1 TŘ), či podmíněně, tedy s možností, že při naplnění určitých podmínek bude v trestním řízení pokračováno - rozhodnutím o podmíněném zastavení trestního stíhání (§307 odst. 1 TŘ), anebo o schválení narovnání (§ 309 odst. 1 TŘ). K ukončení přípravného řízení však nedochází dočasným odložením trestního stíhání (§ 159b TŘ) ani přerušením trestního stíhání (§ 173 TŘ), neboť tyto instituty jsou svou povahou dočasné a předpokládají, že v trestním řízení bude moci být po odpadnutí překážky pokračováno.<sup>90</sup>

---

<sup>90</sup> Komentář k § 12 TŘ. ASPI [databáze]. Verze 6.2.2018. Wolters Kluwer, a.s., 2018 [cit. 2018-02-06].

## 2. Zkrácené přípravné řízení

### 2.1 Právní úprava a charakteristika zkráceného přípravného řízení

Právní úprava zkráceného přípravného řízení je obsažena v oddíle osmém nazvaném „Zkrácené přípravné řízení“, hlavy desáté části druhé TŘ (§ 179a - § 179f TŘ). Z úpravy vyplývá, že se jedná o samostatnou speciální úpravu, která subsidiárně neodkazuje na obecná ustanovení o přípravném řízení, konkrétně na ustanovení o postupu před zahájením trestního stíhání a o vyšetřování, nicméně obecná ustanovení § 157 TŘ a § 157a TŘ se na zkrácené přípravné řízení vztahují. Pomocí odkazovací normy § 179b odst. 1 TŘ se pak na provádění procesních úkonů ve zkráceném přípravném řízení užije úprava hlavy deváté TŘ a v případě způsobu provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů se užijí ustanovení hlavy čtvrté TŘ.

Zkrácené přípravné řízení jako nová forma přípravného řízení byla zavedena novelou TŘ provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. Diferenciace dosud jednotné struktury předsoudního stadia trestního řízení se odvíjí od tzv. „*typové společenské nebezpečnosti deliktu*.“<sup>91</sup> Smyslem zkráceného přípravného řízení je „*rychlé a neformální objasnění skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, zjištění osoby důvodně podezřelé z jeho spáchání a vyhledání (nikoliv provedení) důkazů*.“<sup>92</sup>

M. Růžička<sup>93</sup> upozorňuje na skutečnost, že zkrácené přípravné řízení by mohlo být dle svého pojmenování mylně považováno za typ přípravného řízení trestního, byť se jedná o zvláštní způsob postupu před zahájením trestního stíhání, který se vede proti určité osobě (podezřelému), jehož smyslem je pohotové objasnění skutkových okolností a rychlé postavení podezřelého před soud. Uplatňuje se u méně závažné a skutkově jednoduché trestné činnosti, u níž se nepředpokládá rozsáhlé dokazování a lze očekávat, že pachatel bude postaven před soud v řádu dní.<sup>94</sup>

Úprava zkráceného přípravného řízení je v TŘ koncipována tak, aby při rychlém a neformálním provádění řízení, osoba, proti které se řízení vede, nebyla zkrácena

<sup>91</sup> ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*. 2002. roč. 1. č. 1. s. 5.

<sup>92</sup> FRYŠTÁK, Marek. Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti. *Trestněprávní revue*. 2012. roč. 11. č. 10. s. 235.

<sup>93</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 453.

<sup>94</sup> DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1344.

na svých procesních právech, která garantuje jak TŘ, tak zejména LZPS. Důraz je kladen především na právo na obhajobu a soubor práv zaručujících *fair proces* podle Evropské úmluvy o lidských právech, kdy je zaručeno nejen právo na rozhodnutí nezávislým a nestranným soudem, ale i požadavek na přezkoumání věci soudem v přiměřené lhůtě.<sup>95</sup>

Institut zkráceného přípravného řízení skýtá možnost, tím, že budou urychleně skončeny věci méně závažné trestné činnosti, zaměřit rozhodující pozornost orgánů činných v trestním řízení na trestnou činnost závažného charakteru.

## **2.2 Podmínky konání zkráceného přípravného řízení**

Podmínky konání zkráceného přípravného řízení jsou zákonem vymezeny tak, že stanoví obecný okruh trestných činů, o kterých je možno takové řízení konat, ovšem jeho konání se pojí zároveň se splněním alespoň jedné ze dvou alternativně stanovených podmínek týkajících se již konkrétního jednání, v němž je daný trestný čin spatřován. Podle § 179a odst. 1 TŘ se zkrácené přípravné řízení koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let, jestliže

- a) podezřelý byl přistižen při činu<sup>96</sup> nebo bezprostředně poté<sup>97</sup>, nebo
- b) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován, postavit před soud.<sup>98</sup>

---

<sup>95</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 758.

<sup>96</sup> *Přistižení při činu* znamená dopadení podezřelého na místě činu při jeho páchání, a to buď orgány činnými v trestním řízení, zpravidla policejním orgánem, anebo kteroukoli další osobou (například poškozeným). Vymezení pojmu převzato z MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 627.

<sup>97</sup> *Přistižení bezprostředně po spáchání činu* znamená zastižení nebo dostižení osoby zpravidla po jejím pronásledování z místa činu na základě vizuálního kontaktu nebo sledováním, nebo přistižení za okolností ukazujících na její účast při činu (například s věcmi, kterými byl spáchán, nebo z něho pocházejícími). Vymezení pojmu převzato ibidem.

<sup>98</sup> Dvoutýdenní lhůtu pro skončení zkráceného přípravného řízení může státní zástupce na základě § 179f odst. 2 písm. a) TŘ prodloužit, nejdéle o deset dnů.

Dle shora uvedeného ustanovení je tedy okruh připadajících trestných činů vymezen tak, že se jedná o trestné činy, pro které je charakteristická jednoduchost skutkového děje. Přestože je zkrácené přípravné řízení určeno pro řešení méně závažných trestných činů, neznamená to, že takový trestný čin je zároveň skutkově, respektive důkazně jednoduchý. Orgán činný v trestním řízení je nucen se při rozhodování o konání zkráceného přípravného řízení každou z těchto otázek - malá závažnost, skutková jednoduchost - zabývat samostatně.

Ze zásady „*lex specialis derogat legi generali*“ vyplývá, za situace, kdy jsou splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, a není dána žádná z negativních podmínek, že se má přednostně konat tato forma přípravného řízení. K tomu Ústavní soud uvedl, že „*orgány činné v trestním řízení jsou povinny postupovat v trestním řízení z úřední povinnosti, v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v zákoně a trestní věci projednávat co nejrychleji. Pakliže povaha věci umožňuje postupovat podle ustanovení o zkráceném přípravném řízení, jsou orgány činné v trestním řízení povinny tuto speciální úpravu řízení vedoucího k meritornímu rozhodnutí aplikovat. Orgány činné v trestním řízení nemají na výběr, neboť speciální úprava tohoto typu řízení má vždy přednost před obecnou úpravou. V opačném případě orgány činné v trestním řízení porušují svoje povinnosti, neboť jednak porušují základní práva obviněných, mezi něž patří i právo, aby jejich věc byla projednána v co nejkratší možné lhůtě, a dále i oprávněný zájem společnosti, aby byli pachatelé trestných činů podle zákona spravedlivě potrestáni.*“<sup>99</sup>

Konání zkráceného přípravného řízení, i za situace, kdy by byl splněn obecný předpoklad a alespoň jedna z podmínek nutných pro jeho konání, je vyloučeno, pokud je dána některá z překážek vymezených v § 179f odst. 1 TŘ.<sup>100</sup> „*Provedení zkráceného přípravného řízení ve smyslu § 179f odst. 1 písm. a) TŘ per analogiam zásadně brání, je-li obviněný ve výkonu trestu odnětí svobody v jiné trestní věci a nemá obhájce. Výkon trestu odnětí svobody omezuje práva obviněného na obhajobu, zejména při jeho výslechu jako podezřelého podle § 179b odst. 3 TŘ po sdělení podezření,*

---

<sup>99</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 317/04 [ze dne 31. 8. 2004]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-07-14].

<sup>100</sup> Jestliže je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu, nebo jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.

obdobně jako jeho vzetí do vazby. Bylo-li přesto zkrácené přípravné řízení konáno a byl-li podán návrh na potrestání, samosoudce jej podle § 314c odst. 1 písm. c) TŘ z důvodu § 179f odst. 1 písm. a) TŘ *per analogiam* odmítne.<sup>101</sup> Podle judikatury Nejvyššího soudu je konání zkráceného přípravného řízení nepřipustné i v případech, kdy „se podezřelý nachází ve výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, tedy v ústavním ochranném léčení nebo zabezpečovací detenci, neboť je zde nutno analogicky aplikovat § 179f odst. 1 písm. a) TŘ.“<sup>102</sup>

Pakliže brání některá z překážek konání zkráceného přípravného řízení, státní zástupce vydá pokyn policejnímu orgánu k ukončení zkráceného přípravného řízení a předání věci orgánu oprávněnému konat vyšetřování podle § 161 odst. 2, 3 TŘ. K rozhodnutí nekonat zkrácené přípravné řízení je oprávněn pouze státní zástupce v souladu s § 179c odst. 2 TŘ.

### **2.3 Zahájení zkráceného přípravného řízení**

S ohledem na skutečnost, že TŘ výslovně neřeší způsob zahájení zkráceného přípravného řízení, je třeba, při otázce zahájení zkráceného přípravného řízení, vycházet z toho, že zkrácené přípravné řízení je jednou z forem postupu před zahájením trestního stíhání a jednou z forem přípravného řízení. Zkrácené přípravné řízení se zahajuje buď:

1. *provedením neodkladného nebo neopakovatelného úkonu*<sup>103</sup> (zpravidla zadržením podle § 76 TŘ) *a následným sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení se současným sepsáním záznamu o zahájení úkonů zkráceného přípravného řízení, nebo*
2. *sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení se současným sepsáním záznamu o zahájení úkonů zkráceného přípravného řízení.*<sup>104</sup>

---

<sup>101</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 1007/2014 [ze dne 1. 10. 2014]. Dostupný z [www: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/CBDF67FC0266005AC1257D96002A8EB8?openDocument&Highlight=0>](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CBDF67FC0266005AC1257D96002A8EB8?openDocument&Highlight=0), [cit. 2018-07-14].

<sup>102</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tz 44/2016 [ze dne 20. 7. 2016]. Dostupný z [www: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/E6F025735D1C2727C12580500046F11A?openDocument&Highlight=0>](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/E6F025735D1C2727C12580500046F11A?openDocument&Highlight=0), [cit. 2018-07-14].

<sup>103</sup> Pojmy *neodkladný* a *neopakovatelný úkon* jsou blíže vysvětleny v bodě 1.4.1.

<sup>104</sup> Podrobněji MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 630.



Nastanou-li důvody pro konání zkráceného přípravného řízení, nebo jsou-li zjištěny až v průběhu prověřování, kdy je již sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení (§ 158 odst. 3 TŘ) a poté dojde k upřesnění právní kvalifikace trestného činu předjímaného v § 179a odst. 1 TŘ, nebo se prokáže existence předpokladů podle § 179a odst. 1 písm. b) TŘ, učiní se záznam o tom, že nadále bude konáno zkrácené přípravné řízení.

Osoba, proti které se zkrácené přípravné řízení vede - podezřelý - má v tomto řízení garantována stejná práva jako obviněný. Výslovně je garantováno právo zadrženého podezřelého zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetích osob již v průběhu zadržení.

Podle § 179b odst. 3 TŘ je třeba podezřelého vyslechnout a nejpozději na počátku výslechu mu sdělit, ze spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Na postup při výslechu podezřelého se přiměřeně použijí ustanovení o výslechu obviněného (§ 91 - § 95 TŘ, § 179b odst. 3 TŘ). Před výslechem musí být podezřelý poučen o svých právech, včetně poučení, že není povinen vypovídat (§ 33 odst. 1 TŘ). Fakticky se jedná o sdělení podezření, jež obsahuje sdělení skutku a sdělení právní kvalifikace trestného činu, který je v daném skutku spatřován. Úkon spočívající ve sdělení podezření nemá účinky zahájení trestního stíhání, neboť trestní stíhání je zahájeno až doručením návrhu státního zástupce na potrestání soudu. Sdělení podezření je jednou ze záruk procesních práv podezřelého, neboť podezřelý ví, jaký skutek je mu kladen za vinu a jaký trestný čin je v něm spatřován, tudíž má možnost vyjadřovat se k těmto skutečnostem, uvádět potřebné skutečnosti a důkazy na svou obhajobu již v průběhu zkráceného přípravného řízení a připravovat svou obhajobu v řízení před soudem. Sdělení podezření nemá charakter rozhodnutí ve formě usnesení. Dle § 119 odst. 2 TŘ je opatřením, tudíž není proti němu přípustný opravný prostředek, ale učiní se záznam do protokolu. Ačkoliv proti sdělení podezření nemůže podezřelý brojit, může být na žádost podezřelého podle § 157a odst. 1 TŘ přezkoumáno státním zástupcem.

Opis záznamu o sdělení podezření musí orgán konající zkrácené přípravné řízení doručit podezřelému, jeho obhájci, pokud si ho podezřelý zvolil nebo mu byl ustanoven, a do 48 hodin musí být státnímu zástupci zaslán opis záznamu o sdělení obvinění. Od doručení záznamů začíná výkon dozoru státního zástupce.

Dojde-li v průběhu zkráceného přípravného řízení ke zjištění podezření z dalšího skutku trestného činu, je třeba sdělit nové podezření. V praxi pak musí policejní orgán uvážit, pokud by se mělo konat společné řízení pro více skutků, zda budou splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, především dodržení lhůty podle § 179a odst. 4 TŘ, jelikož lhůta dvou týdnů počíná běžet od okamžiku prvního sdělení podezření a rozšířením podezření pro další skutky se nepřerušuje. Další otázka vyvstává při změně právní kvalifikace skutku. Na změnu právní kvalifikace skutku musí být podezřelý upozorněn v rámci řádného uplatnění práva na obhajobu (§ 160 odst. 6 TŘ per analogiam). Dojde-li ke změně právní kvalifikace skutku, je nutno zkoumat, zda i nadále je splněna podmínka pro konání zkráceného přípravného řízení ve smyslu § 179a odst. 1 TŘ.

#### ***2.4 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení***

Zkrácené přípravné řízení musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů<sup>105</sup> ode dne sdělení podezření, což vyplývá z § 179b odst. 4 TŘ, který běh lhůty skončení zkráceného přípravného řízení váže na den, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v daném skutku spatřován. Tuto lhůtu mají k dispozici společně jak policejní orgán, tak i státní zástupce, neboť v této lhůtě musí být podán soudu návrh státního zástupce na potrestání, nebo učiněno jiné rozhodnutí či opatření uvedené v § 179c TŘ. Pokud by dvoutýdenní lhůtu měl k dispozici pouze policejní orgán a státní zástupce by na podání návrhu na potrestání soudu nebyl nijak časově omezen, popíralo by to podstatu zkráceného přípravného řízení.

Počátek běhu lhůty pro zkrácené přípravné řízení byl změněn novelou TŘ provedenou zákonem č. 274/2008 Sb. Původně počala lhůta pro zkrácené přípravné řízení běžet od okamžiku, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání. Tato změna okamžiku pro zahájení počítání lhůty

---

<sup>105</sup> Lhůta stanovená pro zkrácené přípravné řízení je lhůtou hmotněprávní, nikoli procesní. Pro hmotněprávní lhůty platí, že končí uplynutím času a právní skutečnosti na ně vázané je nutno v takové lhůtě uplatnit u příslušného orgánu. Nevztahuje se na ně ani § 60 odst. 3 TŘ. Tudíž návrh na potrestání musí být soudu doručen nejpozději v poslední den lhůty uvedené v § 179 odst. 4 TŘ, popřípadě v poslední den lhůty prodloužené státním zástupcem podle § 179f odst. 2 písm. a) TŘ. In Výkladové stanovisko nejvyššího státního zástupce č. 4/2011 Sb. Dostupné z [www: <https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nrptembgfpxm43oon5f6na&groupIndex=0&rowIndex=0>](https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=nrptembgfpxm43oon5f6na&groupIndex=0&rowIndex=0) [cit. 2018-07-15].

pro zkrácené přípravné řízení však vyvolala živou diskuzi. Má celou řadu odpůrců, ale i zastánců. Odpůrci této změny argumentují tím, že policejní orgán může situaci zneužít, a to umělým prodlužováním stadia prověřování, čímž mohou být zneužita práva osob, proti kterým se trestní řízení vede. Za odpůrce je možno jmenovat M. Růžičku a K. Šabatu<sup>106</sup>, kteří jsou přesvědčeni, že za situace, kdy státní zástupce podá návrh na potrestání i po několika měsících konání přípravného řízení, nelze již takto konané zkrácené přípravné řízení nazývat zkráceným přípravným řízením. Pro takový typ procesu užívají přiléhavější označení, a to „zjednodušené vyšetřování“, zjednodušené jak co do způsobu svého zahájení, tak co do způsobu svého skončení. Na druhou stranu zastáncem této změny je například R. Svatoš. R. Svatoš ve svém článku<sup>107</sup> hodnotí změnu počátku běhu lhůty pro zkrácené přípravné řízení jako krok správným směrem. Pokud by stran policejních orgánů existovaly snahy o obcházení této situace, nabízejí se nástroje, kterými je lze snadno eliminovat a zajistit tak práva podezřelých.<sup>108</sup> F. Vondruška<sup>109</sup> spatřuje limity volné úvahy policejního orgánu o tom, kdy má sdělit podezření pachateli a věc skončit, jednak v nutnosti přistoupit ke sdělení obvinění, jakmile jsou zjištěny potřebné skutečnosti, jednak v povaze trestní věci, neboť v rámci zkráceného přípravného řízení nemohou být vyřizovány složité věci, které by v řízení před soudem vyžadovaly komplikované dokazování. Nutno dodat, že hlavní odpovědnost za činnost policejního orgánu ve zkráceném přípravném řízení leží na státním zástupci. Státní zástupce garantuje zákonnost postupu policejního orgánu a zároveň přezkoumává splnění podmínek pro konání zkráceného přípravného řízení v konkrétní věci.

---

<sup>106</sup> Podrobněji RŮŽIČKA, Miroslav; ŠABATA, Karel. Zkrácené přípravné řízení a jeho místo mezi formami přípravného řízení. *Státní zastupitelství*. 2010. č. 2. s. 12.

<sup>107</sup> Podrobněji SVATOŠ, Roman. Je možné zneužívat novelizovaný institut zkráceného přípravného řízení? *Státní zastupitelství*. 2012. č. 2. s. 56-57.

<sup>108</sup> Například v rámci dozoru při rozhodování o schválení policejním orgánem navrhované lhůty, po kterou bude prověřování pokračovat za situace, kdy se policejnímu orgánu nepodaří prověřit skutečnosti nasvědčující, že byl spáchán trestný čin, může státní zástupce přiměřeným způsobem reagovat proti umělému prodlužování prověřování a tím i proti zneužívání institutu zkráceného přípravného řízení. Další možností, kdy může státní zástupce rozhodnout, že zkrácené přípravné řízení nebude konáno, je doba, kdy obdrží od policejního orgánu zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Je oprávněn rozhodnout o předložení věci policejnímu orgánu příslušnému pro konání vyšetřování. *Ibidem*. s. 56-57.

<sup>109</sup> Podrobněji VONDRUŠKA, František. Jak počítat běh lhůt pro skončení zkráceného přípravného řízení. *Státní zastupitelství*. 2009. č. 12. s. 27.

Za situace, kdy se nepodařilo zkrácené přípravné řízení skončit do dvou týdnů, je v kompetencích státního zástupce rozhodnout o dalším postupu. Vzhledem k okolnostem případu se pak naskýtají státnímu zástupci tři možnosti:

1. *prodloužit lhůtu pro skončení zkráceného přípravného řízení* – to pouze jednorázově, maximálně o deset dnů, respektive třicet dnů v případě sjednání dohody o vině a trestu (§ 179f odst. 2 písm. a) TŘ). Státní zástupce lhůtu prodlouží zejména, je-li zjevné, že potřebné úkony jsou proveditelné v krátké době a lze důvodně očekávat, že povedou ke skončení zkráceného přípravného řízení. O prodloužení lhůty rozhodne státní zástupce opatřením, které neprodleně doručí policejnímu orgánu. Stejnopis opatření se založí do spisu o zkráceném přípravném řízení a do spisu dozorového. Policejní orgán je povinen tři dny před skončením prodloužené lhůty předložit státnímu zástupci spis se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení.<sup>110</sup>
2. *nařídí policejnímu orgánu, který dosud zkrácené přípravné řízení vedl, aby zahájil trestní stíhání a provedl vyšetřování* – tento postup připadá v úvahu tehdy, je-li zjevné, že potřebné úkony svou náročností znemožňují ukončení zkráceného přípravného řízení v prodloužené lhůtě.
3. *uloží, aby věc byla předložena policejnímu orgánu příslušnému pro konání vyšetřování k zahájení trestního stíhání* – tento postup připadá v úvahu tehdy, lze-li očekávat provedení náročnějších vyšetřovacích úkonů a vždy, jsou-li dány důvody vazby a zadrženého nelze s návrhem na potrestání předat soudu a jsou-li dány důvody pro konání společného řízení o více trestných činech, kdy o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.<sup>111</sup>

Pokud jde o délku zkráceného přípravného řízení je trestní kolegium Nejvyššího soudu toho mínění, že „*smyslu a účelu zkráceného přípravného řízení odpovídá, aby mezi dobou uplynuvší od počátku prověřování do sdělení podezření a lhůtou pro skončení zkráceného přípravného řízení ve smyslu § 179b odst. 4 TŘ byla zachována přiměřená proporce. Podmínky uvedené v § 179a odst. 1 písm. b) TŘ, tzn. prověřováním trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání zjištěné*

<sup>110</sup> Čl. 67 POP č. 8/2009. Dostupný z [www:<http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/1\\_SL\\_902-205\\_2.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/1_SL_902-205_2.pdf) [cit. 2018-07-15].

<sup>111</sup> Podrobněji MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 636-637.

skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání, včetně samostatně posuzované doby prověřování a očekávání, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 TŘ postavit před soud, zpravidla nebudou splněny, uplynula-li od počátku prověřování do sdělení podezření podle § 179b odst. 3 TŘ doba podstatně převyšující dva týdny. V takovém případě samosoudce podle § 314c odst. 1 písm. c) TŘ návrh na potrestání odmítne.“<sup>112</sup>

Na druhou stranu kolegium Nejvyššího soudu připustilo, avšak ve výjimečných případech, že „ani uplynuvší delší doba počátku prověřování do sdělení podezření nebude bránit konání zkráceného přípravného řízení, a to tehdy, nebude-li zapříčiněna samotnou povahou věci nebo nekonceptním postupem policejního orgánu, popřípadě státního zástupce, ale objektivními překážkami v postupu policejního orgánu nebo překážkami na straně osoby, proti níž se řízení vede (zdravotní stav, hospitalizace, pobyt v zahraničí).“<sup>113</sup>

K vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení je příslušný buď policejní orgán, nebo státní zástupce.<sup>114</sup>

#### **2.4.1 Vyřízení věci policejním orgánem**

Policejní orgán je oprávněn věc vyřídit odložením z důvodů uvedených v § 159a odst. 1, 2, 3 a 4 TŘ, přičemž rozhoduje usnesením. Z dikce § 179c odst. 1 TŘ se lze domnívat, že zákonodárce poskytuje možnost odevzdat věc příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu nebo ke kázeňskému či kárnému projednání.

Nepřipadá-li do úvahy ani jedna ze shora uvedených možností, policejní orgán předloží státnímu zástupci zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení včetně všech písemností a věcí shromážděných k danému trestnému činu v průběhu zkráceného přípravného řízení, a to zpravidla tři dny před uplynutím lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení tak, aby měl státní zástupce dostatečný časový prostor pro své rozhodnutí.

---

<sup>112</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tpjn 303/2014 [ze dne 25. 9. 2014]. Dostupný z [www: <http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFDDA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0>](http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE6A1D0DCFDDA694C1257D88002FE9F8?openDocument&Highlight=0), [cit. 2018-07-15].

<sup>113</sup> Ibidem.

<sup>114</sup> O způsobech vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení blíže pojednává bod 4.5.2.

## 2.4.2 Vyřízení věci státním zástupcem

Státní zástupce po obdržení zprávy policejního orgánu může vyřídit věc jedním z následujících způsobů:

- a) *podá soudu návrh na potrestání*, který obsahuje stejné náležitosti jako obžaloba s výjimkou odůvodnění, spolu se spisovým materiálem a přílohami mající význam pro soudní řízení a rozhodnutí (§ 179d odst. 1, 2 TŘ),
- b) *podá soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu*, přičemž použije obdobně § 175b TŘ,
- c) *věc podmíněně odloží* za podmínek uvedených v § 179g TŘ,
- d) *věc odloží*, nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, je-li trestní stíhání nepřijatelné, nebo rozhodl-li o schválení narovnání, přičemž přiměřeně použije § 309 a násl. TŘ,
- e) *věc může odložit* pro neúčelnost trestního stíhání vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 TŘ,
- f) *věc odevzdá* příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu nebo jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání,
- g) *vrátí věc* policejnímu orgánu, je-li v rámci zkráceného přípravného řízení třeba provést další úkon, státní zástupce rozhodne opatřením s uvedením pokynu, jaký konkrétní úkon má být proveden,
- h) *předá věc policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání* podle § 160 TŘ s poukazem na to, že skutek, pro který se vedlo zkrácené přípravné řízení, má být správně posouzen podle jiného ustanovení zákona, než podle jakého jej posuzoval policejní orgán, s ohledem na odchýlné právní posouzení nelze ve věci zkrácené přípravné řízení konat.<sup>115</sup>

Jestliže byl státnímu zástupci předán zadržený podezřelý a státní zástupce jej nepropustil na svobodu, musí zadrženého předat soudu nejpozději do 48 hodin od zadržení společně s návrhem na potrestání. Neučiní-li tak státní zástupce ve stanovené lhůtě a jsou-li dány důvody vazby, musí rozhodnout o zahájení trestního stíhání a ve lhůtě do 48 hodin od zadržení předložit soudu návrh na rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby (§ 179e TŘ).

---

<sup>115</sup> Podrobněji DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1353-1357.

V řízení před soudem pak na zkrácené přípravné řízení navazuje zjednodušené řízení před samosoudcem.

## 3. Státní zastupitelství a státní zástupce

### 3.1 Právní úprava a charakteristika státního zastupitelství

Státní zastupitelství je státní úřad, jenž je v rámci trestního řízení povolán k naplňování požadavku legality. Právní úprava státního zastupitelství je zakotvena v čl. 80 Ústavy<sup>116</sup>, konkrétně v hlavě třetí, mezi orgány moci výkonné, do části věnované vládě. Nezařazuje je však ani mezi ministerstva, ani další výkonné orgány státní moci, ale staví je na roveň těmto orgánům. Postavení státního zastupitelství tak z pohledu systematického zařazení není zcela jednoznačné. K postavení státního zastupitelství existují dva protichůdné názory, přičemž první názor chápe státní zastupitelství jako orgán moci výkonné, který v rámci působnosti respektuje vládní politiku, proto je zákonem zařazen do resortu Ministerstva spravedlnosti, jež je zároveň pověřeno výkonem správy státního zastupitelství. Ústavní zakotvení do moci výkonné předznamenává podřízenost státního zastupitelství moci výkonné v oblasti personálního, organizačního a materiálního zabezpečení jeho činnosti. Druhý názor uvádí, že státní zastupitelství je možno chápat jako orgán *sui generis*, u kterého se objevují jak prvky moci výkonné, tak i soudní.<sup>117</sup> Nicméně od orgánů moci výkonné se státní zastupitelství odlišuje druhem své činnosti, svými pravomocemi i způsobem jejich výkonu. Zajímavé úvahy o specifické povaze státního zastupitelství lze nalézt i v odlišných stanoviscích soudců Ústavního soudu P. Rychetského, P. Holländera a J. Musila k plenárnímu nálezu Ústavního soudu, který se týkal platových restrikcí státních zástupců.<sup>118</sup>

Z hlediska svého postavení je státní zastupitelství státním orgánem, který je vybaven působností, tedy okruhem otázek, které realizuje a disponuje souhrnem právních prostředků, jež jsou mu svěřeny zákonem k plnění jeho úkolů. Od správních úřadů se odlišuje nejen svou nezávislostí, ale i druhem své činnosti, tj. zastupováním veřejné žaloby, jelikož státní zastupitelství neuskutečňuje úkoly a funkce státu

---

<sup>116</sup> Ústava definuje státní zastupitelství vymezením jeho činnosti, tedy zastupováním veřejné žaloby v trestním řízení a vykonáváním i dalších úkolů, které jsou mu svěřeny zákonem. Pro úpravu postavení a působnosti státního zastupitelství platí výhrada zákona, konkrétně zákona o SZ.

<sup>117</sup> Srov. KOZÁK, Vítězslav. Postavení státního zastupitelství a jeho ústavní zakotvení. *Trestněprávní revue*. 2017. č. 10. s. 229.

<sup>118</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Plenární nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 17/10 [ze dne 28. 6. 2011]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=70778&pos=1&cnt=1&typ=result>](https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=70778&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-05-27].



metodami a prostředky státní správy.<sup>119</sup> Státní zastupitelství nedisponuje administrativní pravomocí a žádný z jeho úkonů nemá povahu administrativního aktu. Není ani vykonavatelem veřejné správy, jelikož v rámci výkonu své působnosti vystupuje jako nezávislý a nestranný orgán.

Pro názornost vymezím vzájemné vztahy a odlišnosti státního zastupitelství ke všem třem základním mocem ve státě. Ve vztahu k moci výkonné se jedná o druh státního orgánu se zvláštní činností a s nejužšími vztahy k soudům, rovněž disponuje specifickými právními prostředky, jež mu svěruje zákon. Ve vztahu k moci soudní se jako nejpodstatnější rozdíl jeví organizační postupy v jeho hierarchii související především s institutem dohledu. Na rozdíl od soudů existuje u státních zastupitelství možnost nejbliže vyššího článku dávat nižším článkům pokyny k vyřizování věci a při jejich nesplnění či odmítnutí je za zákonem stanovených podmínek odejmout a vyřídit sám, zatímco v případě soudů nemůže vyšší článek ovlivňovat ten nižší jinak, než zrušením rozhodnutí v opravném řízení. Ve vztahu k moci zákonodárné je pak postavení státního zastupitelství omezeno na provádění norem, jež jsou výsledkem činnosti zákonodárného sboru.<sup>120</sup>

Ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o SZ lze státní zastupitelství charakterizovat jako soustavu úřadů státu, určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. Zákon takto zdůrazňuje postavení státního zastupitelství jako státního orgánu, který ve prospěch společnosti a ve veřejném zájmu zajišťuje aplikaci práva v oblasti výkonu spravedlnosti ve věcech, které zákon státnímu zastupitelství svěruje, ať se jedná o významnou úlohu v trestní oblasti, nebo v oblasti netrestní.

Vzhledem k tomu, že jádrem činnosti státního zastupitelství je zastupování veřejné žaloby, lze činnost státního zastupitelství charakterizovat jako činnost justiční povahy, která je determinována charakterem státního zastupitelství jako orgánu veřejné moci. Ačkoliv má státní zastupitelství charakter orgánu justičního, nevykonává moc soudní, nicméně jeho justiční úkony mají povahu obdobnou výkonu soudní pravomoci.

---

<sup>119</sup> Podrobněji FENYK, Jaroslav. *Vademecum státního zástupce*. Praha: ASPI Publishing, 2003. ISBN 80-86395-80-4. s. 14-15.

<sup>120</sup> Srov. KOUŘIL, Petr. K postavení orgánů veřejné žaloby v České republice a na Slovensku. *Trestní právo*. 2012. č. 5. s. 12-14.

Pravomoc provádět úkony justiční povahy činí ze státního zastupitelství předstupu nezbytný pro výkon soudní moci.<sup>121</sup>

Podle Doporučení Rady Evropy<sup>122</sup> k úloze veřejné žaloby v trestním řízení je státní zastupitelství veřejným orgánem, který jménem společnosti a ve veřejném zájmu zajišťuje uplatňování zákona tam, kde je za porušení zákona stanovena trestní sankce, a to s ohledem na práva osoby a nezbytnou efektivnost systému trestního soudnictví.

Postavení a prestiž orgánu veřejné žaloby ovlivňuje celá řada faktorů. Jde o historické souvislosti, o zakotvení orgánu veřejné žaloby v systému dělby moci, o přiznání míry samostatnosti a nezávislosti veřejné žalobě, o přiznání pravomocí a také o personální a materiální zajištění a podporu činnosti orgánu veřejné žaloby. To zdůrazňuje i čl. 4 Doporučení Výboru ministrů Rady členským státům Rec(2000)19, v němž je výslovně uvedeno, že „*státy přijmou účinná opatření, aby bylo zaručeno, že veřejní žalobci mohou plnit své profesionální povinnosti a odpovědnost na základě odpovídajících zákonných a organizačních podmínek, jakož i materiálních prostředků, jež mají k dispozici. Takové podmínky se stanoví ve spolupráci se zástupci úřadů veřejné žaloby.*“<sup>123</sup> Obdobné stanovisko No. 10(2015) Poradního výboru evropských prokurátorů (CCPE), o úloze veřejného žalobce v trestním vyšetřování<sup>124</sup>, vychází z toho, že veřejní žalobci by měli mít k dispozici právní, finanční a technické prostředky ke kontrole zákonnosti a zároveň by měli mít možnost korigovat jakékoliv porušení práva v průběhu trestního vyšetřování.

### **3.2 Působnost státního zastupitelství**

Primární působností státního zastupitelství je dle čl. 80 Ústavy zastupování státu při ochraně veřejného zájmu. Úkoly státního zastupitelství zakotvené Ústavou dále upřesňuje a rozvádí zákon o SZ, přičemž vymezení působnosti státního zastupitelství

---

<sup>121</sup> Srov. KOZÁK, Vítězslav. Postavení státního zastupitelství a jeho ústavní zakotvení. *Trestněprávní revue*. 2017. č. 10. s. 233-234.

<sup>122</sup> Blíže The role of public prosecution in the criminal justice system. In *Recommendation Rec(2000)19 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 6 October 2000*. Dostupný z [www: <http://www.rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804be55a>](http://www.rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804be55a) [cit. 2018-04-12].

<sup>123</sup> Podrobněji RŮŽIČKA, Miroslav; ŠABATA, Karel. K novému zákonu o státním zastupitelství. *Státní zastupitelství*. 2016. č. 3. s. 16.

<sup>124</sup> The role of prosecutors in criminal investigations. In *Opinion N° 10(2015) of the Consultative Council of European Prosecutors adopted by the Consultative Council of European Prosecutors (CCPE) in Strasbourg on 20 November 2015*. Dostupný z [www: <https://rm.coe.int/1680747720>](https://rm.coe.int/1680747720) [cit. 2018-05-12].

stanoví § 4 zákona o SZ tak, že státní zastupitelství působí jako orgán veřejné žaloby v trestním řízení a plní další úkoly vyplývající z TŘ, zejména vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda, v souladu se svou zákonem vymezenou působností se rovněž podílí na prevenci kriminality a na poskytování pomoci obětem trestných činů, je oprávněno vystupovat i v jiném než trestním řízení (například v občanskoprávním řízení a správním soudnictví). Ze shora uvedeného plyne, že státní zastupitelství působí zejména v trestním řízení jako orgán veřejné obžaloby a orgán dozoru v přípravném řízení, přičemž plnění úkolů v rámci dozoru vytváří předpoklady pro realizaci hlavního úkolu státního zastupitelství, tj. zastupování obžaloby v řízení před soudy. V řízení před soudy má státní zastupitelství postavení strany. Z daného výčtu působnosti lze nepochybně dovodit, že zákon o SZ obsahuje jen obecnou úpravu a podrobnosti stanoví TŘ.

Zatímco zákon o SZ při výčtu svých úkolů hovoří o státním zastupitelství, TŘ v § 12 odst. 1 při výčtu orgánů činných v trestním řízení hovoří o státním zástupci. Toto rozlišování je s ohledem na princip nedílnosti výstavby státního zastupitelství nepodstatné a vyjadřuje spíše skutečnost, že v trestním řízení fakticky nevystupuje státní zastupitelství jako celek, ale že je v něm vždy konkrétně reprezentováno určitým příslušným státním zástupcem.<sup>125</sup> Tato zásada je výslovně zakotvena v § 23 odst. 1 zákona o SZ, když stanoví, že „*státní zástupce výkonem své funkce zajišťuje působnost státního zastupitelství; jím provedené úkony jsou považovány za úkony státního zastupitelství.*“<sup>126</sup> Taktéž § 3 odst. 1 zákona o SZ uvádí, že „*pouze státní zástupci vykonávají věci svěřené do působnosti státního zastupitelství; jiné orgány nebo osoby nesmí do jejich činnosti zasahovat nebo je při jejím výkonu nahrazovat anebo zastupovat.*“ Projevem nedílnosti státního zastupitelství jsou i *pokyny obecné povahy*<sup>127</sup>,

---

<sup>125</sup> Podrobněji MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8. s. 194.

<sup>126</sup> Z pověření státního zástupce může však působnost státního zastupitelství vykonávat asistent státního zástupce anebo v určitých úkonech stanovených vyhláškou Ministerstva spravedlnosti i právní čekatel či vyšší úředník státního zastupitelství, pokud tak stanoví zákon.

<sup>127</sup> Mezi oprávnění nejvyššího státního zástupce patří i vydávání pokynů obecné povahy ke sjednocení a usměrnění postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství nebo k zajištění jednotné vnitřní organizace státního zastupitelství a jednotného výkonu spisové služby; tyto pokyny jsou závazné pro státní zástupce, a pokud tak nejvyšší státní zástupce stanoví i pro další zaměstnance státního



navazuje, vychází z ní nebo ji předchází. Ve vztahu k působnosti na trestním úseku má doplňující charakter. Kromě toho výkon netrestní působnosti přispívá k odstraňování příčin a podmínek trestné činnosti, a právě to patří mezi významné cíle výkonu působnosti veřejné žaloby jako takové. Cíle netrestní působnosti spočívají v zajištění principu vlády zákona (princip zákonnosti, dodržování právních principů, náprava nezákonných rozhodnutí), v ochraně lidských práv a svobod osobám, které jsou pro svoji fyzickou nebo psychickou nezpůsobilost na svých právech ohroženy (děti a osoby mentálně či fyzicky handicapované), v ochraně majetku a zájmů státu a ochraně veřejného zájmu (veřejného pořádku), a v neposlední řadě i v harmonizaci soudní jurisdikce.<sup>131</sup>

Účast státního zastupitelství v netrestní oblasti upravuje především § 35 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, jenž stanoví, v jakých případech může státní zastupitelství vstoupit do již zahájeného řízení nebo zahájení soudního řízení svým návrhem iniciovat. V takovém řízení jsou státní zastupitelství nebo nejvyšší státní zástupce oprávněni ke všem úkonům, které může vykonat účastník řízení, vyjma úkonů, které může vykonat pouze účastník právního poměru.<sup>132</sup>

Shodně jako K. Šabata<sup>133</sup> zastávám názor, že pokud má mít orgán veřejné žaloby ve společnosti svou prestiž, pak předpokladem je, že může pomoci potřebám běžného občana, což lze jen stěží v systému, v němž orgán veřejné žaloby vykonává výlučně oprávnění v trestním řízení. Pokud by veřejná žaloba stála jen na principech trestního řízení, pak by její počínání bylo spojeno toliko s uplatňováním zásad trestního práva. Předně má být ochrana právních statků uplatňována prostředky práva občanského, obchodního, či správního a teprve tam, kde je užití takové ochrany neúčinné a kde porušení chráněných vztahů naplňuje znaky konkrétní skutkové podstaty trestného činu, je namístě užití trestní represe. Jestliže by státní zastupitelství vykonávalo výlučně trestní agendu, došlo by bezesporu k omezení možností a způsobů

---

<sup>131</sup> Blíže Stanoviska Poradního výboru evropských prokurátorů. Dostupná z [www: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/poradni-vybor-evropskych-prokurator>](http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/poradni-vybor-evropskych-prokurator) [cit. 2018-05-12].

<sup>132</sup> Podrobněji KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7. s. 33-36.

<sup>133</sup> Srov. ŠABATA, Karel. Potřebuje státní zastupitelství netrestní působnost. *Státní zastupitelství*. 2009. č. 9. s. 14-18.

řešení problémů, které ve společnosti nastávají a které je třeba řešit pomocí veřejných orgánů. V řadě případů by pak nastala situace, kdy by státní zástupce běžného občana odkazoval se svými záležitostmi, bez věcného vyřízení, na jiné způsoby řešení. Naopak pomocí netrestní agendy se tak mohou státní zastupitelství podílet i na řešení obyčejných životních problémů občana a nestávají se tak orgány, které by byly běžnému občanovi vzdálené a cizí, čímž dosahují významu pro veřejnost.

### **3.3 Správa státního zastupitelství**

Státní zastupitelství je součástí rezortu Ministerstva spravedlnosti, tudíž má vůči ministerstvu určitou informační povinnost, a to ohledně výkonu působnosti a výkonu správy státního zastupitelství. Jde-li o výkon správy státního zastupitelství, je ministerstvem určen například počet státních zástupců, řízení a organizace čekatelské praxe právních čekatelů, financování. Vlastní výkon činnosti státního zastupitelství je však na vládě nezávislý, neboť přímé ovlivňování rozhodovací pravomoci není v Ústavě ani v jiných zákonech zakotveno a tudíž není umožněno. Silným postavením disponuje ministr spravedlnosti, který z pozice vedoucího ústředního správního úřadu může ať již přímo, či nepřímo ovlivňovat chod státního zastupitelství.

V oblasti výkonu působnosti státního zastupitelství si může informaci vyžádat pouze ministr spravedlnosti za podmínky, že určitá informace má sloužit pro jeho potřeby jako člena vlády. V oblasti výkonu správy státního zastupitelství si může informaci vyžádat ministr i jiný příslušný úředník Ministerstva spravedlnosti jako ústředního správního úřadu v oblasti justice.

Novela zákona o SZ provedená zákonem č. 14/2002 Sb. podrobně upravila otázku správy státního zastupitelství, neboť před její účinností nebyla správa státního zastupitelství zákonem o SZ dostatečně upravena. Hlavním úkolem správy je vytváření potřebných předpokladů k řádnému výkonu jeho působnosti, přičemž tyto podmínky jsou zákonem o SZ vyjmenovány demonstrativním výčtem. Předně se jedná o předpoklady personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné. Součástí činnosti orgánů správy státního zastupitelství je rovněž kontrola nad plněním úkolů státnímu zastupitelství svěřených. Nutno dodat, že výkon správy státního zastupitelství

nesmí zasahovat do působnosti státního zastupitelství natolik, aby ovlivňoval výsledek plnění jeho povinností, ani tak, aby byl překážkou jeho činnosti.<sup>134</sup>

Z § 11 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, plyne, že „*Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství.*“ Konkrétní rozsah správy vykonávané ústředním orgánem státní správy státního zastupitelství je stanoven v § 13d zákona o SZ. Správa vykonávaná stran Ministerstva spravedlnosti zahrnuje celou soustavu státního zastupitelství. Správu Nejvyššího státního zastupitelství provádí Ministerstvo spravedlnosti nepřímou, prostřednictvím nejvyššího státního zástupce. Ten je povinen podat prostřednictvím ministra spravedlnosti vládě zprávu o činnosti státního zastupitelství za uplynulý rok, jež je důležitým informačním prostředkem nejen o činnosti státního zastupitelství, ale i o stavu a vývoji kriminality a poruchových jevů a o stavu zákonnosti v oblasti působnosti státního zastupitelství.

Správa ostatních úřadů soustavy státního zastupitelství je pak vykonávána buď přímo<sup>135</sup>, nebo nepřímou prostřednictvím vedoucích státních zástupců, stojících v čele těchto státních zastupitelství, jde-li o okresní státní zastupitelství, pak prostřednictvím krajských státních zástupců<sup>136</sup>. Orgány správy státního zastupitelství jsou také vedoucí státní zástupci a jejich náměstci, přičemž vedoucí státní zástupci vykonávají správu v rozsahu jim stanoveném zákonem o SZ, náměstci vykonávají správu v rozsahu jim určeném buď v organizačním řádu dotčeného státního zastupitelství<sup>137</sup>, nebo opatřením příslušného vedoucího státního zástupce<sup>138</sup>. Přestože vedoucí státní zástupci mohou pověřit k výkonu jednotlivých úkonů správy jiného státního zástupce nebo jiného zaměstnance státního zastupitelství, v jehož čele stojí, nesnižuje se tímto pověřením jejich vlastní odpovědnost vůči Ministerstvu spravedlnosti za řádný výkon správy. Krajské státní zástupci odpovídají též za výkon jim svěřené správy okresních státních zastupitelství (§ 13c odst. 6 zákona o SZ). Kromě toho státní zástupce nemůže být pověřen trvalým výkonem správy na konkrétním úseku,

---

<sup>134</sup> Podrobněji KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7. s. 156-159.

<sup>135</sup> Srov. § 13d zákona o SZ.

<sup>136</sup> Srov. ustanovení § 13e - § 13h zákona o SZ.

<sup>137</sup> Srov. čl. 1 odst. 1 písm. b) pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2009, vzorový organizační řád, ve znění pokynu obecné povahy č. 12/2011. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga4v6nc7obxxaljs>](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga4v6nc7obxxaljs) [cit. 2018-06-24].

<sup>138</sup> Srov. § 13c odst. 7 zákona o SZ.

neboť by tím byla fakticky pozastavena jeho činnost ve svěřené oblasti činnosti státního zastupitelství.

Novelou zákona o SZ provedenou zákonem č. 192/2003 Sb. byla až do úrovně krajských státních zastupitelství zřízena funkce ředitele správy. Ředitele správy je možno chápat jako orgán správy státního zastupitelství *sui generis*, jehož účelem je zajištění provozu a některých dalších činností souvisejících s výkonem správy dotčeného státního zastupitelství na úrovni od Nejvyššího státního zastupitelství přes vrchní státní zastupitelství až po krajská státní zastupitelství, přičemž odpovědnost příslušného vedoucího státního zástupce jakožto orgánu správy státního zastupitelství není tímto dotčena. Vedoucí státní zástupce si pak může vyhradit věci, o nichž rozhoduje přímo.<sup>139</sup> Funkce ředitele správy je vykonávána v pracovním poměru, který se zakládá jmenováním vedoucím státním zástupcem a končí jeho odvoláním z funkce (§ 13c odst. 9 zákona o SZ).

Příslušný orgán správy státního zastupitelství<sup>140</sup> je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení proti státnímu zástupci, zjistí-li, že státní zástupce zaviněně porušil povinnost vyplývající z jeho funkce, nebo že svým chováním či jednáním ohrozil důvěru v činnost státního zastupitelství, v odbornost jeho postupu, anebo jím snížil vážnost a důstojnost funkce státního zástupce (§ 13i zákona o SZ).

### **3.4 Státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo**

Státní zastupitelství, neboli *Staatsanwaltschaft*<sup>141</sup>, je úřad odpovídající za trestní stíhání a součinnost v trestním řízení. Mezi hlavní úkoly státního zastupitelství patří jednak vedení řízení až do okamžiku vznesení obžaloby, jednak zastupování zájmů státu v hlavním líčení a konečně i odpovědnost za záležitosti výkonu trestu, vyjma trestních řízení vedených proti mladistvému.<sup>142</sup>

---

<sup>139</sup> Podrobněji KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7. s. 168-169.

<sup>140</sup> K podání návrhu na zahájení kárného řízení je oprávněn orgán správy státního zastupitelství uvedený v § 8 odst. 5 písm. a) až d) zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Dostupný z [www: <http://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgazf6nznngu>](http://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgazf6nznngu) [cit. 2018-06-24].

<sup>141</sup> Někdy rovněž bývá označováno termínem „Anklagebehörde“. Dostupné z [www: <http://www.de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft\\_\(Deutschland\)>](http://www.de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft_(Deutschland)) [cit. 2018-07-20].

<sup>142</sup> Blíže JANOVSKEJ, Thomas. Státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo. *Státní zastupitelství*. 2015. č. 5. s. 26.



Státní zastupitelství není v *Grundgesetz* Spolkové republiky Německo<sup>143</sup> ústavně nijak zakotveno. Jeho právní úprava je na spolkové úrovni upravena v StPO<sup>144</sup> a GVG<sup>145</sup>, ty poskytují státnímu zástupci rozsáhlé pravomoci k plnění svých povinností.

Státní zastupitelství se statusem orgánu právní ochrany je postaveno na roveň soudní soustavě, přestože zejména do roku 1998 mělo postavení v rámci moci výkonné. Změnu v nazírání na státní zastupitelství přineslo až rozhodnutí Spolkového ústavního soudu, který konstatoval, že státní zástupce odpovídá i za výkon některých justičních funkcí státu. Objevuje se i názor, že státní zastupitelství je orgán *sui generis*, který má své specifické zakotvení mezi mocí soudní a výkonnou.<sup>146</sup>

Organizace státního zastupitelství ve Spolkové republice Německo je na rozdíl od soustavy České republiky třístupňová. Soustava státních zastupitelství je organizována souběžně se soustavou soudů, od nichž se odvíjí i shodná místní příslušnost. Státní zastupitelství působí na spolkové i zemské úrovni odděleně.

Na spolkové úrovni vykonává svou činnost *Bundesanwaltschaft beim Bundesgerichtshof*, v jehož čele stojí generální spolkový státní zástupce, jehož postavení vymezuje čl. 92 GG a čl. 96 GG. Podle § 149 GVG jsou generální spolkový státní zástupce a spolkový státní zástupci jmenováni spolkovým prezidentem, na návrh spolkového ministra spravedlnosti, po předchozím souhlasu Spolkové Rady. Generální spolkový státní zástupce je vedle generálních státních zástupců považován za „*primus inter pares*“, neboli za prvního mezi rovnými. Generální spolkový státní zástupce není pouze státním zástupcem ve věcech opravných prostředků, ale i vyšetřujícím orgánem a žalobcem.<sup>147</sup> V pravomoci spolkového generálního státního zástupce je vyšetřování některých druhů závažných trestných činů, zejména teroristických útoků a trestných činů proti vnější i vnitřní bezpečnosti státu.<sup>148</sup>

Na úrovni zemské vykonávají svou činnost zemská státní zastupitelství. U *Oberlandesgerichte* (vrchních zemských soudů) působí *Generalstaatsanwaltschaft*,

---

<sup>143</sup> Dostupný z www: <<https://www.bundestag.de/grundgesetz>> [cit. 2018-07-20].

<sup>144</sup> Dostupný z www: <[https://de.wikipedia.org/wiki/Strafprozessordnung\\_\(Deutschland\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Strafprozessordnung_(Deutschland))> [cit. 2018-07-20].

<sup>145</sup> Dostupný z www: <<https://de.wikipedia.org/wiki/Gerichtsverfassungsgesetz>> [cit. 2018-07-20].

<sup>146</sup> Srov. RAMPULA, Vlastimil. *Veřejná žaloba*. Praha, 2009. s. 19. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jana Navrátilová.

<sup>147</sup> Blíže RANGE, Harald. Pravomoci nejvyššího spolkového státního zástupce v Německu se zaměřením na vyšetřování trestných činů proti státu. *Státní zastupitelství*. 2015. č. 5. s. 11.

<sup>148</sup> Blíže JANOVSKEJ, Thomas. Státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo. *Státní zastupitelství*. 2015. č. 5. s. 26.

u *Landesgerichte* (zemských soudů) vykonává činnost samostatné státní zastupitelství, při *Amtsgerichte* (okresních soudech) působí buď státní zastupitelství<sup>149</sup>, nebo vyšší úředník státního zastupitelství, označovaný jako *Amtsanwalt*.<sup>150</sup>

Pro fungování zemských státních zastupitelství je klíčové postavení generálního státního zastupitelství, které vykonává dohled nad činností podřízených státních zastupitelství, přičemž výsledky jejich činnosti pravidelně analyzuje. Na druhou stranu podřízená státní zastupitelství podávají generálnímu státnímu zastupitelství zprávy o své činnosti. Generální státní zastupitelství rovněž vydává obecné pokyny ke sjednocení a upřesnění postupu podřízených státních zastupitelství.<sup>151</sup>

Vnitřní organizace zemských státních zastupitelství se řídí *Anordnungen über die Organisation und den Dienstbetrieb der Staatsanwaltschaften*, tedy Nařízením o organizaci a fungování státních zastupitelství. V čele každého státního zastupitelství stojí vedoucí vrchní státní zástupce. Každé státní zastupitelství je členěno na jednotlivá oddělení, v jejichž čele stojí vrchní státní zástupci. Vedoucí vrchní státní zástupce je oprávněn přidělit státnímu zástupci věc k vyřízení. Za situace, kdy státnímu zástupci věc odejme, může buď věc přidělit jinému státnímu zástupci k vyřízení, nebo ji vyřídit sám. Vedoucí státní zástupce je oprávněn dávat pokyny, kterými jsou podřízení státní zástupci podle § 146 GVG vázáni. Nižší státní zástupce může pokyn odmítnout z důvodu nezákonnosti, o čemž rozhoduje státní zástupce nadřízený vedoucího státního zástupce, který pokyn vydal. Dohled nad činností státních zástupců je upraven v § 147 GVG.<sup>152</sup> Dohledová oprávnění zahrnují nejen právo na dohled nad běžnou činností státních zástupců, ale i právo na vedení postupu státních zástupců. Tato oprávnění

---

<sup>149</sup> Státní zastupitelství na úrovni okresních soudů jsou ojedinělá. Výjimky lze nalézt v Berlíně, ve Frankfurtu nad Mohanem, kde jsou zřízena zvláštní okresní státní zastupitelství. Dostupné z [www: <https://de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft\\_\(Deutschland\)>](https://de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft_(Deutschland)) [cit. 2018-07-20].

<sup>150</sup> MEYER-GOSSNER, Lutz; SCHMITT, Bertram. *Beck'sche Kurz Kommentare. Band 6. Strafprozessordnung. Gerichtsverfassungsgesetz, Nebengesetze und ergänzende Bestimmungen*. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2015. ISBN 978 3 406 67 500 3. s. 1946.

<sup>151</sup> Srov. FICHTNER, Jan. *Organizace a působnost německé a české veřejné žaloby*. Brno, 2015. s. 30. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jaroslav Fenyk.

<sup>152</sup> Dohled nad generálním spolkovým státním zástupcem a spolkovými státními zástupci vykonává spolkový ministr spravedlnosti, dohled nad státními zástupci příslušné země vykonává zemská soudní správa a konečně vedoucí státní zástupce Vrchního zemského soudu a Zemského soudu vykonává dohled nad všemi úředníky státního zastupitelství v obvodu jeho působnosti. In MEYER-GOSSNER, Lutz; SCHMITT, Bertram. *Beck'sche Kurz Kommentare. Band 6. Strafprozessordnung. Gerichtsverfassungsgesetz, Nebengesetze und ergänzende Bestimmungen*. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2015. ISBN 978 3 406 67 500 3. s. 1954-1955.

vyplývají obecně z § 145 GVG a § 146 GVG.<sup>153</sup> Nejvyšším dohledovým orgánem nad zemskými státními zastupitelstvími je příslušné zemské ministerstvo spravedlnosti. Spolkový generální státní zástupce je v rezortu spolkového ministra spravedlnosti.

Státní zastupitelství má svou nezastupitelnou roli i v netrestní oblasti. V civilních věcech působí především v řízení o prohlášení za mrtvého podle § 16 odst. 2, § 22, § 30 odst. 1 *Verschollenheitsgesetz*. Mimoto zastupuje spolek i jednotlivé země v řízeních ve věcech majetkových. Zvláštní úlohu pak hraje v přestupkových řízeních, ve kterých vystupuje jako správní úřad podle § 36 *des Gesetzes über Ordnungswidrigkeiten*.<sup>154</sup>

### **3.5 Postavení státního zástupce**

#### **3.5.1 Postavení a povinnosti státního zástupce**

Státní zástupce výkonem své funkce zajišťuje činnost státního zastupitelství, úkony státního zástupce jsou považovány za úkony státního zastupitelství.<sup>155</sup> Z pověření státního zástupce může činnost vykonávat asistent státního zástupce, právní čekatel či vyšší úředník státního zastupitelství s tím, že provedené úkony se považují za úkony státního zastupitelství.

Státní zástupce je povinen vykonávat svou funkci řádně a zdržet se negativních jevů. Státní zástupce je při výkonu své funkce povinen plnit své úkoly odpovědně a respektovat přitom zákonem stanovené zásady, zejména je povinen postupovat odborně, svědomitě, odpovědně, nestranně, spravedlivě a bez zbytečných průtahů. Státní zástupce ve svém soukromém životě může plně využívat svých politických, kulturních, hospodářských a jiných práv, avšak při jejich výkonu je povinen počínat si tak, aby nezpochybnil důvěryhodnost své činnosti jako státního zástupce. Povinnost státního zástupce stanovená v § 24 odst. 2 zákona o SZ je porušena i tehdy, „pokud státní zástupce poskytne médiím (tisku) informace o svých osobních vztazích z minulosti, které sám deklaruje jako – pro veřejnost hodnotící důvěryhodnost státního zástupce – nepochybně znepokojující až šokující, přičemž své setrvání ve funkci

---

<sup>153</sup> Srov. FICHTNER, Jan. *Organizace a působnost německé a české veřejné žaloby*. Brno, 2015. s. 33. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jaroslav Fenyk.

<sup>154</sup> Dostupné z www: <[https://de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft\\_\(Deutschland\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Staatsanwaltschaft_(Deutschland))> [cit. 2018-07-20].

<sup>155</sup> Srov. § 1 odst. 2 zákona o SZ, § 3 odst. 1 věta před středníkem zákona o SZ a § 23 odst. 1 zákona o SZ.

odůvodní za těchto okolností ryze materiálními motivacemi,<sup>156</sup> neboť takové projevy by mohly vést k ohrožení autority a důvěryhodnosti funkce státního zástupce a státního zastupitelství.

Státní zástupce by měl zachovávat profesionální přístup a chování ke svým kolegům a jiným právnickým povoláním, ale i dalším osobám, s nimiž při výkonu své funkce jedná. Řada případů neuctivého chování či nevhodných verbálních a fyzických projevů státního zástupce, které by mohly snížit a ohrozit vážnost funkce státního zástupce, byla judikována.<sup>157</sup>

Vedle povinnosti sebevzdělávání a prohlubování svých odborných znalostí potřebných pro řádný výkon své funkce mají státní zástupci povinnost podílet se i na vzdělávání jiných. Státní zástupci mohou působit jako lektoři na vzdělávacích školeních pořádaných Justiční akademií či vykonávat pedagogickou činnost na vysokých či jiných školách.

Státní zástupce nesmí při výkonu své funkce, respektive při výkonu funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka, anebo činností spojených s dočasným přidělením k ministerstvu nebo Justiční akademii, zastávat jinou placenou funkci či vykonávat jinou výdělečnou činnost, vyjma činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké (§ 24 odst. 6 zákona o SZ). Význam tohoto omezení lze spatřovat jednak v zamezení střetu zájmů státního zástupce, ale též v tom, aby se plně soustředil na výkon své funkce a nebyl jinou činností rozptylován. K problematice omezení výdělečné činnosti státního zástupce se vyjádřil i Nejvyšší správní soud, když judikoval, že výkon tlumočnické činnosti státním zástupcem zapsaným v seznamu tlumočnicků krajského soudu se považuje za porušení zákazu jiné výdělečné činnosti a je kárným proviněním.<sup>158</sup> Naopak výkon správy vlastního

---

<sup>156</sup> Podrobněji Česko. Nejvyšší správní soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 12 Ksz 2/2008 [ze dne 29. 9. 2009]. In LATA, Jan; PAVLÍK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech státního zastupitelství a státních zástupců*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-779-9. s. 238-245. Dostupný z [www: <http://nssoud.cz/files/SOUDNI\\_VYKON/2008/000212Ksz\\_0800124A\\_prevedeno.pdf>](http://nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2008/000212Ksz_0800124A_prevedeno.pdf) [cit. 2018-06-25].

<sup>157</sup> Příkladmo rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství sp. zn. K 101/99 [ze dne 31. 5. 1999], rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 Ds 3/2006 [ze dne 3. 5. 2007], rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 12 Ksz 13/2012 [ze dne 5. 3. 2013]. In LATA, Jan; PAVLÍK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech státního zastupitelství a státních zástupců*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-779-9. s. 218-219; 247-250.

<sup>158</sup> Podrobněji Česko. Nejvyšší správní soud České republiky. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 12 Ksz 2/2009 [ze dne 16. 9. 2009]. In LATA, Jan; PAVLÍK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech státního zastupitelství a státních zástupců*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015.

majetku je přípustěn, ovšem způsobem znemožňujícím, aby finanční záležitosti státního zástupce byly zneužity k ovlivňování jeho osoby. Státní zástupce může být například členem bytového družstva a společenství vlastníků bytových či nebytových jednotek a jejich orgánů a dostávat za to přiměřenou odměnu, může pronajímat svůj nemovitý majetek, vlastnit akcie či obchodní podíly, avšak neměl by být členem statutárních orgánů obchodních společností, či jiných právnických osob zřízených za účelem podnikání.

Státní zástupce může být členem poradních orgánů vlády, ministerstev, parlamentních komor, za toto členství může pobírat odměnu. Pokud by se státní zástupce stal poslancem Evropského parlamentu, nezankla by jeho funkce státního zástupce ze zákona, ale musel by tak stanovit v kárném řízení kárný soud<sup>159</sup> z důvodu porušení obecného zákazu jiné výdělečné činnosti. Naopak v případě jmenování poslance Evropského parlamentu státním zástupcem, zaniká jeho mandát ze zákona. Zákaz jakékoliv výdělečné činnosti s výjimkami explicitně stanovenými je nesporně povinností uloženou státnímu zástupci.

Státní zástupce je povinen zachovat mlčenlivost o věcech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce. To se týká nejen záležitostí vlastní působnosti státního zastupitelství, ale i všech otázek bezprostředně souvisejících s výkonem funkce státního zástupce. Z časového hlediska tato povinnost trvá po celou dobu výkonu funkce státního zástupce, stejně jako po skončení výkonu této funkce. Povinnosti mlčenlivosti může být státní zástupce zproštěn. Zprostit státního zástupce povinnosti mlčenlivosti je oprávněn nejvyšší státní zástupce, toho je pak oprávněn zprostit povinnosti mlčenlivosti toliko ministr spravedlnosti. Ke zproštění povinnosti mlčenlivosti může dojít jen z vážných důvodů, o jejichž existenci rozhoduje nejvyšší státní zástupce. Vážný důvod lze spatřovat tehdy, kdy skutkový stav věci nebude možno zjistit jinak než zproštěním povinnosti mlčenlivosti, a to za situace, kdy potřeba zjištění skutkového stavu převládá nad ochranou práv a oprávněných zájmů zabezpečených povinnou

---

ISBN 978-80-7478-779-9. s. 213-215. Dostupný z [www: <http://nssoud.cz/files/SOUDNI\\_VYKON/2009/000212Ksz\\_0900055A\\_prevedeno.pdf>](http://nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2009/000212Ksz_0900055A_prevedeno.pdf) [cit. 2018-06-25].

<sup>159</sup> V řízení o věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů jedná a rozhoduje kárný soud. Kárným soudem je Nejvyšší správní soud. Ustanovení § 3 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgazf6nznngu>](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgazf6nznngu) [cit. 2018-06-25].

mlčenlivostí. Odepřít zproštění mlčenlivosti lze tehdy, kdy by tím mohla být způsobena mimořádně vážná újma na zájmech České republiky anebo ohrožen život či zdraví osob.

### 3.5.2 Funkce státního zástupce

Podmínky pro ustanovování do funkce státního zástupce vyjmenovává § 17 zákona o SZ, kdy státním zástupcem může být pouze bezúhonný občan České republiky, způsobilý k právním úkonům, který ke dni jmenování dosáhl věku nejméně 25 let, získal vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice, úspěšně složil závěrečnou zkoušku, jehož morální vlastnosti dávají záruku, že funkci bude řádně zastávat, se svým jmenováním do funkce státního zástupce, stejně jako s přidělením k určitému státnímu zastupitelství, musí souhlasit.

Funkce státního zástupce vzniká jmenováním ministrem spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce na dobu bez časového omezení. Ústavní soud konstatoval, že jmenování je pracovněprávním úkonem osoby jednající za stát jako zaměstnavatele. Na jmenování státním zástupcem není právní nárok, jedná se o věc fyzické osoby jako uchazeče o zaměstnání, tudíž výběr zaměstnanců přísluší zaměstnavateli. „Z žádného ustanovení zákona o státním zastupitelství nelze dovodit povinnost jmenovat právního čekatele, který splňuje podmínky pro jmenování státním zástupcem, do této funkce, avšak ani povinnost nejvyšší státní zástupkyně vybrat takovou osobu k tomuto jmenování.“<sup>160</sup>

Státní zástupce skládá po svém jmenování do rukou ministra spravedlnosti tento slib: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu při ochraně veřejného zájmu postupovat vždy v souladu s Ústavou a zákony České republiky, jakož i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, budu respektovat lidská práva, základní svobody a lidskou důstojnost a zachovávat mlčenlivost o věcech, které se dozvím v souvislosti s výkonem funkce státního zástupce, a to i po skončení výkonu této funkce. Při výkonu funkce státního zástupce i v soukromém životě budu chránit důstojnost svého povolání.“<sup>161</sup> Odepření slibu nebo složení slibu s výhradou má za následek zánik funkce státního zástupce.

---

<sup>160</sup> Podrobněji Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 30/03 [ze dne 2. 11. 2004]. In LATA, Jan; PAVLÍK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech státního zastupitelství a státních zástupců*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-779-9. s. 147-148.

<sup>161</sup> Ustanovení § 18 odst. 3 zákona o SZ.

Funkce státního zástupce zaniká pouze z taxativních důvodů uvedených v § 21 zákona o SZ. V odst. 1 předmětného ustanovení se důvod zániku funkce státního zástupce váže na okruh právních skutečností, které nemají povahu úředního rozhodnutí (odst. 2) nebo se nejedná o výslovný projev vůle státního zástupce směřující k zániku jeho funkce (odst. 3). Oznámi-li státní zástupce ministru spravedlnosti, že se vzdává své funkce, zaniká funkce státního zástupce uplynutím dvou kalendářních měsíců následujících po měsíci, v němž písemné oznámení státního zástupce bylo ministru spravedlnosti doručeno.

Státní zástupce může být dočasně zproštěn výkonu své funkce. Podstatou takového zproštění je pozastavení možnosti vykonávat funkci na určitý časový úsek, ve kterém je buď dočasně přidělen k orgánu, u kterého státní zástupce plní úkoly odlišné od úkolů státního zastupitelství, nebo jsou dány závažné důvody, pro něž nemůže státní zástupce vykonávat svou funkci (trestní nebo kárné řízení, respektive řízení o nezpůsobilosti k výkonu funkce). K dočasnému zproštění výkonu funkce státního zástupce dojde nejdříve dnem, v němž bylo státnímu zástupci doručeno rozhodnutí o dočasném zproštění, není-li v rozhodnutí uveden den pozdější. Doba trvání dočasného zproštění se odvíjí od důvodů dočasného zproštění (doba trvání dočasného přidělení k Ministerstvu spravedlnosti či Justiční akademii, doba do pravomocného skončení trestního stíhání, do skončení kárného řízení či do skončení řízení o posouzení způsobilosti státního zástupce k výkonu funkce). Proti rozhodnutí o dočasném zproštění výkonu funkce z důvodu kárného stíhání může státní zástupce do pěti pracovních dnů od jeho doručení podat námitky ke kárnému soudu, podání námitek nemá suspenzivní účinek.

Státní zástupce není způsobilý k výkonu funkce, jestliže mu jeho nepříznivý zdravotní stav dlouhodobě nedovoluje vykonávat funkci státního zástupce. Přejídná neschopnost vykonávat funkci z důvodu nepříznivého zdravotního stavu není důvodem pro vyslovení nezpůsobilosti k výkonu funkce státního zástupce. Druhým důvodem nezpůsobilosti státního zástupce k výkonu funkce je pak pravomocné odsouzení státního zástupce pro trestný čin, přičemž odsouzení nevedlo k zániku funkce státního zástupce, jestliže čin, za který byl odsouzen, svou povahou zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání ve funkci státního zástupce (§ 26 zákona o SZ).

## 4. Postavení státního zástupce v přípravném řízení trestním

Ve smyslu § 12 odst. 1 TŘ je státní zástupce orgánem činným v trestním řízení. Svou činnost vykonává ve veřejném zájmu. Na jednu stranu je v jeho zájmu zjistit všechny trestné činy a jejich pachatele potrestat, na druhou stranu dbá toho, aby nikdo nebyl stíhán jinak než ze zákonných důvodů (§ 2 odst. 1 TŘ). V přípravném řízení je povinností státního zástupce stejně pečlivě objasňovat okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede (§ 2 odst. 5 TŘ).

V přípravném řízení má státní zástupce postavení *dominus litis* neboli pána sporu, který nese plnou odpovědnost za výsledek a průběh přípravného řízení. Dominantní postavení státního zástupce je logickým vyústěním toho, že vyšetřování konají policejní orgány, nikoli vyšetřující soudce. Ačkoliv policejní orgán provádí úkony trestního řízení jako procesně samostatný orgán, je vázán pokyny státního zástupce, přičemž omezení jeho úlohy v přípravném řízení je neakceptovatelné.<sup>162</sup>

Státní zástupce jako dominantní orgán přípravného řízení vede trestní řízení od jeho počátku až do meritorního skončení přípravného řízení, v průběhu přípravného řízení je povinen si zajistit přehled o jeho stavu a výsledcích, účinně působit na jeho průběh a neprodleně odstraňovat zjištěné nedostatky.<sup>163</sup> V závažných věcech, zejména vazebních, je státní zástupce povinen pravidelně prověřovat stav přípravného řízení, účastnit se důležitých procesních úkonů, případně si vyžádat protokoly o takových úkonech, a svými pokyny usměrňovat průběh přípravného řízení.<sup>164</sup>

V zájmu dosažení hlavního cíle státního zástupce, tj. zastupování veřejné žaloby v trestním řízení a plnění dalších úkolů vyplývajících mu z TŘ, plní v přípravném řízení dvě navzájem spojené funkce, a to:

1. *funkci dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení včetně funkce návrhové a rozhodovací.* Funkce rozhodovací a návrhová zahrnuje oprávnění

---

<sup>162</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 632-633.

<sup>163</sup> Srov. BOROVIČKA, Lukáš. *Státní zástupce a policejní orgán v přípravném řízení trestním*. Praha, 2011. s. 14. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Jelínek.

<sup>164</sup> Čl. 7 POP č. 8/2009. Dostupný z [www: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/1\\_SL\\_902-205\\_2.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/1_SL_902-205_2.pdf) [cit. 2018-07-30].



státního zástupce vydávat rozhodnutí v přípravném řízení a předkládat soudci činnému v přípravném řízení návrhy na jeho rozhodnutí o závažných zásazích do základních práv a svobod občanů. Tyto funkce nelze od sebe oddělit.<sup>165</sup>

2. *funkci instančního orgánu rozhodujícího o stížnostech proti usnesení policejního orgánu.*<sup>166</sup>

#### **4.1 Dozor státního zástupce nad zachováním zákonnosti**

TŘ pojem dozor blíže nedefinuje, pouze konstatuje, že dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení vykonává státní zástupce (§ 174 odst. 1 TŘ). Z. Koudelka<sup>167</sup> shodně jako i někteří odborníci trestněprocesní nauky<sup>168</sup> definuje dozor jako „*systematickou a cílevědomou kontrolní činnost zaměřenou na zjištění stavu vyšetřování, prověření postupu policejního orgánu z hlediska jeho zákonnosti, rychlosti a plynulosti a neprodlené odstraňování zjištěných nedostatků. Dozor se vyznačuje soustavností a je vykonáván průběžně.*“ I. Stříž<sup>169</sup> předmětný institut definuje detailněji, jako „*průběžnou kontrolní činnost státního zástupce, který dbá, aby policejní orgán v průběhu všech stadií přípravného řízení postupoval důsledně podle TŘ, ve shodě s účelem trestního řízení a aby všechny normy práva procesního i hmotného byly v trestním řízení vykládány a aplikovány v souladu s LZPS a mezinárodními smlouvami, zejména pak Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Současně usiluje o to, aby za dodržení zákonnosti a základních zásad trestního řízení byl objasněn skutkový stav věci v rozsahu potřebném pro podání obžaloby nebo pro jiné meritorní rozhodnutí.*“ Pokud bych měla konkretizovat náplň dozoru, mohla bych se opřít o shrnutí provedené Z. Koudelkou<sup>170</sup>, podle něhož dozor zahrnuje oprávnění dávat předchozí souhlas či povolení policejnímu orgánu k provedení úkonů, výlučná

---

<sup>165</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 479.

<sup>166</sup> *Ibidem*. s. 475.

<sup>167</sup> KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7. s. 17.

<sup>168</sup> ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 634. RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 476.

<sup>169</sup> DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1293.

<sup>170</sup> KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7. s. 17-18.

oprávnění státního zástupce podle § 175 odst. 1 TŘ, oprávnění a povinnosti k vlastnímu výkonu dozoru podle § 157 odst. 1 písm. a) až c) TŘ a § 174 odst. 2 TŘ a oprávnění podávat návrhy soudci provádějícímu úkony v přípravné řízení podle § 26 TŘ.

Fakticky se tedy jedná o kontrolní činnost vykonávanou výlučně v přípravném řízení nad postupem policejního orgánu. Ve věcech, v nichž koná obligatorně vyšetřování státní zástupce podle § 161 odst. 4, 5 písm. b) TŘ, vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství podle § 175 odst. 2 TŘ, tedy státní zástupce vrchního státního zastupitelství. Dozorový státní zástupce také rozhoduje o stížnostech proti usnesení státního zástupce konajícího vyšetřování a může si rovněž před skončením vyšetřování výslovně vyhradit právo vydání některého z meritorních rozhodnutí uvedených v § 175 odst. 1 TŘ.

Pro určení příslušnosti státního zastupitelství k výkonu dozoru v přípravném řízení je třeba užít kombinaci řady ustanovení různých právních předpisů, čímž může být vyvolán dojem nepřehlednosti a složitosti. Obecnou úpravu příslušnosti státního zastupitelství upravuje § 7 odst. 2 zákona o SZ, který stanoví příslušnost státního zastupitelství k zastupování státu u soudu, u něhož působí, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak. Podrobná úprava je pak obsažena v ustanoveních § 12 - § 16 JŘSZ, jež stanoví příslušnost státního zástupce k výkonu dozoru přiděleného ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu příslušnému ke konání řízení ve věci po podání obžaloby v prvním stupni, není-li stanoveno jinak. Ke konání dozoru ve zkráceném přípravném řízení je příslušný státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu příslušnému ke konání řízení o návrhu na potrestání podaným státním zástupcem, s výjimkou případů, kdy je příslušný konat zkrácené přípravné řízení státní zástupce podle § 179a odst. 3 TŘ, pak se užije úprava § 10 JŘSZ.

Pro určení věcné a místní příslušnosti je třeba se řídit ustanoveními § 16 - § 18 TŘ pro případ, že by ve věci, ve které vykonává státní zástupce dozor, byla podána obžaloba a soud by ve věci konal řízení. Pro určení místní příslušnosti platí obdobná pravidla. Místně příslušný k dozoru je státní zástupce státního zastupitelství, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán, nelze-li takové místo zjistit, pak státní zástupce státního zastupitelství, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje. Nelze-li

postupovat ani podle tohoto kritéria, vykonává dozor státní zástupce státního zastupitelství, v jehož obvodu čin vyšel najevo. Je-li dána příslušnost k výkonu dozoru několika státních zástupců, vykonává dozor ten, který je příslušný k výkonu dozoru nad vyšetřováním vedeným proti pachateli trestného činu nebo ohledně nejzávažnějšího trestného činu; jinak ten, který začal vykonávat dozor nejdříve (§ 16 JŘSZ). Právní úprava věcné a místní příslušnosti stanoví ještě další pravidla, aby se tak předcházelo vzniku nežádoucím případům, jako je například nemožnost určení příslušnosti státního zástupce k výkonu dozoru nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení z důvodu neúplnosti skutkových zjištění, nemožnost příslušným státním zástupcem provedení určitého úkonu pro jeho neodkladnost, doručení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení věcně a místně nepřislušnému státnímu zástupci a konečně případ, kdy až v průběhu prověřování skutečností důvodně nasvědčujících spáchání trestného činu vyjde najevo skutečnost, že jde o trestný čin ve věci, v níž by příslušelo konat vyšetřování státnímu zástupci (§ 12 – § 13 JŘSZ). Výjimky z příslušnosti k doзору státního zastupitelství jsou pak uvedeny v ustanoveních § 14 – § 15 JŘSZ. Podle § 14 JŘSZ je příslušné k výkonu dozoru nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení vyšší státní zastupitelství ve věci, kterou odňalo bezprostředně nižšímu státnímu zastupitelství, a působí v ní samo. V § 15 JŘSZ jsou vyjmenovány případy, ke kterým se stanovuje příslušnost státního zástupce vrchního státního zastupitelství, v jehož obvodu je nižší státní zastupitelství, které by bylo jinak ve věci příslušné. K rozhodování sporu o příslušnost k výkonu dozoru v přípravném řízení je příslušné státní zastupitelství nejbližší vyšší státním zastupitelstvím, mezi nimiž takový spor vznikl. Nutno dodat, že nejbližší vyšší státní zastupitelství oběma státním zastupitelstvím nemusí být totožné se státním zastupitelstvím bezprostředně vyšším. Tudíž, vznikl-li by spor o příslušnost mezi okresními státními zastupitelstvími působícími v obvodech různých krajských státních zastupitelství, pak nejbližší vyšším státním zastupitelstvím bude vrchní státní zastupitelství. Shodný princip se uplatní i v případě sporu o příslušnost mezi okresními státními zastupitelstvími nepůsobícími v obvodu téhož vrchního státního zastupitelství s tím, že příslušným k rozhodování takového sporu bude Nejvyšší státní zastupitelství.<sup>171</sup>

---

<sup>171</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 635-643.

## **4.2 Práva a povinnosti státního zástupce při výkonu dozoru**

V rámci výkonu dozorové činnosti v přípravném řízení je státní zástupce nadán řadou práv, vyplývajících především z § 157 odst. 2 TŘ, § 174 TŘ a § 175 TŘ. Tato oprávnění je možno chápat zároveň jako povinnosti, které je třeba za splnění zákonem stanovených podmínek uplatnit, jak vyplývá ze zásady oficiality vyjádřené v § 2 odst. 4 TŘ a § 2 odst. 1 zákona o SZ. M. Růžička<sup>172</sup> člení oprávnění státního zástupce do čtyř skupin. Úkony vyhrazené k provedení výlučně státnímu zástupci, úkony, jejichž provedení se váže na předchozí souhlas státního zástupce, jeho povolení nebo mu dávají možnost dodatečně vyslovit souhlas s úkonem či rozhodnutím policejního orgánu anebo jej zrušit, oprávnění, jimiž uskutečňuje dozor v přípravném řízení, pokud jde o jeho průběh, úplnost, rychlost a soulad se zákonem a oprávnění k podání návrhu soudu na rozhodnutí v přípravném řízení.

Úkony vyhrazené k provedení výlučně státnímu zástupci jsou zakotveny v § 175 odst. 1 TŘ, přičemž se nejedná o taxativní výčet, ale o nejdůležitější rozhodnutí a opatření, které nemůže vydat policejní orgán a při nichž se státní zástupce nemůže nechat zastoupit ani právním čekatelem. Vyjma oprávnění uvedených v § 175 odst. 1 TŘ může státní zástupce požadovat v trestním řízení údaje, které jsou předmětem bankovního tajemství, údaje z evidence cenných papírů v řízení o trestném činu neoprávněné nakládání s osobními údaji podle § 180 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, individuální údaje získané podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, v řízení o trestném činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, též údaje získané v daňovém řízení za podmínek uvedených v § 8 odst. 2 TŘ; vyslovit předchozí souhlas s nakládáním s majetkem obviněného, na který se vztahuje rozhodnutí o zajištění nároku poškozeného, nejde-li o případ, kdy výkon rozhodnutí je prováděn k uspokojení pohledávky státu (§ 47 odst. 7 TŘ); podle § 74a odst. 3 TŘ za přiměřeného použití § 71 odst. 2 písm. a) TŘ a § 71a TŘ vyhovět žádosti obviněného, proti kterému je vedeno trestní stíhání ve výkonu trestu odnětí svobody, o zrušení nebo zmírnění nezbytných omezení stanovených podle § 74a odst. 1 TŘ nebo i bez této žádosti tato omezení zrušit

---

<sup>172</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 496.

nebo zmírnit, jestliže pominuly nebo se změnilы důvody vazby. Pouze státní zástupce může rozhodnout o některé z forem tzv. odklonu – narovnání a odstoupení od trestního stíhání – neuvedených v § 175 odst. 1 písm. a) TŘ.<sup>173</sup>

K provedení některých úkonů zasahujících do práv a svobod občanů je třeba z důvodu garance základních práv a dodržení zákonnosti takových úkonů předchozího souhlasu státního zástupce. V situaci, kdy věc nesnese odkladu a souhlasu státního zástupce nebylo možno předem dosáhnout, je policejní orgán oprávněn úkon provést s tím, že takový souhlas bude dán dodatečně. Výčet případů, kdy se vyžaduje souhlas nebo povolení státního zástupce je značný. Předchozí souhlas státního zástupce je třeba příkladmo k zadržení osoby podezřelé (§ 76 odst. 1 TŘ), odnětí věci (§ 79 odst. 1 TŘ), rozhodnutí o zajištění peněžních prostředků na účtu u banky (§ 79a odst. 1 TŘ), rozhodnutí o zrušení nebo omezení zajištění peněžních prostředků na účtu u banky (§ 79a odst. 3 TŘ), prohlídce jiných prostor a pozemků (§ 83a odst. 1 TŘ), povolení státního zástupce k předstíranému převodu (§ 158c odst. 1, 2 TŘ), sledování osob a věcí, při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy (§ 158d odst. 2 TŘ). K vydání předchozího souhlasu policejnímu orgánu přistoupí státní zástupce na základě znalosti skutkového stavu. Státní zástupce musí po předložení příslušného záznamu, protokolu nebo jiného dokladu, při prověře spisového materiálu nebo zpracování obžaloby, návrhu na potrestání nebo jiného rozhodnutí ověřit, zda informace v žádosti o předchozí souhlas odpovídala skutečnosti a zda úkon, k němuž dal souhlas, byl proveden podle zákona (čl. 25 odst. 1 POP č. 8/2009). Při prověře úkonů, které byly provedeny bez předchozího souhlasu státního zástupce, musí státní zástupce zejména přezkoumat důvod, proč věc nesnesla odkladu a zda skutečně nebylo možno souhlasu dosáhnout. Zjistí-li státní zástupce závady, písemně na ně upozorní příslušného nadřízeného policejního orgánu, případně i prostřednictvím vedoucího státního zástupce, a učiní další neodkladná opatření (čl. 25 odst. 2 POP č. 8/2009). Státní zástupce vysloví souhlas s již vydanými rozhodnutími policejního orgánu tehdy, byly-li splněny podmínky pro provedení těchto úkonů policejním orgánem bez jeho předchozího souhlasu a současně byly-li splněny podmínky k vydání tohoto souhlasu již v době provádění úkonů, v opačném případě

---

<sup>173</sup> BLAGODÁRNÁ, Ivana. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2015. s. 22. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Rudolf Vokoun.

taková rozhodnutí zruší (čl. 25 odst. 3 POP č. 8/2009). Každý souhlas, odmítnutí a výsledky přezkoumání postupu policejního orgánu musí státní zástupce zaznamenat do dozorového spisu.

Oprávnění, jimiž se uskutečňuje dozor v přípravném řízení, pokud jde o jeho průběh, úplnost, rychlost a soulad se zákonem jsou upravena především v § 157 odst. 2 TŘ a § 174 odst. 2 TŘ. Obecná ustanovení § 157 TŘ, byť dopadající zejména na prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, může státní zástupce využívat v průběhu celého přípravného řízení, jak lze dovodit z § 174 odst. 2 TŘ, které se vztahuje na dozor v celém přípravném řízení. Použitelnost obou ustanovení je přípustná i v případě, kdy státní zástupce vykonává dozor nad vyšetřováním konaným státním zástupcem.

Státní zástupce je při výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení nadán následujícími oprávněními:

1. *oprávnění uložit policejnímu orgánu provedení takových úkonů, které je tento orgán oprávněn provést a jichž je třeba k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele (§ 157 odst. 2 věta první TŘ)* – Státní zástupce může uložit policejnímu orgánu provedení jak úkonů trestního řízení, tak úkonů jiných, upravených zejména zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, interními předpisy Policejního prezidia a ministerstva vnitra. Zároveň se musí jednat o úkony směřující k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele. Je žádoucí, aby pokyn státního zástupce byl koncipován určitě, srozumitelně, s označením povahy a obsahu úkonu, jehož provedení je požadováno, nikoli jen obecnou formulací s odkazem na příslušná ustanovení TŘ. Státní zástupce ukládá pokyn s tím záměrem, aby policejní orgán opatřil nezbytné podklady (účetní doklady, obchodní smlouvy, věci doličné), nezbytná vysvětlení a zajistil stopy trestného činu (daktyloskopické, mechanoskopické, biologické, pachové).<sup>174</sup> Nutno doplnit, že výčet úkonů policejního orgánu je velmi rozsáhlý.<sup>175</sup>
2. *oprávnění vyžadovat od policejního orgánu spisy, včetně spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumenty, materiály a zprávy o postupu při prověřování*

---

<sup>174</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 685.

<sup>175</sup> K tomu, o jaké úkony se může jednat, srov. ibidem. s. 685-686.

*oznámení (§ 157 odst. 2 písm. a) TŘ)* – Státní zástupce je oprávněn od policejního orgánu vyžadovat i spisy ve věcech, v nichž ještě nebylo zahájeno trestní řízení. Z tohoto důvodu je třeba toto oprávnění odlišit od oprávnění podle § 174 odst. 2 písm. b) TŘ, neboť v daném případě je státní zástupce oprávněn nahlížet i do spisů, v nichž ještě nebyl sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení, tedy i do operativních svazků. „*Státní zástupce si může vyžádat i spisy, případně další dokumenty či materiály, respektive zprávy (§ 157 odst. 2 písm. a) TŘ), i když ve věci nebylo zahájeno trestní řízení, a věc z hlediska v úvahu přicházejících opatření prověřit, a to i v případě, že předal policii k dalšímu šetření oznámení, jež by po doplnění požadovaných informací mohlo odůvodňovat zahájení trestního řízení, a jeho vyřízení sleduje. Shledá-li státní zástupce po přezkoumání věci na základě podnětu nebo i bez takového podnětu, že jsou dány skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, dá policejnímu orgánu pokyn k zahájení trestního řízení sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedením neodkladných nebo neopakovatelných úkonů (§ 158 odst. 3 věta třetí TŘ), nejsou-li důvody pro zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 TŘ).*“<sup>176</sup> Byť je policejní orgán povinen státnímu zástupci poskytnout součinnost, se spisy podléhající utajení je oprávněn se seznámit jen státní zástupce určený pro styk s utajovanými skutečnostmi v příslušném stupni utajení.<sup>177</sup>

3. *oprávnění odejmout kteroukoli věc policejnímu orgánu a učinit opatření, aby byla přikázána jinému policejnímu orgánu (§ 157 odst. 2 písm. b) TŘ)* – Při zhodnocení tohoto oprávnění státního zástupce je možno hovořit o institutu delegace, kdy ve sporech o věcnou<sup>178</sup> či funkční<sup>179</sup> příslušnost mezi policejními

---

<sup>176</sup> Výkladové stanovisko nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2007 Sb. Dostupné z [www: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska\\_Proces/2007/stanovisko%204-2007.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska_Proces/2007/stanovisko%204-2007.pdf) [cit. 2018-08-10].

<sup>177</sup> Srov. BLAGODÁRNÁ, Ivana. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2015. s. 25. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Rudolf Vokoun.

<sup>178</sup> Spor mezi policejním orgánem Policie České republiky na jedné straně a útvarem ministerstva vnitra pro inspekční činnost na straně druhé a dále ostatní policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 TŘ. In RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 523.

<sup>179</sup> Spor v rámci Policie České republiky útvary s územní působností na jedné straně nebo útvary s působností na celou republiku, popřípadě útvary s vyšším anebo nižším stupněm působnosti, jde-li o útvary s územní působností. Ibidem. s. 524.

orgány, častěji však v případech změny příslušnosti policejních orgánů s různou působností, na základě vlastního uvážení, státní zástupce opatřením přikáže věc jinému policejnímu orgánu. Naopak podle tohoto ustanovení státní zástupce nemůže postupovat, jednalo-li by se o spor o místní příslušnost mezi policejními orgány, neboť v takovém případě je státní zástupce povinen předložit spisy k rozhodnutí sporu nadřízenému policejnímu orgánu (§ 21 JŘSZ). Důvod pro takový postup lze shledat v nesprávném nebo nezákonném postupu policejního orgánu, neprovedení pokynu státního zástupce, anebo je-li k zajištění důslednějšího prověření trestního oznámení potřebná určitá specializace policejního orgánu s ohledem na povahu a závažnost věci.<sup>180</sup> Rozhodnutí státního zástupce má formu usnesení, proti němuž není přípustná stížnost (srov. § 141 odst. 2 věta druhá TŘ).

4. *oprávnění dočasně odložit zahájení trestního stíhání (§ 157 odst. 2 písm. c) TŘ)* – Takové rozhodnutí státního zástupce přichází v úvahu ve věcech, kde státní zástupce sám koná vyšetřování podle § 161 odst. 4, 5 písm. b) TŘ nebo podle § 174 odst. 2 písm. c) TŘ, případně ve věcech, v nichž policejní orgán nepostupoval v souladu s § 159b odst. 1 TŘ a státní zástupce nevydá policejnímu orgánu pokyn a sám rozhodne.<sup>181</sup> Státní zástupce rozhoduje formou opatření. Lhůta, o níž lze zahájení trestního stíhání odložit, činí dva měsíce, přičemž je možno ji o tutéž délku opakovaně prodlužovat. Po odpadnutí důvodů dočasného odložení zahájení trestního stíhání musí státní zástupce trestní stíhání neprodleně zahájit, aniž by čekal na uplynutí doby, na kterou bylo trestní stíhání dočasně odloženo; v průběhu lhůty dočasného odložení může policejní orgán konat úkony demonstrativně vypočtené v § 158 odst. 3 TŘ.
5. *oprávnění dávat závazné pokyny k vyšetřování trestných činů (§ 174 odst. 2 písm. a) TŘ)* – Byť z gramatického výkladu ustanovení vyplývá, že se jedná o závazné pokyny k vyšetřování, je možno logicky dovozovat, že toto oprávnění lze uplatnit i na postup předcházející zahájení trestního stíhání. Prostřednictvím tohoto oprávnění je možno vydávat i pokyny k zahájení trestního stíhání, nicméně

---

<sup>180</sup> Srov. PETR, Milan. *Působnost státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2016. s. 23. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Říha.

<sup>181</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1150.



v praxi se většinou upřednostňuje postup podle § 157 odst. 2 věty první TŘ. Pokyny státního zástupce jsou klíčovým nástrojem k usměrnění činnosti policejního orgánu z hlediska zákonnosti jeho postupu, směřování a rozsahu dokazování i provedení jednotlivých úkonů řízení. Pro policejní orgán jsou pokyny státního zástupce závazné, ledaže by byly zcela zjevně v rozporu se zákonem. Státní zástupce nemusí institut uložení závazného pokynu využít vždy. Uplatní se především tehdy, trpí-li postup policejního orgánu nedostatky, nebo je-li názor policejního orgánu na rozsah dokazování, provádění úkonů nebo na právní posouzení věci odlišný od názoru státního zástupce.<sup>182</sup> Pokyny státního zástupce vydávané v průběhu přípravného řízení mají formu opatření. Pokyny státního zástupce vydávané k úkonům uvedeným v § 19 odst. 2 JŘSZ mají písemnou formu. Považuje-li to státní zástupce podle povahy věci za nutné, ústně dané pokyny stvrzuje písemně. O každém pokynu státního zástupce musí být v dozorovém spisu učiněn záznam. „*Za pokyn lze považovat též jiné akty a úkony státního zástupce výslovně neoznačené jako pokyn, které ovšem vyjadřují jednoznačný názor státního zástupce na určitou otázku, jejíž řešení je významné pro danou věc, pokud jsou obsažené třeba jen v odůvodnění jeho usnesení nebo v písemně zachycené zprávě o prověrce trestního spisu v rámci dozoru státního zástupce nad zachováváním zákona v přípravném řízení.*“<sup>183</sup> Pokud policejní orgán neprovede pokynem od státního zástupce stanovený úkon, upozorní na to státní zástupce jeho příslušného nadřízeného<sup>184</sup> nebo mu věc podle § 174 odst. 2 písm. f) TŘ usnesením odejme (§ 19 odst. 4 JŘSZ).

6. oprávnění vyžadovat od policejního orgánu spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech za účelem prověrky, zda policejní orgán včas zahajuje trestní stíhání a řádně v něm postupuje (§ 174 odst. 2 písm. b) TŘ) – Taktéž toto oprávnění se částečně překrývá s oprávněním podle § 157 odst. 2 písm. a) TŘ s tím rozdílem, že je zásadně využíváno ve fázi vyšetřování. K účelnému a efektivnímu výkonu dozorové činnosti musí mít státní zástupce

---

<sup>182</sup> Podrobněji DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1293.

<sup>183</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 TZ 94/2012 [ze dne 23. 1. 2013]. Dostupný z [www: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/BD0A970C5B3BB844C1257B66002CA69C?openDocument&Highlight=0>](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/BD0A970C5B3BB844C1257B66002CA69C?openDocument&Highlight=0), [cit. 2018-08-10].

<sup>184</sup> K tomu srov. postup státního zástupce při nápravě nedostatků podle čl. 8 POP č. 8/2009.

možnost nahlédnout do příslušných spisů a dalších materiálů a případně provést prověrku. Smyslem provedené prověrky je kontrola včasnosti zahájení trestního stíhání, správnosti a zákonnosti dalšího postupu policejního orgánu, včetně obsahu jednotlivých opatřených důkazů a rozsahu dokazování, stejně tak právního posouzení věci a užití právní kvalifikace.<sup>185</sup> Státní zástupce realizuje svoje oprávnění zejména prověrkami spisových materiálů u policejního orgánu, vyhrazením si předložení opisů protokolů o procesních úkonech, nahlížením do plánu vyšetřování nebo vyžádáním si informací od policejního orgánu o jeho obsahu a konzultacemi o stavu přípravného řízení s policejním orgánem.<sup>186</sup> Prověrky spisových materiálů policejního orgánu provede státní zástupce hlavně ve vazebních věcech a ve věcech skutkově, důkazně či právně složitých, zpravidla nejméně jedenkrát za dva měsíce, není-li stanoveno jinak (čl. 10 odst. 1 věta první POP č. 8/2009). Záznam o prověrce se zakládá do dozorového spisu, jeho opis zašle státní zástupce policejnímu orgánu k založení do stejnopisu trestního spisu (čl. 10 odst. 2 POP č. 8/2009). Nutno dodat, že státní zástupce je povinen vykonat prověrku věci rovněž v případech, kdy není vyšetřování skončeno v zákonem stanovených lhůtách podle § 167 odst. 1 TŘ, ale i při přezkoumání usnesení o zahájení trestního stíhání, proti kterému byla obviněným podána včasná stížnost, a to nejméně jednou za měsíc.<sup>187</sup> Povědomí o stavu přípravného řízení může státní zástupce zjišťovat nejen písemně, rovněž i na podkladě ústních informací vyžádaných od policejního orgánu, čímž však státní zástupce není zbaven povinnosti vykonat ve věcech prověrku nebo prostudovat spis. Přehled o postupu policejního orgánu získává státní zástupce jednak nahlížením do plánu vyšetřování<sup>188</sup>, jenž je policejním orgánem zpracován k zajištění přehlednosti,

---

<sup>185</sup> Podrobněji DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1294.

<sup>186</sup> Podrobněji RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 507-511.

<sup>187</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 654.

<sup>188</sup> V plánu vyšetřování je vytyčen způsob prověrky vyšetřovacích verzí, sled vyšetřovacích úkonů, u nejdůležitějších z nich i konkrétní postup při jejich realizaci a orientační termíny provedení jednotlivých plánovaných úkonů a předpokládaný termín skončení vyšetřování. In ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 655.

úplnosti a rychlosti vyšetřování a v návaznosti na postup řízení i doplňován, jednak neformálními konzultacemi o stavu řízení s policejním orgánem.

7. *oprávnění zúčastnit se provádění úkonů policejního orgánu, osobně provést jednotlivý úkon nebo i celé vyšetřování a vydat rozhodnutí v kterékoliv věci; přitom státní zástupce postupuje podle ustanovení TŘ pro policejní orgán a proti jeho rozhodnutí je přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu (§ 174 odst. 2 písm. c) TŘ)* – Toto oprávnění lze uplatnit při účasti na úkonech jak v prověřování, tak ve vyšetřování. Účast státního zástupce by měla být samozřejmostí u provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů, spočívají-li ve výslechu svědků. S přihlédnutím k povaze a závažnosti věci, jakož i ke způsobu, rozsahu, místu a dalším okolnostem provedení úkonu, státní zástupce zváží svou účast též při provádění ohledání, domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků. V rámci své účasti se státní zástupce zasazuje o to, aby při provádění prohlídky policejní orgán postupoval v souladu se zákonem a náležitě protokoloval prováděný úkon. Do jejího provádění intervenuje jen, je-li to potřeba k zajištění jejího správného a zákonného provedení.<sup>189</sup> Státní zástupce si může vyhradit provedení určitého vyšetřovacího úkonu osobně. Takto postupuje v závažných trestních věcech, případně i v jiných věcech podle povahy věci s přihlédnutím k úrovni práce policejního orgánu. Toto ustanovení zahrnuje i oprávnění státního zástupce vydat kterékoliv rozhodnutí v postavení policejního orgánu, proti kterému je přípustná stížnost. O stížnosti pak rozhoduje nadřízený státní zástupce. Vedle výše uvedeného má státní zástupce fakultativní možnost konat vyšetřování, jakožto součást jeho dozorového oprávnění.<sup>190</sup> Nutno podotknout, že účast státního zástupce na provádění úkonů policejního orgánu považují za nenahraditelnou součást dozorové činnosti státního zástupce v přípravném řízení. Bezprostřední účast státního zástupce při provádění úkonů policejním orgánem může vést přinejmenším k zabránění, případnému odstranění, vzniklých pochybení policejního orgánu, poskytuje státnímu zástupci jedinečnou

---

<sup>189</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1295.

<sup>190</sup> Podrobněji ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 656-657.

možnost seznámit se detailněji s případem, s místem činu, získat povědomí o poměrech pachatele, v důsledku čehož může snadněji verifikovat pravdivost výpovědi pachatele. I přes nesporná pozitiva, která spatřuji v možnosti státního zástupce být osobně přítomen kterémukoliv procesnímu úkonu a sledovat postup policejního orgánu, dochází v praxi k účasti státních zástupců na daných úkonech pouze sporadicky, což je bezesporu způsobeno pracovní vyčížeností státních zástupců.

8. *oprávnění vracet věc policejnímu orgánu se svými pokyny k doplnění (§ 174 odst. 2 písm. d) TŘ)* – Specifická povaha tohoto oprávnění spočívá v tom, že se uplatní výlučně ve stadiu vyšetřování. Vrácení věci policejnímu orgánu k doplnění přichází v úvahu až po skončení vyšetřování, kdy policejní orgán předložil státnímu zástupci spis s návrhem na podání obžaloby nebo na vydání jiného meritorního rozhodnutí. Dospěje-li státní zástupce k závěru, že vyšetřování trpí vadami nebo je neúplné, písemným opatřením vrátí věc policejnímu orgánu k doplnění s konkrétním uvedením, jakým způsobem, kterými důkazy je třeba řízení doplnit, přitom k tomu stanoví přiměřenou lhůtu. K tomuto oprávnění státní zástupce přistupuje tehdy, pokud policejní orgán nedostatečně objasnil věc, zejména pak v případech, které by odůvodňovaly postup soudu podle § 188 odst. 1 písm. e) TŘ. Takový pokyn je pro policejní orgán závazný, tudíž by měl být zcela určitý, jasný a srozumitelný.<sup>191</sup>
9. *oprávnění rušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která může nahrazovat vlastními; u usnesení o odložení věci může tak státní zástupce učinit do 30 dnů od doručení; jestliže rozhodnutí policejního orgánu nahradil vlastním rozhodnutím jinak než na podkladě stížnosti oprávněné osoby proti usnesení policejního orgánu, je proti jeho rozhodnutí přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu (§ 174 odst. 2 písm. e) TŘ)* – Toto oprávnění může státní zástupce uplatnit nejen ve vyšetřování, ale již v prověřování. Procesní ustanovení zmocňuje státního zástupce k rušení nezákonných nebo neodůvodněných rozhodnutí a opatření policejního orgánu a k nahrazení je vlastními. Byť pro užití tohoto postupu není státní zástupce vázán žádnou lhůtou, je přinejmenším žádoucí s ohledem

---

<sup>191</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1295.

na zásadu rychlosti a zákonnosti řízení, aby rozhodl v přiměřené lhůtě. Jiná situace nastane v případě usnesení o odložení věci podle § 159a TŘ, u něhož tak může učinit ve lhůtě 30 dnů od doručení opisu usnesení státnímu zástupci. Podle komentáře k TŘ<sup>192</sup> je rozhodnutí o odložení věci prozatímní povahy a nezakládá *rei iudicatae*, není vyloučeno, aby státní zástupce po uplynutí výše uvedené lhůty vydal policejnímu orgánu pokyn k pokračování prověřování, aniž by usnesení o odložení věci zrušil. To nastává tehdy, vyvstanou-li nové okolnosti rozhodné pro pokračování v prověřování. Proti rozhodnutí státního zástupce, kterým zruší rozhodnutí nebo opatření policejního orgánu, ať již na základě stížnosti, nebo v rámci dozorové činnosti, není přípustná stížnost. Naopak v případech, kdy státní zástupce nahrazuje rozhodnutí policejního orgánu rozhodnutím vlastním, umožňuje zákon subjektům brojit proti takovému rozhodnutí státního zástupce.

10. *oprávnění přikázat, aby úkony ve věci prováděla jiná osoba služebně činná v policejním orgánu (§ 174 odst. 2 písm. f) TŘ* – V důsledku tohoto oprávnění státního zástupce dochází ke změně osoby služebně činné u policejního orgánu, nejedná se o změnu věcné nebo místní příslušnosti policejního orgánu. Na základě odůvodněného usnesení státního zástupce příslušný vedoucí policejního orgánu přidělí věc jiné osobě služebně činné v policejním orgánu. Opis předmětného usnesení zašle na vědomí osobě, již byla věc odňata (§ 22 JŘSZ). Ačkoliv zákon neuvádí důvody, pro které tak státní zástupce může učinit, lze dovodit, že zpravidla tak bude při nesplnění pokynu státního zástupce, při opakovaných nebo vážných nedostatcích v postupu při prověřování nebo vyšetřování, při nečinnosti a při podjatosti.

V přípravném řízení je státní zástupce oprávněn podat soudu návrh na rozhodnutí. Soud provádí procesní úkony v přípravném řízení jen v případech výslovně stanovených TŘ. Rozhoduje nejen o nejzávažnějších zásazích do základních práv a svobod, ale odpovídá i za zákonnost při provádění neodkladných nebo neopakovatelných úkonů spočívajících ve výslechu svědka nebo v rekognici (§ 158a TŘ). Již LZPS vyžaduje,

---

<sup>192</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1296.

aby o některých zásazích do základních práv a svobod rozhodl soudce.<sup>193</sup> Podle čl. 27 odst. 1 POP č. 8/2009 je státní zástupce povinen před podáním návrhu na vydání předchozího souhlasu, opatření, rozhodnutí, příkazu, nařízení či povolení, nebo podnětu k podání návrhu soudu zkoumat, zda zásah do základních práv a svobod je v konkrétní věci odůvodněný, zákonný a přiměřený. Výčet případů, kdy státní zástupce předkládá soudu návrh na rozhodnutí v přípravném řízení je rozsáhlý. Ačkoliv čl. 27 POP č. 8/2009 jednotlivé případy výslovně neuvádí, odkazuje na příslušná ustanovení TŘ pomocí poznámek pod čarou.<sup>194</sup> Návrh na povolení použití agenta a na prodloužení doby jeho použití podle § 158e odst. 4 TŘ předkládá vrchnímu soudu státní zástupce vrchního státního zastupitelství, v jehož obvodu působí dozorový státní zástupce (čl. 27 odst. 1 POP č. 8/2009). Návrh na ustanovení obhájce obviněnému v případech nutné obhajoby (§ 36 TŘ), návrh na sdělení údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu (§ 88a TŘ) a návrh na sledování osob a věcí, má-li být sledováním zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, do listovního tajemství nebo zjišťován obsah jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí za použití technických prostředků (§ 158d odst. 3 TŘ), jakož i návrh na prodloužení doby takového sledování (§ 158d odst. 4 TŘ), podá státní zástupce jen, neučinil-li tak policejní orgán (čl. 27 odst. 2 POP č. 8/2009). Státní zástupce rovněž předkládá soudu spisový materiál spolu s podanou stížností proti jeho usnesení, za situace, kdy sám stížnosti nevyhověl. Obdobný postup se uplatní i tehdy, byla-li podána stížnost proti usnesení policejního orgánu, jímž rozhodoval o zajištění, nebylo-li usnesení státním zástupcem zrušeno, nebo jímž policejní orgán rozhodl o uložení pořádkové pokuty (čl. 28 odst. 2 POP č. 8/2009).

### ***4.3 Dozor státního zástupce před zahájením trestního stíhání***

Dozor státního zástupce ve stadiu před zahájením trestního stíhání<sup>195</sup> má nezastupitelnou úlohu v celém přípravném řízení. V rámci postupu před zahájením

---

<sup>193</sup> Zejména čl. 8 odst. 3 LZPS (rozhodnutí o zadržení osobě), čl. 8 odst. 4 LZPS (rozhodnutí o zatčení osobě), čl. 8 odst. 5 LZPS (rozhodnutí o vzetí do vazby), čl. 8 odst. 6 LZPS (rozhodnutí o umístění do ústavní zdravotní péče bez souhlasu osoby).

<sup>194</sup> Příkladem návrh na vydání předchozího souhlasu k vyžádání informací, které jsou podle zvláštního zákona utajovány, nebo na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž je lze pro účely trestního řízení sdělit (§ 8 odst. 5 TŘ), návrh na ustanovení obhájce (§ 39 TŘ), návrh na vzetí do vazby (§ 68 TŘ), návrh na vydání příkazu k zatčení (§ 69 TŘ), návrh na vydání příkazu k domovní prohlídce (§ 83 odst. 1 TŘ), návrh na otevření zásilky (§ 87 odst. 1 TŘ), návrh na záměnu zásilky (§ 87a odst. 1 TŘ).

<sup>195</sup> O postupu před zahájením trestního stíhání blíže pojednává bod 1.4.1.

trestního stíhání policejní orgán a státní zástupce postupují tak, aby řádně prověřili skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a zjistili pachatele trestného činu takovým způsobem, aby mohlo být zahájeno trestní stíhání proti konkrétní osobě ve smyslu § 160 odst. 1 TŘ, nebo vydáno jiné meritorní rozhodnutí podle § 159a TŘ nebo § 159b TŘ.

#### **4.3.1 Trestní oznámení a jeho přezkum**

Trestní oznámení je jedním ze zdrojů povědomosti o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Shodně jako policejní orgán je i státní zástupce povinen přijímat trestní oznámení (§ 158 odst. 2 TŘ). Státní zástupce je na základě § 16a zákona o SZ ve spojení s čl. 13 POP č. 8/2009 oprávněn objasnit v potřebném rozsahu povahu podání označeného jako trestní oznámení. Státní zástupce posuzuje takové podání podle svého obsahu; přezkoumává, zda jsou obsahem podání základní skutečnosti k podezření z trestného činu. Absentují-li v podání takové skutečnosti, státní zástupce je vrátí podateli s poučením, jakým způsobem je třeba nedostatky odstranit a jaké důsledky by mělo jejich neodstranění v přiměřené státním zástupcem stanovené lhůtě. Státní zástupce může policejnímu orgánu uložit provedení úkonů podle § 61 odst. 1 písm. a) a § 69 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, k objasnění obsahu a důvodnosti nejasných podání či jiných poznatků, z nichž není zcela patrné podezření, zda došlo ke spáchání trestného činu či nikoli. Není-li podání doplněno nebo nepřichází-li takové doplnění v úvahu, státní zástupce věc odloží nebo odevzdá příslušnému orgánu. Stejný postup užije tehdy, neobsahuje-li ani doplněné podání údaje, o nichž lze učinit závěr o podezření z trestného činu, o čemž však musí být podatel vyrozuměn spolu s řádným odůvodněním takového postupu. Nepodepsaná podání, ze kterých nelze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, se bez dalšího založí (srov. čl. 13 odst. 3, 4, 5 POP č. 8/2009). Pakliže je podání bezvadné, státní zástupce uloží policejnímu orgánu pokyn k postupu podle § 158 odst. 1, 3 TŘ.

Jestliže okolnosti věci svědčí pro závěr, že o trestný čin zjevně nejde, tento podnět se založí a podatel se o takovém postupu vyrozumí. Podatel, který je ve většině případů i poškozeným, může proti takovému postupu brojit podáním stížnosti. Tato stížnost je *per analogiam* posuzována jako žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu

ve smyslu § 157a odst. 1 TŘ.<sup>196</sup> Státní zástupce je povinen se zaměřit na přezkoumání namítaných závad v postupu policejního orgánu a žadatele o výsledku přezkoumání a případném uplatnění dozorových oprávnění vyrozumět. Mnohdy se podatelé domáhají nápravy před Ústavním soudem s poukazem na nevhodný způsob, jakým byla věc vyřízena a na odmítnutí poskytnutí ochrany před trestnou činností. K tomu Ústavní soud zaujímá následující stanovisko: „Z čl. 36 odst. 1 LZPS nelze odvodit právo fyzické či právnické osoby na to, aby jiná osoba byla trestně stíhána, respektive aby oznamované jednání bylo kvalifikováno jako určitý trestný čin.“<sup>197</sup> „Podáním trestního oznámení oznamovatel svá subjektivní práva nerealizuje a tak případná nečinnost či jiné procesní nedostatky nepředstavují zároveň porušení základních práv stěžovatelů, tak jak jsou zaručena ústavním pořádkem.“<sup>198</sup> Podle konstantní judikatury nemá trestní oznámení v rámci českého právního řádu „charakter nástroje k ochraně subjektivního práva fyzické či právnické osoby, nýbrž se v zásadě jedná o formu účasti občanů při prosazování veřejného zájmu na potlačování kriminality. Z této pomoci fyzických a právnických osob orgánům veřejné moci k náležitému zjištění trestných činů a ke spravedlivému potrestání jejich pachatelů nelze žádným způsobem dovozovat aktivní legitimaci fyzických a právnických osob k zahajování trestního řízení proti jinému.“<sup>199</sup>

#### 4.3.2 Záznam o zahájení úkonů trestního řízení a jeho přezkum

O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam<sup>200</sup> podle § 158 odst. 3 TŘ. Takový záznam je policejním orgánem vyhotoven

<sup>196</sup> DUŠKOVÁ, Nikol. *Oprávnění státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2012. s. 17. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

<sup>197</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 140/08 [ze dne 12. 2. 2008]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=57722&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=57722&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-20].

<sup>198</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1936/08 [ze dne 25. 9. 2008]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59951&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59951&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-20].

<sup>199</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1948/08 [ze dne 18. 9. 2008]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59859&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=59859&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-20].

<sup>200</sup> O záznamu o zahájení úkonů trestního řízení pojednává podrobněji bod 1.4.1.



tehdy, existuje-li důvodné podezření ze spáchání trestného činu, přičemž musí být přihlédnuto k povaze konkrétního případu, trestného činu, o který má jít, a k tomu, že prověřování podezření ze spáchání trestného činu je na samém počátku a nelze prozatím očekávat existenci přesvědčivých důkazů potvrzujících takové podezření. Obsah záznamu může být minimalizován pouze na uvedení skutkových okolností, pro které se řízení zahajuje a způsob, jakým se o skutkových okolnostech policejní orgán dozvěděl. Byť je nepochybně žádoucí uvádět i právní kvalifikaci, nejedná se o údaj povinný.

Od okamžiku sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení policejním orgánem nebo od provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů se odvíjí přípravné řízení, potažmo doručení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení začíná výkon dozoru státního zástupce. Zároveň není vyloučeno, aby v souvislosti s výkonem tohoto dozoru státní zástupce přezkoumával i výsledky šetření či opatření, prováděná podle § 158 odst. 1 TŘ. Na tyto postupy může státní zástupce zaměřovat svou pozornost při posuzování, zda nejsou dány důvody pro využití některého z oprávnění podle § 157 odst. 2 TŘ nebo § 174 odst. 2 TŘ. Avšak takový přezkum státního zástupce by byl nutně omezen „nejen tím, že se jedná o činnost nespádající pod trestněprocentní režim, ale i technickými možnostmi přezkumu, neboť se jedná o utajené postupy, prováděné specifickým způsobem.“<sup>201</sup> Lze tedy dovodit, že státní zástupce má toliko omezený prostor kontroly nad činností policejního orgánu při odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů.

Ve lhůtě 48 hodin od okamžiku sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo od provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů je policejní orgán povinen státnímu zástupci zaslat opis záznamu o zahájení úkonů trestního řízení. „*Záznam o zahájení úkonů trestního řízení od momentu svého vydání (nebo provedení neodkladných či neopakovatelných úkonů v bezprostřední souvislosti s jeho vydáním) dovoluje policejnímu orgánu konat úkony podle TŘ, ve smyslu § 158 odst. 3 písm. a) až i) TŘ, a poskytuje státnímu zástupci informaci o tom, že od jeho doručení (nebo poté, co státní zástupce obdržel protokoly o úkonech podle § 158 odst. 3 věty třetí TŘ) je oprávněn vykonávat dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení*

---

<sup>201</sup> Výkladové stanovisko nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2007 Sb. Dostupné z [www: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska\\_Proces/2007/stanovisko%204-2007.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska_Proces/2007/stanovisko%204-2007.pdf) [cit. 2018-08-18].

za využití metod a prostředků vyplývajících zejména z § 157 odst. 2 TŘ, § 174 TŘ a § 175 TŘ.<sup>202</sup> Čl. 20 POP č. 8/2009 umožňuje státnímu zástupci po doručení záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo protokolů o neodkladných a neopakovatelných úkonech přezkoumat věcnou příslušnost policejního orgánu a posoudit důvody pro využití dozorových oprávnění podle § 157 odst. 2 TŘ a § 174 odst. 2 TŘ. Zjistí-li státní zástupce, že záznam o zahájení úkonů trestního řízení neobsahuje náležitosti stanovené v § 158 odst. 3 TŘ, upozorní na to policejní orgán a učiní opatření k nápravě spočívající v jeho opravě, doplnění. Jiná situace nastane v okamžiku, kdy záznam o zahájení úkonů trestního řízení vykazuje takové nedostatky, které nelze zhojit ani opravou ani doplněním. V takovém případě je státní zástupce v souladu s § 174 odst. 2 písm. c) TŘ povinen záznam o zahájení úkonů trestního řízení zrušit a vydat policejnímu orgánu pokyn k vypracování záznamu nového. Ačkoliv mohou výsledky prověřování poměrně zásadním způsobem ovlivňovat další průběh přípravného řízení, ale i efektivnost trestního procesu jako celku, není nutné, aby státní zástupce vykonával *ipso facto* dozor v této fázi trestního řízení u všech trestných činů, tedy i u méně závažných a skutkově jednoduchých, bez výjimky.

### 4.3.3 Neodkladné a neopakovatelné úkony a výsledky svědků

Další oprávnění státního zástupce souvisí s prováděním neodkladných a neopakovatelných úkonů.<sup>203</sup> Má-li výsledek svědka nebo rekoncidence charakter neodkladného nebo neopakovatelného úkonu a je-li třeba jej provést v řízení před zahájením trestního stíhání, provede se na návrh státního zástupce za přítomnosti soudce (§ 158a TŘ). Ačkoliv státní zástupce podává soudci návrh na provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, zákon nepožaduje jeho osobní účast u provedení tohoto úkonu. Z hlediska postavení a odpovědnosti státního zástupce za průběh a výsledek přípravného řízení i s ohledem na důkazní význam provedení takového úkonu je jeho osobní účast přinejmenším žádoucí. Státní zástupce se takového úkonu zpravidla účastní, přičemž dbá o to, aby v protokolu byly uvedeny skutečnosti, na jejichž základě je úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován (čl. 21 odst. 3 poslední věta POP č. 8/2009). Podle judikatury není policejní orgán zbaven povinnosti

<sup>202</sup> Výkladové stanovisko nejvyšší státní zástupkyně č. 13/2003. Dostupné z [www: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska\\_Proces/2003/stanovisko%2013-2003.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska_Proces/2003/stanovisko%2013-2003.pdf) [cit. 2018-08-18].

<sup>203</sup> O institutu neodkladný a neopakovatelný úkon blíže pojednává bod 1.4.1.

uvést do protokolu o neodkladném nebo neopakovatelném úkonu, na základě jakých skutečností byl tento úkon za takový považován tím, že „úkon byl proveden podle § 158a TŘ a rozhodné skutečnosti byly uvedeny v jeho návrhu státnímu zástupci na takový postup, respektive v návrhu státního zástupce na provedení úkonu za účasti soudce. Úkolem soudce, za jehož účasti se úkon provádí, je mimo jiné do průběhu úkonu zasáhnout tak, aby protokol o něm obsahoval i náležitosti vyžadované § 160 odst. 4 TŘ.“<sup>204</sup>

V této souvislosti je nutno předestřít otázku související s ustanovením, které se týká provádění výslechů svědků za podmínek uvedených v § 158 odst. 9 TŘ. Podle § 158 odst. 9 TŘ lze vyslýchat jako svědky osoby v ustanovení uvedené, jestliže lze současně předpokládat, že další prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání bude trvat delší dobu, zejména proto, že nebyla zjištěna osoba, u níž je dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin spáchala, a v důsledku toho nelze zahájit trestní stíhání a hrozí ztráta důkazní hodnoty výpovědi. Nebyly-li výslechy svědků provedeny znovu po zahájení trestního stíhání podle § 164 odst. 4 TŘ, lze v řízení před soudem protokoly o jejich výsleších číst pouze podle § 211 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) TŘ, jinak lze jejich výpovědi pouze předestřít podle § 212 TŘ. Protokoly o výpovědích svědků provedené jako neodkladné a neopakovatelné úkony, lze v hlavním líčení číst podle § 211 odst. 2 písm. b) TŘ.

#### 4.3.4 Operativně pátrací prostředky

Významným oprávněním státního zástupce je jeho vliv při rozhodování o použití operativně pátracích prostředků. Pojem operativně pátrací prostředky představuje „souhrn opatření policejních orgánů uskutečňovaných podle TŘ a v souladu s dalšími právními předpisy, jejichž účelem je předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných nezvěstných osobách a pátrání po věcných důkazech.“<sup>205</sup> Operativně pátrací prostředky lze podřadit pod pojem operativně pátrací činnost v širším smyslu. Stávající právní

---

<sup>204</sup> Česko. Vrchní soud v Olomouci. Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 To 61/2004 [ze dne 7. 10. 2004]. Dostupný z [www.beck-online.cz/bo/document-view\\_seam?documentId=njptembqgvpxeztgbpxi4q](http://www.beck-online.cz/bo/document-view_seam?documentId=njptembqgvpxeztgbpxi4q) [cit. 2018-08-20].

<sup>205</sup> Podrobněji ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 247.

úprava umožňuje použít operativně pátrací prostředky v průběhu celého trestního řízení, byť z povahy věci jsou prováděny převážně v přípravném řízení, před zahájením trestního stíhání. Operativně pátrací prostředky mohou být užity pouze v řízení o úmyslném trestném činu, přičemž k jejich použití jsou oprávněny pouze pověřené policejní orgány. Jejich používáním nesmí být sledován jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení, přičemž k jejich použití dochází jen tehdy, nelze-li účelu dosáhnout jiným způsobem nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo (§ 158b odst. 2 TR). Používání operativně pátracích prostředků významným způsobem zasahuje od základních práv a svobod občanů, tudíž dozor státního zástupce nad jejich používáním je zcela zásadní. Samy o sobě nejsou důkazním prostředkem, nicméně důkazem jsou výstupy<sup>206</sup> z jejich použití.

Mezi operativně pátrací prostředky patří předstíraný převod (§ 158c TR), sledování osob a věcí (§ 158d TR), použití agenta (§ 158e TR). Oproti taxativně vymezeným operativně pátracím prostředkům je nutno odlišovat zpravodajské prostředky zpravodajských služeb, nástrahové prostředky a zabezpečovací techniku Vojenské policie a podpůrné operativně pátrací prostředky používané příslušníky bezpečnostních sborů. Jedná se toliko o prostředky využívané při předcházení trestné činnosti, získávání poznatků o trestné činnosti a ke specifickým úkolům podle působnosti příslušných orgánů.<sup>207</sup>

K jednotlivým institutům operativně pátracích prostředků uvádím následující:

1. *předstíraný převod (§ 158c TR)* – spočívá v předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci, k jejímuž držení je třeba zvláštní povolení, jejíž držení je nepřípustné, která pochází z trestného činu nebo která je určena ke spáchání trestného činu. K provedení předstíraného převodu policejním orgánem je třeba písemného souhlasu státního zástupce, a to po předchozím důkladném seznámení se se skutkovým stavem; výjimečně, nesnese-li věc odkladu, je možno udělit povolení dodatečně do 48 hodin od okamžiku, kdy k předstíranému převodu došlo. Státní zástupce dbá o to, aby provedením předstíraného převodu nebylo nepřípustným způsobem

---

<sup>206</sup> Zvukové, obrazové a jiné záznamy (například datové a jiné komunikace) získané při použití operativně pátracích prostředků.

<sup>207</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1179-1180.

zasahováno do jednání osob, vůči nimž má být úkon použit, zejména aby nebyli podněcováni k trestné činnosti, kterou dosud nepřipravovali, ani se o ni nepokusili (čl. 17 POP č. 8/2009). Výsledkem takového úkonu je záznam o jeho provedení, který musí být do 48 hodin od sepsání doručen státnímu zástupci k přezkoumání, zda daný úkon byl proveden v souladu se zákonem. Ačkoliv k aplikaci institutu předstíraného převodu dochází sporadicky, uplatňuje se zejména v oblasti drogové kriminality, nelegálního obchodu se zbraněmi a padělání peněz.

2. *sledování osob a věcí (§ 158d TR)* – spočívá v získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Obecně lze rozlišit tři druhy sledování. V první řadě se jedná o běžné sledování bez pořizování záznamu (odst. 1 předmětného ustanovení), k němuž není třeba povolení státního zástupce nebo soudce. Sledování při současném pořizování záznamu (odst. 2 předmětného ustanovení) může být uskutečněno jen na základě povolení státního zástupce. Podobně jako u předstíraného převodu státní zástupce může povolení udělit dodatečně, do 48 hodin od okamžiku, kdy bylo sledování zaznamenáváno. A konečně třetí, poslední, typ sledování, při kterém je zasahováno do některých ústavně zaručených práv a svobod občanů (nedotknutelnost obydlí<sup>208</sup>, listovního tajemství nebo tajemství jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí), může být proveden toliko po předchozím povolení soudce. Maximální doba stanovená v povolení sledování činí nejvýše šest měsíců, na základě písemné žádosti policejního orgánu je možné její opakované prodloužení, znovu však nejdéle na dobu šesti měsíců. Podle § 158d odst. 1 TR, zjistí-li policejní orgán při sledování, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a nabyté poznatky nepoužít. Toto ustanovení konkretizuje ústavní právo na obhajobu ve smyslu čl. 40 odst. 3 LZPS, jehož součástí je právo každého radit se se svým obhájcem bez přítomnosti orgánů činných v trestním řízení. Tato ochrana však může být prolomena, kupříkladu *„je-li advokát podezřelý ze závažné trestné činnosti spáchané vůči osobě, které poskytoval právní služby*

---

<sup>208</sup> Vzhledem k závěrům nálezu Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 3/09 [ze dne 8. 6. 2010], půjde i o zásahy do jiných prostor a pozemků ve smyslu § 83a TR. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=66449&pos=1&cnt=1&typ=result>](https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=66449&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-08-22].

*jako její obhájce v trestním řízení vedeném proti ní.*<sup>209</sup> Tento institut je hojně užívaným operativně pátracím prostředkem, převážně v oblasti drogové kriminality, majetkové a násilné trestné činnosti.

3. *použití agenta (§ 158e TR)* – je připuštěno v taxativně uvedených případech. Dospěje-li státní zástupce k závěru, že má být použit agent, předá věc policejnímu orgánu s pokynem, aby neprodleně projednal s vrchním státním zastupitelstvím použití agenta (čl. 19 odst. 1 POP č. 8/2009). Návrh na povolení agenta podává vrchnímu soudu státní zástupce vrchního státního zastupitelství z podnětu dozorujícího státního zástupce. V této konkrétní věci je možno hovořit o provádění dvojího dozoru, a to jednak dozoru státního zástupce nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení, jednak dozoru státního zástupce vrchního státního zastupitelství výlučně nad prováděním úkonu použití agenta.<sup>210</sup> Ačkoliv doba použití agenta není zákonem výslovně stanovena, ovšem podle povahy věci je zřejmé, že se bude pohybovat v řádu měsíců, musí být v povolení přesně určena. Její prodloužení je možné i opakovaně. Státní zástupce vrchního státního zastupitelství každé tři měsíce zkoumá, zda trvají důvody pro nasazení agenta, zda agent při své činnosti volí prostředky způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu a jimiž není jiným osobám způsobována újma na jejich právech. Jsou-li činností agenta zjištěny skutečnosti relevantní pro trestní řízení, předá je státní zástupce vrchního státního zastupitelství dozorovému státnímu zástupci (čl. 19 odst. 2 POP č. 8/2009).

#### 4.3.5 Skončení prověřování

Policejní orgán je povinen při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin dodržovat zákonem stanovené lhůty. Ačkoliv se jedná o lhůty pro policejní orgán závazné, jejich porušení není nijak sankcionováno ani s nimi není spojena neplatnost provedených úkonů. Délka lhůty pro skončení prověřování je odvislá od závažnosti trestného činu, o němž se prověřování konalo (srov. § 159 odst. 1 TR).

---

<sup>209</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 2847/14 [ze dne 3. 1. 2017]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=95676&pos=1&cnt=2&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=95676&pos=1&cnt=2&typ=result) [cit. 2018-08-22].

<sup>210</sup> Srov. DUŠKOVÁ, Nikol. *Oprávnění státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2012. s. 23. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

Počátek lhůty ke skončení prověřování počíná běžet od okamžiku přijetí trestního oznámení nebo jiného podnětu státním zástupcem nebo policejním orgánem, případně od okamžiku sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 TŘ, je-li řízení vedeno na základě vlastních poznatků policejního orgánu.

V případě, že se policejnímu orgánu nepodařilo ve lhůtách uvedených v § 159 odst. 1 TŘ oznámení či jiný podnět prověřit, je povinen státnímu zástupci písemně zdůvodnit neskončení prověřování v zákonem stanovené lhůtě spolu s výčtem úkonů, které zbývá provést a termínem, v němž bude prověřování ukončeno. V rámci dozorových oprávnění státní zástupce může jednak souhlasit s prodloužením lhůty prověřování, jednak uložit policejnímu orgánu pokynem podle § 157 odst. 2 TŘ, jaké úkony má ještě provést a k tomu stanovit odlišně lhůtu pro skončení prověřování. Pokud policejní orgán neukončí prověřování ani v prodloužené lhůtě, je povinen společně se spisem předložit státnímu zástupci odůvodněný návrh na další prodloužení lhůty. Státní zástupce přitom prověří, zda stran policejního orgánu nedochází k případným průtahům v prověřování.

Zákon zná následující způsoby vyřízení věci před zahájením trestního stíhání:

1. *odevzdání věci (§ 159a odst. 1 TŘ)* – policejní orgán odevzdá věc příslušnému orgánu k projednání v případech, kdy se skutek stal, avšak nejde o podezření z trestného činu, nýbrž se jedná o přešupek, jiný správní delikt, či delikt kázeňsky či kárně projednatelný. Za situace, kdy by v trestním řízení bylo zjištěno, že případný přešupek, jiný správní delikt, kázeňské nebo kárné provinění jsou promlčeny, respektive uplynula doba pro jejich projednání, policejní orgán věc odloží podle § 159a odst. 1 věta první TŘ.
2. *odložení věci (§ 159a odst. 1, 2, 3, 4 TŘ)* – policejní orgán odloží věc v případech, kdy provedeným prověřováním bylo rozptýleno podezření ze spáchání trestného činu, přešupku, jiného správního deliktu, kázeňského či kárného provinění. O stížnosti proti usnesení policejního orgánu rozhoduje dozorový státní zástupce, pokud k odložení věci nedal pokyn nebo souhlas, respektive nadřízený státní zástupce, je-li stížnost podána proti usnesení státního zástupce. Usnesení o odložení věci shodně jako opatření o odevzdání věci nepředstavují *exceptio rei iudicatae*, tudíž je možné v řízení pokračovat na základě pokynu státního zástupce, jiného podnětu či z vlastní iniciativy policejního orgánu, pokud nebyly

zrušeny z podnětu stížnosti včas podané oprávněnou osobou nebo podle § 174 odst. 2 písm. e) TŘ.<sup>211</sup> Odložit věc může policejní orgán nebo státní zástupce také tehdy, je-li trestní stíhání z důvodů uvedených v § 11 TŘ nepřípustné, jsou-li dány zákonné důvody (§ 172 odst. 2 písm. a) a b) TŘ), pro které by trestní stíhání bylo neúčelné a konečně nepodařilo-li se zjistit skutečnosti opravňující zahájení trestního stíhání, nebo nejsou-li dány důvody pro zahájení trestního stíhání proti konkrétní osobě, přičemž podezření ze spáchání trestného činu přetrvává. I v takovém případě podléhá rozhodnutí policejního orgánu přezkumu stran státního zástupce, zda policejní orgán využil všechny dostupné možnosti ke zjištění pachatele. Výlučně státnímu zástupci je umožněno odložit věc z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. c) TŘ, i před zahájením trestního stíhání, neboť je zcela neekonomické, aby při naplnění důvodů pro zastavení trestního stíhání, bylo trestní stíhání pouze formálně zahájeno a bezprostředně z týchž důvodů zastaveno. Usnesení policejního orgánu o odložení věci musí být státnímu zástupci doručeno do 48 hodin od jeho vydání k přezkumu zákonnosti a důvodnosti takového usnesení.

3. *dočasné odložení trestního stíhání (§ 159b TŘ)* – ačkoliv jsou splněny podmínky pro zahájení trestního stíhání, je žádoucí trestní stíhání na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dva měsíce s možností opakovaného prodloužení, oddálit a v prověřování pokračovat utajovaným způsobem, během něhož nadále probíhají úkony operativního charakteru k objasnění celého rozsahu trestné činnosti, popřípadě ke zjištění všech pachatelů a jejich podílu na trestné činnosti. Policejní orgán rozhoduje po předchozím souhlasu státního zástupce formou opatření, o němž vyhotoví záznam a jeho opis zašle do 48 hodin státnímu zástupci.
4. *zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 TŘ)* – jakmile z prověřování vyplývají skutečnosti dostatečně odůvodňující závěr, že byl spáchán trestný čin a že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán, popřípadě státní zástupce, koná-li vyšetřování, o zahájení trestního stíhání.

---

<sup>211</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1179-1210.



#### **4.4 Dozor státního zástupce po zahájení trestního stíhání**

V průběhu vyšetřování<sup>212</sup> by měl dozor státního zástupce probíhat intenzivněji s přihlédnutím k tomu, že v této fázi již řízení směřuje proti konkrétní osobě, jejíž základní práva a svobody mohou být poměrně zásadním způsobem omezena, například vazbou. Pro rozhodnutí o tom, zda podá obžalobu nebo rozhodne o věci jinak, připravuje státní zástupce náležité podklady. Řádný výkon dozoru je podmínkou pro činnost státního zástupce v řízení před soudem, končí-li přípravné řízení podáním obžaloby.<sup>213</sup>

##### **4.4.1 Usnesení o zahájení trestního stíhání a jeho přezkum**

Trestní stíhání je zahájeno vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání<sup>214</sup>. Opis usnesení o zahájení trestního stíhání se doručuje obviněnému do vlastních rukou bez možnosti náhradního doručení, případně nejpozději na počátku prvního výslechu.

Sporná je situace, kdy usnesení o zahájení trestního stíhání se nepodařilo doručit osobě, která má být obviněna, pro její nedosažitelnost nebo z jiných závažných důvodů. V takovém případě státní zástupce v pravidelném šestiměsíčním, respektive tříměsíčním intervalu, byl-li vydán předchozí souhlas k zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, dotazy u policejního orgánu zjišťuje, zda nebylo možné usnesení o zahájení trestního stíhání doručit nebo na základě nových skutečností konat řízení proti uprchlému (čl. 24 odst. 3 POP č. 8/2009).

Po doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání státnímu zástupci, tento přezkoumává jeho správnost a zákonnost, zejména z hlediska, zda usnesení je zákonné a bylo vydáno příslušným policejním orgánem (v opačném případě státní zástupce nepřislušnému policejnímu orgánu věc odejme a přikáže ji policejnímu orgánu příslušnému), zda trestní stíhání obviněného je přípustné, zda usnesení bylo doručeno státnímu zástupci v zákonem stanovené lhůtě, zda byl pořízen překlad usnesení o zahájení trestního stíhání nebo jeho části a obviněnému doručen, zda usnesení bylo doručeno poškozenému, jsou-li jeho pobyt nebo sídlo známé a výslovně o to požádal (čl. 24 odst. 1 POP č. 8/2009).

---

<sup>212</sup> O postupu po zahájení trestního stíhání blíže pojednává bod 1.4.2.

<sup>213</sup> Srov. RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 567.

<sup>214</sup> O usnesení o zahájení trestního stíhání blíže pojednává bod 1.4.1.

Usnesení o zahájení trestního stíhání přezkoumává státní zástupce z úřední povinnosti, nicméně podnětem pro přezkum může být i žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu podle § 157a odst. 1 TŘ, případně stížnost obviněného nebo jeho obhájce. O stížnosti rozhoduje státní zástupce po přezkoumání spisového materiálu urychleně, přitom je možno v průběhu řízení o stížnosti pokračovat v zahájeném trestním stíhání a provádět zajišťovací úkony, neboť stížnost nemá odkladný účinek.

Je-li usnesení o zahájení trestního stíhání nezákonné nebo neodůvodněné, rozhodne státní zástupce o zrušení takového usnesení v souladu s § 174 odst. 2 písm. e) TŘ, přitom není vázán žádnou lhůtou. Nabízí se otázka, v jaké lhůtě je státní zástupce povinen rozhodnout? Analogická aplikace třicetidenní lhůty uvedené v § 174 odst. 2 písm. e) TŘ je v těchto případech vyloučena. *„Státní zástupce je nejen oprávněn, ale i povinen rozhodnout o zrušení bez ohledu na dobu, která uplynula od vydání rozhodnutí, a bez přihlédnutí k reálnému stavu dokazování v době aplikace takového postupu. Absence stanovení konkrétní časové lhůty nemá žádný vliv na povinnosti státního zástupce projednávat trestní věci co nejrychleji.“*<sup>215</sup>

Zruší-li státní zástupce usnesení o zahájení trestního stíhání a nahradí je vlastním, je proti jeho rozhodnutí přípustná stížnost v témže rozsahu jako proti usnesení policejního orgánu. Naproti tomu, zruší-li státní zástupce usnesení o zahájení trestního stíhání z podnětu podané stížnosti ve smyslu § 149 odst. 1 písm. a) TŘ, proti takovému usnesení stížnost přípustná není. Otázkou pak je, zda oprávnění státního zástupce podle § 174 odst. 2 písm. e) TŘ na podkladě stížnosti obviněného zrušit předchozí usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání a nahradit je vlastním rozhodnutím, proti němuž stížnost není přípustná, není porušením práva na spravedlivý proces. Ústavní soud dospěl k závěru, že *„rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím policejního orgánu v přípravném řízení a v rámci toho i možnost tato rozhodnutí nahrazovat rozhodnutími vlastními je jedním ze způsobů, jímž se dozor státního zástupce nad zákonností v přípravném řízení realizuje. Oprávnění nahradit nezákonné nebo neodůvodněné rozhodnutí policejního orgánu vlastním rozhodnutí na podkladě stížnosti oprávněné osoby proti usnesení policejního orgánu výslovně plyne*

---

<sup>215</sup> Výkladové stanovisko nejvyšší státní zástupkyně č. 3/2004. Dostupné z [www: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska\\_Proces/2004/stanovisko%203-2004.pdf>](http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Stanoviska_Proces/2004/stanovisko%203-2004.pdf) [cit. 2018-09-01].

*z příslušného ustanovení TR [§ 174 odst. 2 písm. e) třetí věta za středníkem TR]. Nové rozhodnutí státního zástupce se přitom z povahy věci nutně bude odlišovat od původního rozhodnutí policejního orgánu, ať už co do výroku nebo v části odůvodnění. Z citovaného zákonného ustanovení a contrario dále plyne i nepřipustnost stížnosti proti takovému rozhodnutí [§ 174 odst. 2 písm. e) in fine TR], přičemž pro úplnost Ústavní soud připomíná, že principy spravedlivého procesu vyjádřené v LZPS a Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nezahrnují obecně právo na dvojinstančnost řízení. Zásada dvoustupňového přezkumného řízení, zakotvená v čl. 2 odst. 1 dodatkového Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a v čl. 14 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, se týká pouze výroku o vině a trestu obsaženého v odsuzujícím rozsudku, nikoli však usnesení o zahájení trestního stíhání.“<sup>216</sup>*

#### **4.4.2 Vyšetřování konané státním zástupcem**

Státní zástupce obligatorně koná vyšetřování v případech uvedených v § 161 odst. 4 TR. Příslušným k vyšetřování je státní zástupce krajského státního zastupitelství, jehož příslušnost se určí podle § 12 JŘSZ, § 14 JŘSZ a § 16 JŘSZ (§ 10 odst. 2 JŘSZ). Za splnění podmínek uvedených v § 20 odst. 1 TR o společném řízení koná státní zástupce vyšetřování i proti těm spoluobviněným, kteří sami nejsou příslušníky Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníky Bezpečnostní informační služby, příslušníky Úřadu pro zahraniční styky a informace anebo příslušníky Vojenského zpravodajství, příslušníky Vojenské policie nebo zaměstnanci České republiky, zařazenými k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů. Státní zástupce nekoná prověřování o skutečnostech nasvědčujících podezření ze spáchání trestných činů, to je nadále ponecháno policejním orgánům uvedeným v § 12 odst. 2 písm. e) až i) TR.

Státní zástupce konající vyšetřování je oprávněn dožádat u kteréhokoli policejního orgánu součinnost, spočívající v opatření jednotlivého důkazu nebo provedení jednotlivého úkonu vyšetřování, opatrování důkazů nebo provádění úkonu vyšetřování, předvedení osoby či doručení písemnosti; dožádaný policejní orgán je povinen státnímu

---

<sup>216</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 693/06 [ze dne 7. 12. 2006]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=53054&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=53054&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-09-01].

zástupci bezodkladně vyhovět.<sup>217</sup> Policejní orgán však není oprávněn realizovat ty úkony, k jejichž provedení je povinen státní zástupce, jde-li například o výsledch poškozeného nebo obviněného.<sup>218</sup>

Ve smyslu čl. 75 odst. 3 POP č. 8/2009 vyšetřující státní zástupce sestaví plán vyšetřování, jehož opis zašle dozorovému státnímu zástupci; po skončení vyšetřování se plán založí do deníku vyšetřování. Do plánu zahrne mimo jiné vytyčení a způsob prověrky vyšetřovacích verzí, sled vyšetřovacích úkolů i konkrétní postup jejich realizace. Součástí je i plán součinnosti s policejním orgánem, konzultanty, případně i s dozorovým státním zástupcem.

Ve věcech, v nichž vyšetřování koná státní zástupce, vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení státní zástupce vyššího státního zastupitelství, tím není dotčeno právo státního zástupce konajícího vyšetřování činit oprávnění výslovně mu zákonem svěřená, toliko oprávnění rozhodnout o postoupení věci jinému orgánu (§ 171 TŘ), o zastavení trestního stíhání (§ 172 TŘ), o přerušení trestního stíhání (§ 173 TŘ), o podmíněném zastavení trestního stíhání (§ 307 TŘ) a o schválení narovnání (§ 309 TŘ), pokud si právo vydat toto rozhodnutí nevyhradil státní zástupce vykonávající dozor (§ 175 odst. 2 TŘ). Naopak státní zástupce konající vyšetřování nemůže pouze podat obžalobu (§ 176 TŘ, § 177 TŘ), nemůže ani podat samostatný návrh na ochranné opatření (§ 178 odst. 2 TŘ). Je třeba doplnit, že se jedná o případ, kdy je vyšetřování konané státním zástupcem obligatorně podle § 161 odst. 4 TŘ, nikoli fakultativně podle § 174 odst. 2 písm. c) TŘ, neboť v takovém případě se vykonává dohled, nikoli dozor. Dozorový státní zástupce může vůči státnímu zástupci konajícímu vyšetřování uplatnit zejména oprávnění podle § 174 odst. 2 TŘ, nikoli však oprávnění podle § 157 odst. 2 TŘ, která se vážou na vztah státního zástupce vykonávající dozor a policejního orgánu.<sup>219</sup>

Státní zástupce vykonávající dozor disponuje vůči státnímu zástupci vykonávající vyšetřování řadou pravomocí ve smyslu § 174 odst. 2 písm. a) až f) TŘ, přičemž

---

<sup>217</sup> Podrobněji ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 741-742.

<sup>218</sup> Srov. PETR, Milan. *Působnost státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2016. s. 49. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Říha.

<sup>219</sup> Srov. RAMPAS, Jan. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2009. s. 91. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jaroslav Fenk.

vyvstává množství aplikačních sporů, především v otázce přikázání, aby úkony ve vyšetřování prováděl jiný státní zástupce (pokud by se vycházelo z toho, že státního zástupce nelze klást na roveň osobě služebně činné v policejním orgánu, pak by aplikace § 174 odst. 2 písm. f) TŘ nepřicházela v úvahu), nejvyšší sporností se však vyznačuje oprávnění státního zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství zrušit nezákonné nebo neodůvodněné rozhodnutí nebo opatření nižšího státního zástupce, což zjevně neplatí ohledně případů, kdy vyšetřování koná státní zástupce, ale obligatorně, ledaže tak činí na podkladě podané stížnosti.<sup>220</sup>

#### 4.4.3 Skončení vyšetřování

Obdobně jako pro skončení prověřování jsou i pro skončení vyšetřování stanoveny pořádkové lhůty. Podle § 167 odst. 1 písm. a) nebo b) TŘ je policejní orgán povinen skončit vyšetřování nejpozději do dvou měsíců od zahájení trestního stíhání, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, a do tří měsíců od zahájení trestního stíhání, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti okresního soudu. Obě tyto lhůty běží ode dne, kdy nastaly účinky zahájení trestního stíhání, tj. od oznámení usnesení o zahájení trestního stíhání osobě, která má být obviněna, respektive od doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obhájci, koná-li se řízení proti uprchlému. Zařazení určité věci pod písm. a) nebo b) v § 167 odst. 1 TŘ se provede podle právní kvalifikace věci podle údajů uvedených v usnesení o zahájení trestního stíhání. Jedná-li se o trestní stíhání pro dva nebo více trestných činů, rozhodující je právní posouzení pro čin nejpřísněji trestný.

Neskončí-li policejní orgán vyšetřování v zákonem stanovených lhůtách, je povinen státnímu zástupci písemně zdůvodnit, proč nebylo možné v zákonem stanovené lhůtě vyšetřování skončit, které úkony je třeba ještě provést spolu s uvedením předpokládané délky vyšetřování. Pokud policejní orgán neskončí vyšetřování ani v prodloužené lhůtě, je státní zástupce povinen v rámci dozorové činnosti nejméně jednou za měsíc provést prověrku věci, a pokud je to třeba, uložit policejnímu orgánu povinnost provést konkrétní úkony (§ 167 odst. 3 TŘ). O provedené prověrce sepíše

---

<sup>220</sup> Srov. ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 753-754. PETR, Milan. *Působnost státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2016. s. 50. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Řiha.

státní zástupce záznam, jehož obsahem jsou údaje o stavu přípravného řízení, zjištěných nedostacích a provedených opatřeních. Státní zástupce založí záznam do dozorového spisu a jeho opis zašle policejnímu orgánu k založení do stejnopisu trestního spisu (čl. 10 odst. 2 POP č. 8/2009).

Po skončení vyšetřování policejní orgán předloží spisový materiál státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby, popřípadě s návrhem na učinění některého z rozhodnutí podle ustanovení § 171 - § 173 TŘ. Státní zástupce spis přezkoumá a postupuje na základě svého uvážení v souladu s některým z návrhů policejního orgánu, návrhem však není vázán, sám může rozhodnout podle výsledků vyšetřování nebo vrátit věc policejnímu orgánu k doplnění (§ 174 odst. 2 písm. d) TŘ). Pouze státní zástupce je oprávněn k vydání konečného rozhodnutí ve věci po skončení vyšetřování.

Zákon zná následující způsoby rozhodnutí státního zástupce:

1. *postoupení věci jinému orgánu (§ 171 TŘ)* – „Postoupit může státní zástupce jen věc náležitě objasněnou, má-li za to, že by věc mohla být příslušným orgánem posouzena jako přestupek, jiný správní delikt nebo kárné provinění. Nepřichází v úvahu, aby po postoupení byla ve věci prováděna doplňující skutková zjištění.“<sup>221</sup> Rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu po nabytí právní moci představuje překážku *rei iudicatae*, a není-li zrušeno (§ 174a TŘ, § 277 TŘ), je jedním z důvodů nepřípustnosti trestního stíhání (§ 11 odst. 1 písm. j) TŘ). Naproti tomu rozhodnutí příslušného orgánu o přestupku, správním deliktu či kárném provinění, aniž by mu předcházelo rozhodnutí státního zástupce o postoupení věci, samo o sobě nebrání zahájení trestního stíhání. O stížnosti obviněného, popřípadě poškozeného, je-li znám, proti usnesení o postoupení věci jinému orgánu je příslušný rozhodovat nadřízený státní zástupce, tedy státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství (§ 146 odst. 2 písm. b) TŘ).
2. *zastavení trestního stíhání (§ 172 TŘ)* – v případech, kdy nejsou dány podmínky pro podání obžaloby nebo pro jiné meritorní rozhodnutí. Trestní stíhání může zastavit pouze státní zástupce na návrh, nebo bez návrhu policejního orgánu. Pravomocné rozhodnutí o zastavení trestního stíhání představuje *rei iudicatae*, a není-li zrušeno (§ 174a TŘ, § 277 TŘ), je jedním z důvodů nepřípustnosti

---

<sup>221</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 4 Tz 41/91 [ze dne 10. 10. 1991]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgnpxextgrpxi4q&groupIndex=7&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgnpxextgrpxi4q&groupIndex=7&rowIndex=0) [cit. 2018-09-01].

trestního stíhání (§ 11 odst. 1 písm. h) TŘ). Ustanovení § 172 odst. 1 TŘ stanoví taxativní výčet obligatorních důvodů pro zastavení trestního stíhání, kdy za splnění zákonem stanovených podmínek musí státní zástupce trestní stíhání zastavit, přičemž uvedené důvody musí být dány bez pochybností a po dostatečném objasnění věci.<sup>222</sup> Oproti tomu § 172 odst. 2 TŘ stanoví taxativní výčet fakultativních důvodů pro zastavení trestního stíhání, kdy je na posouzení státního zástupce, zda s ohledem na okolnosti případu a osobu obviněného považuje zastavení trestního stíhání za dostatečně odůvodněné a odpovídající účelu trestního řízení, přičemž uvedené důvody musí být náležitě objasněny a zároveň nesmí být dán žádný z důvodů pro zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 TŘ.<sup>223</sup> O stížnosti obviněného, popřípadě poškozeného, je-li znám, proti usnesení o zastavení trestního stíhání je příslušný rozhodovat nadřízený státní zástupce, tedy státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství (§ 146 odst. 2 písm. b) TŘ). „*Pokud by bylo trestní stíhání zastaveno z důvodu § 172 odst. 1 písm. a) TŘ, musela by být stížnost obviněného zamítnuta jako stížnost podaná osobou neoprávněnou.*“<sup>224</sup>

3. *přerušeni trestního stíhání (§ 173 TŘ)* – jedná se o způsob vyřízení věci, které není konečné, jelikož se předpokládá pokračování v trestním stíhání po odpadnutí důvodů přerušeni. Následně bude přípravné řízení skončeno podáním obžaloby nebo jiným meritorním rozhodnutím. Ustanovení § 173 odst. 1 TŘ stanoví taxativní výčet obligatorních důvodů pro přerušeni trestního stíhání. Proti usnesení o přerušeni trestního stíhání není přípustný opravný prostředek.<sup>225</sup> „*Před přerušeni trestního stíhání je třeba, aby byly provedeny všechny dostupné a potřebné vyšetřovací úkony, které zabezpečují provedeni trestního stíhání.*“<sup>226</sup>

---

<sup>222</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1275-1276.

<sup>223</sup> *Ibidem.* s. 1279.

<sup>224</sup> Česko. Nejvyšší soud České socialistické republiky. Rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky sp. zn. 11 Tz 1/88 [ze dne 18. 2. 1988]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojyhfxexzshfpxi4q&groupIndex=2&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojyhfxexzshfpxi4q&groupIndex=2&rowIndex=0) [cit. 2018-09-10].

<sup>225</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1288.

<sup>226</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 84/97 [ze dne 19. 2. 1998]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=30455&pos=1&cnt=1&typ=result>](https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=30455&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-09-10].

4. *podání obžaloby (§ 176 TŘ)* – je výlučným oprávněním státního zástupce, čímž se podílí na realizaci role orgánu zastupujícího veřejnou žalobu v trestních věcech. Nabízí se otázka, jakého stupně jistoty o spáchání trestného činu obviněným musí být dosaženo v okamžiku podávání obžaloby? Je třeba poukázat na názor Ústavního soudu, který judikoval, že „*obžaloba je nejdůležitějším rozhodnutím přijímaným v přípravném řízení. Ze zásady legality (§ 2 odst. 3 TŘ) vyplývá, že státní zástupce je povinen obžalobu podat, pokud jsou pro to splněny zákonné důvody, jestliže výsledky vyšetřování dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud. Stupeň jistoty o spáchání předmětného trestného činu obviněným může být v okamžiku podání obžaloby nižší, než je požadován pro vynesení odsuzujícího rozsudku. Z toho vyplývá, že věc musí být objasněna alespoň tak, aby státní zástupce měl ve stadiu projednání věci před soudem dostatečné podklady pro provedení dokazování v rozsahu potřebném pro prokázání viny obviněného, a tím byly vytvořeny předpoklady pro spravedlivé rozhodnutí soudu.*“<sup>227</sup> Existují-li pochybnosti, zda obviněný spáchal trestný čin, nelze bez dalšího trestní stíhání zastavit podle § 172 odst. 1 písm. c) TŘ, avšak přetrvává-li důvodné podezření ze spáchání stíhaného skutku obviněným a nebylo-li toto podezření rozptýleno ani dokazováním provedeným v přípravném řízení, musí státní zástupce podat obžalobu. To platí i za situace, „*jestliže ve věci byly v přípravném řízení opatřeny důkazy, z nichž některé obviněného usvědčují a jiné naopak podezření ze spáchání trestného činu (skutku) vyvracejí nebo zeslabují, a pokud závěr o tom, že skutek, pro nějž se vede trestní stíhání, nespáchal obviněný, závisí na hodnocení těchto rozporných důkazů, které připouštějí ještě reálnou možnost, že obviněný je pachatelem trestného činu.*“<sup>228</sup> Naopak státní zástupce nemusí podat obžalobu na obviněného tehdy, má-li závažné pochybnosti o jeho vině a na základě důkazů dospěje k závěru, že se skutek nestal, že není trestným činem nebo že jej nespáchal obviněný.

---

<sup>227</sup> Česko. Ústavní soud České republiky. Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 640/03 [ze dne 16. 3. 2004]. Dostupný z [www: <http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=44226&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=44226&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-09-10].

<sup>228</sup> Česko. Nejvyšší soud České republiky. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tz 174/2001 [ze dne 5. 9. 2001]. Dostupný z [http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/6A080074B534B589C1257A4E00676F7?openDocument&Highlight=0.null](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6A080074B534B589C1257A4E00676F7?openDocument&Highlight=0.null),> [cit. 2018-09-10].



Podáním obžaloby končí přípravné řízení a je zahájeno řízení před soudem, čímž státní zástupce realizuje svou pozici *dominus litis* a stává se stranou v řízení před soudem.<sup>229</sup> O podání obžaloby vyrozumí státní zástupce obviněného, obhájce a poškozeného, jsou-li jeho pobyt nebo sídlo známé, připsím.

5. *návrh na ochranné opatření (§ 178 TR)* – státní zástupce může podat buď jako samostatný návrh, nebo též přímo v obžalobě, jsou-li pro to splněny zákonné předpoklady. Jedná se o ochranné léčení, zabezpečovací detenci, ochrannou výchovu, zabránění věci, zabránění náhradní hodnoty, zabránění části majetku, zabránění spisů a zařízení a zabránění věci právnické osobě.

Státní zástupce je rovněž oprávněn ukončit přípravné řízení za užití institutu odklonu za splnění zákonem stanovených podmínek. Pojem odklonu není zákonem vymezen, neexistuje jeho jednotná definice ani není teorií přesně vymezen jeho koncept. T. Palovský<sup>230</sup> jej vymezuje jako „*rozhodnutí systému trestní spravedlnosti o ukončení trestního stíhání bez formálního vyslovení viny a uložení trestu, a to obvykle ve vazbě na splnění určitých podmínek ze strany pachatele.*“ Ve zjednodušené formě obdobným způsobem definuje pojem odklonu J. Jelínek<sup>231</sup>, jako „*alternativu standardního trestního řízení, odchylku od typického průběhu trestního procesu znamenající, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce, do vynesení odsuzujícího rozsudku, nedojde k vyslovení viny, k uložení klasické trestní sankce, ale trestní věc se vyřídí jinak, často tak, že se trestní stíhání zastaví.*“ Základním důvodem zakotvení odklonů v trestním právu je snaha individualizovat reakci na spáchanou trestnou činnost, aktivně zapojit do řešení trestních věcí osoby obviněné i jejich oběti, pozitivně motivovat její pachatele k životu v souladu se zákony, řešit efektivně přetížení soudů, najít účinné formy prevence kriminality, aniž by bylo rezignováno na spravedlnost soudního rozhodování a jeho věcnou správnost.<sup>232</sup>

Mezi odklony, kterými může být skončeno přípravné řízení, patří:

---

<sup>229</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1321.

<sup>230</sup> PALOVSKÝ, Tomáš. Odklony v trestním řízení ve středoevropské srovnávací perspektivě (Polsko, Slovensko, Česká republika, Rakousko). *Státní zastupitelství.* 2011. č. 4. s. 16.

<sup>231</sup> Srov. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní.* 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3. s. 735.

<sup>232</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 667-668.

1. *sjednání dohody o vině a trestu (§ 175a TŘ)* – prokazují-li výsledky vyšetřování dostatečně odůvodněný závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný, může státní zástupce v přípravném řízení zahájit jednání o dohodě o vině a trestu na návrh obviněného nebo i bez takového návrhu (§ 175a odst. 1 TŘ). Dohodu o vině a trestu sjednává státní zástupce s obviněným, který prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán, přičemž na základě výsledků přípravného řízení o takovém prohlášení nesmí existovat pochybnosti. Státní zástupce by měl, ačkoliv mu to zákon výslovně neukládá, zvažovat také to, zda je zahájení jednání o dohodě o vině a trestu s přihlédnutím ke všem okolnostem případu vhodné (srov. čl. 48a odst. 3 POP č. 8/2009). Shledá-li státní zástupce důvody k jednání o dohodě o vině a trestu, písemně vyzve obviněného a ostatní oprávněné osoby, aby se vyjádřily (čl. 48a odst. 5 POP č. 8/2009). Naopak, neshledá-li státní zástupce návrh obviněného na jednání o dohodě o vině a trestu důvodným, písemně o tom vyrozumí obviněného a jeho obhájce (čl. 48a odst. 4 POP č. 8/2009). Z popisu právní úpravy vyplývá, že proces sjednávání dohody o vině a trestu není v zákoně nijak omezen lhůtou, což by mohlo vyvolat obavy z procesních obstrukcí. V obecné rovině je třeba postupovat v souladu se zásadou rychlosti řízení podle § 2 odst. 4 TŘ. Tento problém by mohl být vyřešen tím, kdyby zákon stanovil určitou lhůtu pro vyjádření obviněného, respektive by stanovil, že pokud se obviněný ve stanovené lhůtě nevyjádří, má se za to, že s návrhem nesouhlasí. Po sjednání dohody o vině a trestu následuje podání návrhu na schválení této dohody soudu (§ 175b TŘ). Nemá-li obviněný zájem na sjednání dohody o vině a trestu, pokračuje se v přípravném řízení. Řízení před soudem o schválení dohody o vině a trestu je upraveno v ustanoveních § 314o - § 314q TŘ. Soud není návrhem na schválení dohody o vině a trestu zcela vázán, může jej odmítnout ze závažných procesních důvodů nebo může dohodu neschválit z důvodu její zjevné nepřiměřenosti nebo nesprávnosti ohledně náhrady škody a vrátit věc do přípravného řízení. V případě schválení dohody o vině a trestu soud v rozsudku uvede výrok o schválení dohody o vině a trestu, výrok o vině, trestu, případně ochranném opatření, v souladu s dohodou. Státní zástupce může vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě,

čímž se věc vrátí do přípravného řízení. Vrátili-li se věc do přípravného řízení, další postup ve věci bude záležet na rozhodnutí státního zástupce, zda podá ve věci obžalobu, navrhne jinou dohodu o vině a trestu nebo zvolí jiné procesní rozhodnutí.<sup>233</sup> Nutno podotknout, že zákon pamatuje i na zájmy poškozeného, tedy osobu trestným činem nejvíce dotčenou. Jednak tím, že zavazuje státního zástupce, aby při sjednávání dohody o vině a trestu dbal na zájmy poškozeného, jednak tím, že v případě přítomnosti poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu, se tento vyjádří zejména k rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Institut dohody o vině a trestu tak nabízí výhodu aktivní účasti poškozeného efektivně vymáhat nárok vzniklý jednáním obviněného.<sup>234</sup>

2. *podmíněně zastavení trestního stíhání (§ 307 TR)* – podmíněně zastavit trestní věc je přípustné jak v přípravném stadiu řízení, tak i v řízení před soudem. V přípravném řízení o tom může rozhodnout státní zástupce, a to po celou dobu běhu trestního stíhání obviněného, v řízení před soudem tak může učinit soud prvního stupně vzápětí po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání obviněného v rámci přezkoumání těchto podání státního zástupce (§ 188 odst. 1 písm. f) TR, § 314c odst. 1 písm. a) TR), stejně jako v dalším průběhu řízení v hlavním líčení (§ 223a odst. 1 TR) nebo mimo něj (§ 231 odst. 1 TR).<sup>235</sup> Podmíněně zastavit trestní stíhání obviněného je možné i v řízení před soudem druhého stupně (§ 257 odst. 1 písm. d) TR). Státní zástupce může v přípravném řízení se souhlasem obviněného rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání za splnění kumulativně stanovených obligatorních podmínek uvedených v § 307 odst. 1 TR. Další podmínky uvedené v § 307 odst. 2 TR jsou stanovené pro případ, kdy povaha a závažnost spáchaného činu, okolnosti jeho spáchání anebo poměry obviněného odůvodňují přísnější přístup, spočívající v zavázání se obviněného k povinnosti zdržet se během zkušební doby činnosti, v souvislosti s níž se dopustil spáchaného činu, nebo složení peněžité částky určené státu

---

<sup>233</sup> Srov. JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. *Bulletin advokacie*. 2012. č. 10. s. 23.

<sup>234</sup> Srov. JELÍNEK, Jiří. Dohoda o vině a trestu – novinka v českém právu. *Právní rádce*. 2012. č. 8. s. 48.

<sup>235</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 670.

na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, s tím je zároveň spojena až o tři roky delší zkušební doba oproti standardní. Při podmíněném zastavení trestního stíhání musí státní zástupce pečlivě zvážit okolnosti případu.<sup>236</sup> Důsledně individuálně je třeba posuzovat každý jednotlivý případ zejména z hlediska, zda lze rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání považovat za dostatečnou reakci na spáchaný čin. Přitom je třeba mít na paměti, že předpoklady pro podmíněné zastavení trestního stíhání mohou být splněny i tehdy, jestliže by jinak soud v hlavním líčení vynesl odsuzující rozsudek a uložil trest.<sup>237</sup> Ačkoliv zákon neřadí mezi předpoklady podmíněného zastavení trestního stíhání souhlas poškozeného s takovým vyřízením věci, je namístě, aby státní zástupce zjišťoval jeho postoj k věci. Jeho nesouhlas totiž může signalizovat pochybnosti o naplnění předpokladů pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, nebo naopak může být pouze výrazem jeho subjektivní nespokojenosti s daným řešením věci, přesto je možné trestní stíhání podmíněně zastavit.<sup>238</sup> Rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání státní zástupce činí formou usnesení. Ve výroku usnesení se uvede kromě právního posouzení i popis skutku. Uzavřel-li obviněný s poškozeným dohodu o náhradě škody, uloží se mu povinnost, aby ji v průběhu zkušební doby nahradil. Bylo-li postupováno podle § 307 odst. 2 TŘ, rozhodnutí musí obsahovat též výši peněžité částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti nebo určení činnosti, které se obviněný během zkušební doby zavazuje zdržet (čl. 49 odst. 2 POP č. 8/2009). Součástí je i výrok o stanovení zkušební doby, na niž se trestní stíhání podmíněně zastavuje. Časové

---

<sup>236</sup> Pojem okolnosti případu blíže vymezil Nejvyšší soud České republiky in usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 1571/2011 [ze dne 11. 1. 2012]. Dostupný z [www: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura\\_ns.nsf/WebSearch/B6D44F4F6B585DBAC1257A4E006964A0?openDocument&Highlight=0>](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/B6D44F4F6B585DBAC1257A4E006964A0?openDocument&Highlight=0), [cit. 2018-09-29]. K dostatečnému objasnění skutkových okolností případu se blíže vyjádřil Krajský soud v Hradci Králové in usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 10 To 336/2003 [ze dne 19. 8. 2003]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgvpxexzt152he&groupIndex=3&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgvpxexzt152he&groupIndex=3&rowIndex=0) [cit. 2018-09-29]; Krajský soud v Českých Budějovicích in usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 4 To 383/2005 [ze dne 3. 5. 2005]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgzpxexzvg5pxi4q>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgzpxexzvg5pxi4q) [cit. 2018-09-29].

<sup>237</sup> Srov. Česko. Krajský soud v Českých Budějovicích. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 4 To 693/94 [ze dne 31. 10. 1994]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgvpxexzrhfpxi4q>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzgvpxexzrhfpxi4q) [cit. 2018-09-29].

<sup>238</sup> Srov. Česko. Krajský soud v Plzni. Usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 9 To 429/97 [ze dne 31. 7. 1997]. Dostupný z [www: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzhbpxexzvgfpxi4q&groupIndex=8&rowIndex=0>](https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzhbpxexzvgfpxi4q&groupIndex=8&rowIndex=0) [cit. 2018-09-29].

rozpětí délky zkušební doby je upraveno odlišně jednak pro případ podle § 307 odst. 1 TŘ, které lze stanovit v rozmezí šesti měsíců až dvou let, jež lze prodloužit maximálně o jeden rok, jednak pro případ podle § 307 odst. 2 TŘ, které lze stanovit až na dobu pěti let, tato hranice však již nemůže být překročena. Proti rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání mohou podat stížnost obviněný a poškozený; v řízení před soudem náleží právo stížnosti též státnímu zástupci (§ 307 odst. 7 TŘ). Po uplynutí zkušební doby, popřípadě i v jejím průběhu, státní zástupce musí zjišťovat, zda obviněný ve zkušební době vedl řádný život, splnil povinnost nahradit způsobenou škodu a dodržoval i další omezení, včetně slibu zdržet se během zkušební doby určité činnosti. Pokud obviněný tyto povinnosti splnil, vysloví státní zástupce po uplynutí zkušební doby usnesením, že se osvědčil. Jestliže obviněný ve zkušební době nevyhoví uloženým podmínkám, v trestním stíhání se pokračuje (čl. 49 odst. 5 POP č. 8/2009). Proti usnesení o pokračování podmíněně zastaveného trestního stíhání mohou obviněný a poškozený podat stížnost. Okamžikem právní moci usnesení o osvědčení nebo marným uplynutím lhůty jednoho roku po skončení zkušební doby nastávají *ex lege* účinky zastavení trestního stíhání včetně vzniku překážky *rei iudicatae* (§ 11 odst. 1 písm. h) TŘ).

3. *schválení narovnání* (§ 309 TŘ) – uzavřít trestní věc schválením narovnání je přípustné jak v přípravném stadiu řízení, tak i v řízení před soudem. V přípravném řízení o tom může rozhodnout státní zástupce, a to po celou dobu běhu trestního stíhání obviněného, v řízení před soudem tak může učinit soud prvního stupně vzápětí po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání obviněného v rámci přezkoumání těchto podání státního zástupce (§ 188 odst. 1 písm. f) TŘ, § 314c odst. 1 písm. a) TŘ), stejně jako v dalším průběhu řízení v hlavním líčení (§ 223a odst. 1 TŘ) nebo mimo něj (§ 231 odst. 1 TŘ).<sup>239</sup> Schválit narovnání je možné i v řízení před soudem druhého stupně (§ 257 odst. 1 písm. d) TŘ). Státní zástupce může v přípravném řízení se souhlasem obviněného a poškozeného rozhodnout o schválení narovnání za splnění kumulativně stanovených obligatorních podmínek uvedených v § 309 odst. 1 TŘ. Při schválení narovnání musí státní zástupce pečlivě zvážit, zdali jsou dány podmínky

---

<sup>239</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 736.

pro případné schválení narovnání, zdali jsou dostatečně objasněny skutkové okolnosti případu z hlediska zjištění, že skutek byl spáchán, že skutek je trestným činem a pokud tomu tak je, že patří mezi přečiny a že jej spáchal obviněný. Rozsah objasnění skutkových okolností musí být natolik dostatečný, aby byl postačujícím způsobem získán skutkový podklad pro rozhodnutí o schválení narovnání, nicméně vzhledem k tomu, že jde o formu odklonu v trestním řízení, není nutné vyžadovat provedení důkazů ve stejném rozsahu jako v případě standardního trestního stíhání završeného rozhodnutím soudu o vině, o trestu, o náhradě škody a případně o ochranných opatřeních.<sup>240</sup> Před samotným rozhodnutím státní zástupce vyslechně obviněného a poškozeného, zejména k způsobu a okolnostem uzavření dohody o narovnání, zda byla předmětná dohoda učiněna dobrovolně a zda souhlasí se schválením narovnání. Obviněný musí být rovněž vyslechnut k otázce, zdali rozumí obsahu obvinění a zdali si je vědom důsledků schválení narovnání. Namísto je především slyšet poškozeného a opatřit písemné důkazy týkající se výše způsobené škody, jiné vzniklé újmy nebo získaného bezdůvodného obohacení. Bezprostředně před výslechem je třeba obviněného i poškozeného poučit o jejich právech a o podstatě institutu narovnání. V rámci výslechu státní zástupce zjišťuje, jestli byl souhlas se schválením narovnání udělen dobrovolně, bez nátlaku, svobodně, vážně a určitě. Zároveň je zjišťováno, zdali obviněný vypořádal následky stíhaného činu, konkrétně nahradil způsobenou majetkovou škodu nebo odčinil nemotnou újmu, ať už poskytnutím přiměřené finanční kompenzace, nebo učiněním jiných adekvátních kroků, případně vydal získané bezdůvodné obohacení a učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání. Dalším z požadavků kladených na obviněného je složení peněžité částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, přičemž se jedná o specifickou podobu reparace veřejného zájmu dotčeného trestným činem. Výši peněžité částky určuje sám obviněný, čímž hmotně vyjadřuje projev lítosti nad spáchaným trestným činem; k danému finančnímu plnění by měl obviněný přikročit v zásadě dobrovolně. Výše peněžité částky nesmí být zřejmě nepřiměřená závažnosti

---

<sup>240</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 742.

trestného činu.<sup>241</sup> Rozhodnutí o schválení narovnání státní zástupce činí formou usnesení, proti němuž je přípustná stížnost, kterou je nutno podat v třídní lhůtě, její běh počíná od oznámení usnesení (§ 309 odst. 2 TŘ). Právo stížnosti náleží obviněnému a poškozenému, v řízení před soudem též státnímu zástupci. O stížnosti rozhoduje státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství. Výrok usnesení o schválení narovnání obsahuje údaj o tom, že obviněný a poškozený souhlasí s narovnáním a že se schvaluje narovnání, výrok o zastavení trestního stíhání pro skutek, v němž je spatřován trestný čin, popis skutku, jeho právní posouzení, údaje o výši peněžité částky určené státu na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, kterou obviněný složil na účet státního zastupitelství (čl. 52 odst. 2 POP č. 8/2009). Pravomocné rozhodnutí o schválení narovnání představuje *rei iudicatae* (§ 11 odst. 1 písm. i) TŘ).

#### **4.5 Dozor státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení**

Dozor státního zástupce nad zachováváním zákonnosti probíhá i v případech, kdy se koná zkrácené přípravné řízení. Státní zástupce má k dispozici dozоровá oprávnění podle § 157 TŘ a § 157a TŘ, podle některých autorů lze *per analogiam* uplatnit i některá dozоровá oprávnění podle § 174 odst. 2 TŘ.<sup>242</sup>

Pro výkon dozoru státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení je typická jeho neformálnost, rychlost a jednoduchost, což ostatně vyplývá již ze samotného smyslu zkráceného přípravného řízení. Jelikož je dozor vykonávaný ve zkráceném přípravném řízení omezen, státní zástupce zjišťuje stav zkráceného přípravného řízení především v rámci informací vyžádaných od policejního orgánu. Státní zástupce se účastní úkonů ve zkráceném přípravném řízení jen sporadicky, zpravidla je-li jeho účast nutná ke skončení věci v zákonných lhůtách.

Z povahy věci nepřichází v úvahu přibrání konzultanta ve zkráceném přípravném řízení (čl. 63 odst. 3 písm. b) POP č. 8/2009). Zároveň to vyplývá z § 157 odst. 3 TŘ, který umožňuje státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu využít odbornou pomoc

---

<sup>241</sup> Srov. BLAGODÁRNÁ, Ivana. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2015. s. 64. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Rudolf Vokoun.

<sup>242</sup> Srov. DUŠKOVÁ, Nikol. *Oprávnění státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2012. s. 60. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

konzultanta v závažných a skutkově složitých věcech, což je v rozporu s podstatou zkráceného přípravného řízení.

Státní zástupce dbá, aby bezodkladně po sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení byl policejním orgánem informován o případech, kdy zamýšlí zkrácené přípravné řízení konat (čl. 63 odst. 1 POP č. 8/2009).

Státní zástupce musí při výkonu dozoru bedlivě zkoumat, zda jsou pro konání zkráceného přípravného řízení splněny zákonné podmínky. Existuje-li některá z překážek pro jeho konání, je státní zástupce oprávněn rozhodnout o konání standardního přípravného řízení, přičemž učiní toliko pokynem ve smyslu § 157 odst. 2 věty první TŘ. Jsou-li splněny podmínky pro konání zkráceného přípravného řízení, je třeba jeho konání pokládat za obligatorní, neboť se jedná o speciální úpravu řízení, která má vždy přednost před obecnou úpravou. V opačném případě by orgány činné v trestním řízení porušovaly uložené povinnosti, především zasahováním do základních práv obviněných, mezi které patří i právo, aby jejich věc byla projednána v co nejkratší možné lhůtě, zároveň by byl ohrožen oprávněný zájem společnosti, aby byli pachatelé trestných činů v souladu se zákonem spravedlivě potrestáni.<sup>243</sup>

Vydá-li státní zástupce závazný pokyn k postupu ve zkráceném přípravném řízení, určí policejnímu orgánu lhůtu k provedení příslušných úkonů tak, aby mu byla předložena zpráva o výsledku zkráceného přípravného řízení nejméně tři dny před skončením lhůty uvedené v § 179b odst. 4 TŘ, případně před skončením lhůty prodloužené podle § 179f odst. 2 písm. a) TŘ.

Státní zástupce přezkoumává opis záznamu o sdělení podezření z hlediska zákonnosti a důvodnosti. Pakliže je nezákonný nebo neodůvodněný, zruší ho a spis vrátí policejnímu orgánu s pokyny k dalšímu postupu (čl. 64 POP č. 8/2009). Shledá-li státní zástupce nezákonným nebo neodůvodněným rozhodnutí nebo opatření policejního orgánu o odložení nebo odevzdání věci podle § 159a odst. 1, 2, 3, 4 TŘ a má-li být i nadále konáno zkrácené přípravné řízení, státní zástupce takové rozhodnutí nebo opatření zruší tak, aby věc mohla být skončena ještě ve lhůtách uvedených v § 179b odst. 4 TŘ, popřípadě v § 179f odst. 2 písm. a) TŘ, jinak nařídí policejnímu

---

<sup>243</sup> Srov. Česko. Ústavní soud České republiky. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 317/04 [ze dne 31. 8. 2004]. Dostupný z [www: <https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=1&cnt=1&typ=result>](http://www.nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=46967&pos=1&cnt=1&typ=result) [cit. 2018-10-05].



orgánu zahájení trestního stíhání nebo věc uloží, aby věc byla předložena policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání (§ 179f odst. 2 písm. b), c) TŘ).

#### **4.5.1 Zkrácené přípravné řízení konané státním zástupcem**

Státní zástupce obligatorně koná zkrácené přípravné řízení v případech uvedených v § 179a odst. 3 TŘ. V odůvodněných případech může konat zkrácené přípravné řízení i fakultativně (§ 174 odst. 2 písm. c) TŘ per analogiam).

Státní zástupce v dané věci nekoná prověřování, jelikož prověřování bude konat především útvar Ministerstva vnitra pro inspekční činnost nebo pověřený orgán Bezpečnostní informační služby či Úřadu pro zahraniční styky a informace. Ve věcech, v nichž koná zkrácené přípravné řízení státní zástupce, se dozor nevykonává, přichází zde v úvahu institut dohledu nad postupem státního zástupce. Státní zástupce konající zkrácené přípravné řízení postupuje přiměřeně podle § 161 odst. 4 TŘ. Pakliže by vyvstala potřeba vydání souhlasu nebo povolení státního zástupce k některým úkonům, postupoval by státní zástupce samostatně, neboť se zde dozor státního zástupce nevykonává a není zde orgán oprávněný k vydání takového souhlasu či povolení.

Státní zástupce konající zkrácené přípravné řízení je oprávněn dožádat u kteréhokoli policejního orgánu součinnost, spočívající v opatření jednotlivého důkazu nebo provedení jednotlivého úkonu zkráceného přípravného řízení, opatřování důkazů nebo provádění úkonu zkráceného přípravného řízení, předvedení osoby či doručení písemnosti; dožádaný policejní orgán je povinen státnímu zástupce bezodkladně vyhovět.<sup>244</sup>

Ve smyslu čl. 85 písm. b) POP č. 8/2009 státní zástupce, jemuž byla policejním orgánem předána věc ke konání zkráceného přípravného řízení, přezkoumá splnění zákonných podmínek uvedených v § 179a odst. 1 TŘ. Zjistí-li státní zástupce, že není dána jeho příslušnost ke konání zkráceného přípravného řízení, zašle věc zpět policejnímu orgánu se sdělením, v němž uvede důvody pro jeho nepříslušnost. Zpravidla policejnímu orgánu uloží, jak má být ve věci dále postupováno.

---

<sup>244</sup> Podrobněji ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 788.

Státní zástupce konající zkrácené přípravné řízení je příslušný ke sdělení podezření, ve kterém uvede mimo jiné skutečnosti popisující skutek natolik, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem, jaký trestný čin je v daném skutku spatřován, jeho zákonné pojmenování a příslušné zákonné ustanovení. Opis záznamu musí státní zástupce doručit podezřelému, jeho obhájci; státnímu zástupci se opis záznamu nedoručuje. Státní zástupce provádí zajištění osob a věcí včetně operativně pátracích prostředků tehdy, jde-li o neodkladné a neopakovatelné úkony.

Státní zástupce konající zkrácené přípravné řízení nevypracovává zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Z logiky věci vyplývá, že státní zástupce podle § 179c odst. 1 TŘ vůbec nepostupuje. Byť se jedná o výjimku, bylo by neúčelné, aby státní zástupce sám sobě předkládal zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení. Při skončení zkráceného přípravného řízení státní zástupce přistoupí buď k podání návrhu na potrestání podle § 179c odst. 2 písm. a) TŘ, § 179d TŘ, nebo k vydání některého z rozhodnutí podle § 179c odst. 2 písm. b) až h) TŘ, nikoliv však podle písm. i). Neučiní-li státní zástupce žádné z rozhodnutí nebo opatření, může postupovat podle § 179c odst. 3 TŘ, přičemž není vázán předchozím postupem policejního orgánu. Není vyloučeno ani zahájení trestního stíhání státním zástupcem, neboť je obligatorně příslušný konat vyšetřování podle § 160 odst. 4 TŘ.

Neskončí-li státní zástupce zkrácené přípravné řízení ve lhůtě dvou týdnů, prodlouží tuto lhůtu nejvýše o deset dní podle § 179f odst. 2 písm. a) TŘ, a nelze-li zkrácené přípravné řízení skončit ani v takto prodloužené lhůtě, zahájí trestní stíhání.<sup>245</sup>

#### **4.5.2 Vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení**

K vyřízení věci ve zkráceném přípravném řízení je příslušný buď policejní orgán, nebo státní zástupce. Ustanovení § 179c TŘ neobsahuje taxativní výčet možných rozhodnutí či opatření, jimiž lze skončit zkrácené přípravné řízení. Policejní orgán může mimo jiné též rozhodnout o odevzdání věci (§ 159a odst. 1 písm. a) až b) TŘ per analogiam) a státní zástupce může taktéž postupovat podle § 179f odst. 2 písm. b) až c) TŘ.

---

<sup>245</sup> Podrobněji ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3. s. 791-792.

Jedním ze způsobů skončení zkráceného přípravného řízení je rozhodnutí policejního orgánu o odložení věci. O odložení věci policejní orgán rozhoduje usnesením, proti kterému je přípustná stížnost; státní zástupce jej může rovněž zrušit postupem podle § 174 odst. 2 písm. e) TŘ. Naopak proti opatření policejního orgánu o odevzdání věci stížnost přípustná není, lze však požádat o přezkoumání postupu podle § 157a odst. 1 TŘ. Pokud státní zástupce shledá postup policejního orgánu chybným, může dát policejnímu orgánu pokyn k dalšímu postupu, případně jej může podle § 174 odst. 2 písm. e) TŘ zrušit.<sup>246</sup>

Nerozhodne-li po skončení zkráceného přípravného řízení policejní orgán o odložení věci z důvodů uvedených v § 159a odst. 1, 2, 3 nebo 5 TŘ, předloží státnímu zástupci stručnou zprávu o jeho výsledku, ve které uvede, jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sděleno podezření, a jaké důkazy, jež lze provést před soudem, podezření odůvodňují (§ 179c odst. 1 TŘ). Policejní orgán přiloží ke zprávě spisový materiál s přílohami.

Policejní orgán by měl státnímu zástupci podat zprávu zpravidla tři dny před uplynutím lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení, aby měl státní zástupce dostatečný časový prostor pro své rozhodnutí (čl. 67 POP č. 8/2009). Státní zástupce není vázán případným návrhem policejního orgánu.

Státní zástupce poté, co mu byla doručena zpráva policejního orgánu o výsledcích zkráceného přípravného řízení, rozhodne jedním z následujících způsobů:

1. *podá soudu návrh na potrestání (§ 179c odst. 2 písm. a) TŘ)* – shledá-li, že výsledky zkráceného přípravného řízení odůvodňují postavení podezřelého před soud. Návrh na potrestání má charakter rozhodnutí *sui generis*, v podstatě se jedná o zjednodušenou žalobu, neobsahuje odůvodnění. K návrhu na potrestání připojí státní zástupce spisový materiál, včetně příloh. Po podání návrhu na potrestání se koná zjednodušené řízení před samosoudcem.<sup>247</sup> Ve smyslu § 182 TŘ per analogiam lze vzít podaný návrh na potrestání zpět, vyjdou-li najevo skutečnosti, které by byly podnětem k vydání jiného rozhodnutí státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení. V praxi tak může být postupováno

---

<sup>246</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1354.

<sup>247</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1357-1358.

u pokračujících trestných činů, jestliže vyjde najevo další dílčí skutek, který by mohl být posouzen jako další skutek.<sup>248</sup>

2. *podá soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu, přičemž použije obdobně § 175b TŘ (§ 179c odst. 2 písm. b) TŘ*<sup>249</sup>
3. *věc odloží, nejde-li ve věci o podezření z trestného činu (§ 179c odst. 2 písm. c) TŘ*<sup>250</sup> – přichází v úvahu za situace, kdy se nejedná o podezření ze spáchání přestupku ani jiného správního, disciplinárního či kárného deliktu. Státní zástupce rozhoduje usnesením, proti kterému není stížnost přípustná (§ 141 odst. 2 věta druhá TŘ).
4. *odevzdá věc příslušnému orgánu k projednání přestupku (§ 179c odst. 2 písm. d) TŘ*<sup>251</sup> – takový postup přichází v úvahu i v případě podezření ze spáchání jiného správního deliktu. Odevzdání věci činí státní zástupce opatřením.
5. *odevzdá věc jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání (§ 179c odst. 2 písm. e) TŘ* – státní zástupce odevzdá věc opatřením.
6. *věc odloží, jestliže je trestní stíhání nepřípustné podle § 11 TŘ (§ 179c odst. 2 písm. f) TŘ* – takový postup by přicházel v úvahu při standardním prověřování podle § 159a odst. 2 TŘ. Státní zástupce rozhoduje usnesením, proti němuž není stížnost přípustná.
7. *věc odloží, rozhodl-li o schválení narovnání, přičemž použije obdobně § 309 a násl. TŘ (§ 179c odst. 2 písm. g) TŘ*<sup>252</sup> – proti usnesení státního zástupce je přípustná stížnost (§ 309 odst. 2 TŘ per analogiam). Po schválení narovnání se věc odkládá, nikoli zastavuje trestní stíhání, neboť zkrácené přípravné řízení se koná před zahájením trestního stíhání. Pravomocné usnesení zakládá překážku věci rozhodnuté (§ 11a písm. a) TŘ).<sup>253</sup>
8. *věc podmíněně odloží podle § 179g TŘ (§ 179c odst. 2 písm. h) TŘ* – podmíněné odložení podání návrhu na potrestání je nejčastěji využívaný odklon ve zkráceném přípravném řízení. Institut podmíněného odložení podání návrhu na potrestání

---

<sup>248</sup> Srov. MACHOVCOVÁ, Kateřina. *Zkrácené přípravné řízení*. Praha, 2016. s. 51. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

<sup>249</sup> O institutu dohody o vině a trestu blíže pojednává bod 4.4.3.

<sup>250</sup> O institutu odložení věci blíže pojednává bod 4.3.5.

<sup>251</sup> O institutu odevzdání věci blíže pojednává bod 4.3.5.

<sup>252</sup> O institutu narovnání blíže pojednává bod 4.4.3.

<sup>253</sup> Srov. DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1356.

je obdobou podmíněného zastavení trestního stíhání. Podmíněnost se vztahuje k podání návrhu na potrestání z důvodu toho, že v průběhu zkráceného přípravného řízení ještě neprobíhá trestní stíhání, tudíž není možné je podmíněně zastavit.<sup>254</sup> Proti rozhodnutí státního zástupce je přípustná stížnost. Je-li následně vydáno usnesení o osvědčení podezřelého podle § 179h odst. 1, 2 TŘ, a toto nabude právní moci, zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté (§ 11a písm. b) TŘ).

9. *věc může odložit též, jestliže je trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 TŘ (§ 179c odst. 2 písm. i) TŘ)* – takový postup by přicházel v úvahu při standardním prověřování podle § 159a odst. 3 nebo 4 TŘ. Státní zástupce rozhoduje usnesením, proti němuž není stížnost přípustná.
10. *opatřením vrátí věc policejnímu orgánu, je-li v rámci zkráceného přípravného řízení třeba provést další úkon (§ 179c odst. 2 písm. j) TŘ)* – takový postup by přicházel v úvahu zejména, je-li zapotřebí v rámci zkráceného přípravného řízení provést další úkon, přičemž lze očekávat, že zkrácené přípravné řízení bude možné skončit ve lhůtě podle § 179b odst. 4 TŘ, popřípadě v prodloužené lhůtě podle § 179f odst. 2 písm. a) TŘ. Vrácení věci se děje opatřením.

Další z možných rozhodnutí státního zástupce je předání věci policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání s poukazem na to, že je zapotřebí změnit dosavadní právní kvalifikaci skutku, v důsledku čehož nelze zkrácené přípravné řízení konat. Státní zástupce předá věc policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání opatřením (§ 179c odst. 3 TŘ).

Jelikož se jedná o fázi před zahájením trestního stíhání, netvoří rozhodnutí, respektive opatření státního zástupce překážku věci rozhodnuté, což je zřejmé ze skutečnosti, že proti jeho usnesení není stížnost přípustná, vyjma rozhodnutí učiněných podle § 179c odst. 2 písm. g) až h) TŘ. Vůči jeho postupu však lze brojit podnětem k výkonu dohledu podle § 12d zákona o SZ, což se však nevztahuje na postup podle § 179c odst. 2 písm. a) až b) TŘ.<sup>255</sup>

---

<sup>254</sup> Srov. MACHOVCOVÁ, Kateřina. *Zkrácené přípravné řízení*. Praha, 2016. s. 54. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.

<sup>255</sup> DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1355.

Zvláštní postup stanoví TŘ pro případ, kdy nebyla dodržena lhůta pro skončení zkráceného přípravného řízení. V zásadě je možno lhůtu prodloužit postupem podle § 179f odst. 2 písm. a) TŘ, anebo věc předat k zahájení trestního stíhání postupem podle § 179f odst. 2 písm. b) nebo c) TŘ. V případě marného uplynutí prodloužené lhůty ve smyslu § 179f odst. 2 písm. a) TŘ lze postupovat nadále podle § 179f odst. 2 písm. b) nebo c) TŘ, taktéž lze učinit rozhodnutí podle § 179c TŘ, kterým není vyvozována trestní odpovědnost podezřelého.

Pokud by během zkráceného přípravného řízení bylo zjištěno, že ve věci nejde o podezření ze spáchání trestného činu, ale je namístě věc odevzdat příslušnému orgánu k projednání přestupku, jiného správního deliktu nebo ke kárnému projednání, nemělo by takovému postupu bránit marné uplynutí prodloužené lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení. Nutno dodat, že marné uplynutí prodloužené lhůty ke skončení zkráceného přípravného řízení naopak brání podání návrhu na potrestání, jakož i návrhu na schválení dohody o vině a trestu, ale patrně rovněž podmíněnému odložení věci a odložení věci za současného schválení narovnání.<sup>256</sup>

---

<sup>256</sup> DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1362.

## Závěr

Přípravné řízení je prvním, předsoudním, stadiem trestního řízení. V tomto stadiu je třeba zjistit a obstarat důkazy svědčící o vině obviněného, stejně jako i důkazy, které vinu obviněného vyvracejí. Na správném provedení přípravného řízení závisí výsledek celého trestního řízení. Význam přípravného řízení vyplývá z jeho zařazení v celkové struktuře trestního řízení. *In extenso* lze smysl přípravného řízení spatřovat v prověření oznámení a podnětů týkajících se údajných trestných činů, zjištění osoby, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, a důkazného prověření, zda podezření z trestného činu proti určité osobě je do té míry odůvodněno, aby byla podána obžaloba, popřípadě návrh na potrestání a věc byla předána soudu. Jen v tomto rozsahu je dokazování v přípravném řízení odůvodněno a je tak v souladu se základními zásadami trestního řízení, zejména zásadou presumpce nevinny a zásadami bezprostřednosti a ústnosti, které se uplatní v hlavním líčení.<sup>257</sup>

Jednou z nejvýznamnějších změn, které do TR přinesla novela č. 265/2001 Sb. bylo vytvoření tří forem přípravného řízení, diferencovaných v závislosti na typové nebezpečnosti spáchaného trestného činu. Zavedení institutu zkráceného přípravného řízení byl bezesporu krok učiněný správným směrem; zkrácené přípravné řízení je všeobecně vnímáno jako pozitivní změna, a to zejména z důvodu zjednodušení, zrychlení a snížení formálnosti řízení. Uvedená pozitiva se projevují především ve fázi přípravného řízení. V rámci výzkumného úkolu nazvaného „*Vliv vybraných ustanovení velké novely TR na průběh trestního řízení*“, realizovaného Institutem pro kriminologii a sociální prevenci<sup>258</sup>, provedeného dotazníkovým šetřením v období let 2004 - 2007, respondenti z řad státních zástupců oceňovali především skutečnost, že zkrácené přípravné řízení umožňuje rychlejší, jednodušší a méně formální projednání méně závažné trestné činnosti a že se jeho prostřednictvím zkracuje čas od spáchání trestného činu do potrestání pachatele. Jako pozitivní aspekty zkráceného přípravného řízení byly hodnoceny, například hospodárnost zkráceného přípravného řízení, generální prevence, menší zatíženost služby kriminální policie a vyšetřování, taktéž míra zajištění

---

<sup>257</sup> RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7. s. 9.

<sup>258</sup> Dostupný z www: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zkusenosti-z-prvnich-let-aplikace-zkraceneho-rizeni-v-nazorech-pracovniku-organu-cinnych-v-trestnim-rizeni.aspx>> [cit. 2018-12-05].

práva obviněného na obhajobu byla považována za stejnou jako ve standardním typu přípravného řízení. Nicméně z řad státních zástupců zazněla i kritika na ukládání nepřiměřeně mírných trestů v rámci zkráceného přípravného řízení, z důvodu rychlejšího ukončení řízení, popřípadě absence systému, který by sloužil k poskytnutí aktuálních a úplných informací, vedených proti pachateli u jiných orgánů.

S ohledem na již uvedené, zkrácené přípravné řízení nabízí tak možnost v relativně krátkém časovém úseku skončit věci méně závažné trestné činnosti a zaměřit pozornost orgánů činných v trestním řízení na závažnější formu kriminality, a to při zachování základních procesních práv obviněného. Zkrácené přípravné řízení tvoří nezanedbatelnou část agendy orgánů činných v trestním řízení a je tak žádoucí, aby tento institut byl v TR ponechán.

V rámci trestního řízení je státní zastupitelství, respektive státní zástupce, jenž výkonem své funkce zajišťuje působnost státního zastupitelství, tím orgánem, který by měl naplňovat požadavek legality. Státní zastupitelství je samostatným orgánem *sui generis*, který plní Ústavou a zákonem stanovený úkol vlastní pouze tomuto orgánu státní moci.

Krátkým exkurzem do německého zákonodárství bylo nastíněno několik odchylek právní úpravy státního zastupitelství. Oproti české právní úpravě není státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo ústavně nijak zakotveno, mimoto v německém zákonodárství absentuje právní předpis, který by nabídl ucelenou úpravu státního zastupitelství. Jedná-li se o soustavu německého státního zastupitelství, ta je shodně jako česká soustava státních zastupitelství vázána na soudy, byť s tím rozdílem, že se jedná o soustavu třístupňovou. Nutno dodat, že úprava německého státního zastupitelství se může jevit jako značně nepřehledná v důsledku spolkového uspořádání země, když na mnohé aspekty fungování státního zastupitelství platí řada zemských předpisů. V obecné rovině však obě právní úpravy zaujímají shodné stanovisko k úloze státního zástupce v přípravném řízení.

Postavení státního zástupce je v přípravném řízení klíčové. Jeho pozice pána sporu je stěžejní, neboť právě on nese plnou odpovědnost za výsledek přípravného řízení, v jehož rámci zajišťuje, aby před soud nebyly postaveny osoby, u nichž podezření ze spáchání konkrétního trestného činu není dostatečně odůvodněno. Podívám-li se na úlohu státního zástupce v přípravném řízení konkrétněji, je to právě



státní zástupce, kdo je od počátku případu oprávněn řídit a kontrolovat činnost policejního orgánu udílením pokynů, formovat tak věc od správného vymezení skutku přes přílehavou právní kvalifikaci až po obstarání důkazních prostředků, a tím přispět k zefektivnění trestního řízení. Aktivním výkonem dozoru státního zástupce nad zachováváním zákonnosti v rámci přípravného řízení se dbá na to, aby policejní orgán postupoval v souladu s TŘ, za dodržování základních zásad trestního řízení, a aby při provádění procesních úkonů vůči osobám, proti nimž se trestní řízení vede, bylo šetřeno jejich základních práv a svobod a nedocházelo tak k excesům stran policejního orgánu. Oprávnění a povinnosti státního zástupce se prolínají napříč celými trestněprávními kodexy, napříč celým trestním řízením. Nakonec je v rukou státního zástupce, jakožto veřejného žalobce, zda bude realizována odpovídající ochrana spravedlnosti a ochrana společnosti před trestnou činností.

Zákon o SZ nenabízí komplexní představu o činnosti státního zastupitelství, dává k dispozici pouze základní rámeček. Pro podrobnější úpravu je třeba použít základní pramen trestního práva procesního, TŘ, čímž se může dosavadní úprava jevit jako dostatečně nesrozumitelná, ba i spletitá. V důsledku četných novelizací byla porušena kontinuita a provázanost jednotlivých ustanovení TŘ. Právě systematika a úprava TŘ v oblasti dozorových oprávnění státního zástupce je značně neuspořádaná a nepřehledná. Předně by se mohlo zdát, že právní úprava dozoru je obsažena pouze v oddíle pátém nazvaném „*Dozor státního zástupce*“, hlavy deváté části druhé TŘ, nicméně tomu tak není, neboť předmětné ustanovení odkazuje na další dozorová oprávnění státního zástupce obsažená v části druhé TŘ nazvané „*Přípravné řízení*“. V důsledku roztržité úpravy se státnímu zástupci nabízí dualita oprávnění dávat policejnímu orgánu pokyny a vyžadovat předložení spisového materiálu. V souvislosti s tím je na místě zvážit, zda je nynější podoba TŘ vyhovující.

Ačkoliv současná úprava trestního řízení trpí nedostatky, domnívám se, že vytváří předpoklady pro silné a dominantní postavení státního zástupce v přípravném řízení. Umožňuje státnímu zástupci provádět dohled nad postupem policejního orgánu, vyžadovat spisy, včetně spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, nabízí možnost zabránit tomu, aby nebyly pod koberec „zamety“ informace o trestných činech. Přesto je třeba dodat, že zákonodárce by měl přistoupit k provedení rekodifikace TŘ, která by odstranila roztržitost procesních institutů TŘ a v návaznosti na rekodifikaci

trestního práva hmotného zajistila soulad trestněprávních předpisů. Rovněž by mělo být jednoznačně vymezeno, která oprávnění je státní zástupce oprávněn použít ve stadiu před zahájením trestního stíhání a která se vztahují výlučně ke stadiu vyšetřování.

Zároveň s legislativní změnou TŘ by mělo dojít i k úpravě postavení státního zastupitelství, kdy by došlo k posílení nezávislosti státního zástupce spolu se zvýšením jeho odpovědnosti, což by jistě vedlo k zefektivnění trestního řízení. Nicméně, jde-li o nezávislost státního zástupce, nemůže ji zákon sám o sobě zaručit, vždy bude záležet na vnitřní kvalitě každého jednotlivce.

## Seznam použitých zkratek

Ústava	Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
LZPS	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
ZSVM	Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon o SZ	Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.
JŘSZ	Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.
POP č. 8/2009	Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů.
GG	Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland vom 23. Mai 1949.
GVG	Gerichtsverfassungsgesetz, in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. Mai 1975.
StPO	Strafprozessordnung, in der Fassung der Bekanntmachung vom 7. April 1987.

# Seznam použitých zdrojů

## 1. Seznam použité literatury

CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GRIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Aspi, 2008. ISBN 978-80-7357-348-5.

DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.

DRAŠTÍK, Antonín; FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.

FENYK, Jaroslav. Filosofie novely trestního řádu (č. 265/2001 Sb.) z hlediska postavení veřejného žalobce. In Policejní akademie České republiky, Katedra trestního práva. *Teoretické otázky přípravného řízení trestního: Sborník příspěvků z teoretického semináře k mezinárodní účasti pořádaný dne 20. listopadu 2002*. Praha, 2002. ISBN 80-7251-118-1.

FENYK, Jaroslav. *Vademecum státního zástupce*. Praha: ASPI Publishing, 2003. ISBN 80-86395-80-4.

FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; GRIVNA, Tomáš a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-750-8.

FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia, sv. č. 509. ISBN 978-80-210-7687-7.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-278-3.

KOUDELKA, Zdeněk; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7.

LATA, Jan; PAVLÍK, Jiří. *Přehled judikatury ve věcech státního zastupitelství a státních zástupců*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-779-9.

MEYER-GOSSNER, Lutz; SCHMITT, Bertram. *Beck'sche Kurz Kommentare. Band 6. Strafprozessordnung. Gerichtsverfassungsgesetz, Nebengesetze und ergänzende Bestimmungen*. München: Verlag C. H. Beck oHG, 2015. ISBN 978 3 406 67 500 3.

MUSIL, Jan. Některé koncepční otázky přípravného řízení. In Policejní akademie České republiky, Katedra trestního práva. *Teoretické otázky přípravného řízení trestního: Sborník příspěvků z teoretického semináře k mezinárodní účasti pořádaný dne 20. listopadu 2002*. Praha, 2002. ISBN 80-7251-118-1.

MUSIL, Jan; KRATOCHVÍL, Vladimír; ŠÁMAL, Pavel a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8.

RŮŽIČKA, Miroslav. *Veřejná žaloba a orgány konající přípravné řízení v ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-929-7.

ŠÁMAL, Pavel; NOVOTNÝ, František; RŮŽIČKA, Miroslav; VONDRUŠKA, František; NOVOTNÁ, Jaroslava. *Přípravné řízení trestní*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-741-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1999. ISBN 80-85963-89-2.

## 2. Seznam použitých odborných článků

FRYŠTÁK, Marek. Smysl a význam zkráceného přípravného řízení z hlediska jeho rychlosti. *Trestněprávní revue*. 2012. roč. 11. č. 10.

JANOVSKY, Thomas. Státní zastupitelství ve Spolkové republice Německo. *Státní zastupitelství*. 2015. č. 5.

JELÍNEK, Jiří. Dohoda o vině a trestu – novinka v českém právu. *Právní rádce*. 2012.

JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. *Bulletin advokacie*. 2012. č. 10.

KOUŘIL, Petr. K postavení orgánů veřejné žaloby v České republice a na Slovensku. *Trestní právo*. 2012. č. 5.

KOZÁK, Vítězslav. Postavení státního zastupitelství a jeho ústavní zakotvení. *Trestněprávní revue*. 2017. č. 10.

MUSIL, Jan. Přípravné trestní řízení – některé koncepční otázky. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*, 2002. č. 4.

PALOVSKÝ, Tomáš. Odklony v trestním řízení ve středoevropské srovnávací perspektivě (Polsko, Slovensko, Česká republika, Rakousko). *Státní zastupitelství*. 2011. č. 4.

RANGE, Harald. Pravomoci nejvyššího spolkového státního zástupce v Německu se zaměřením na vyšetřování trestných činů proti státu. *Státní zastupitelství*. 2015. č. 5.

RŮŽIČKA, Miroslav. K východiskům řešení otázky vzájemného vztahu přípravného řízení a stadia projednání trestní věci v řízení před soudem v připravované rekodifikaci trestního práva procesního v České republice. *Státní zastupitelství*. 2005. č. 1-3.

RŮŽIČKA, Miroslav; ŠABATA, Karel. K novému zákonu o státním zastupitelství. *Státní zastupitelství*. 2016. č. 3.

RŮŽIČKA, Miroslav; ŠABATA, Karel. Zkrácené přípravné řízení a jeho místo mezi formami přípravného řízení. *Státní zastupitelství*. 2010. č. 2.

SVATOŠ, Roman. Je možné zneužívat novelizovaný institut zkráceného přípravného řízení? *Státní zastupitelství*. 2012. č. 2.

ŠABATA, Karel. Potřebuje státní zastupitelství netrestní působnost. *Státní zastupitelství*. 2009 č. 9.

- ŠÁMAL, Pavel. Zkrácené přípravné řízení. *Trestněprávní revue*. 2002. roč. 1. č. 1.
- VANTUCH, Pavel. K omezení významu přípravného řízení v návrzích nového trestního řádu. *Trestněprávní revue*. 2008. roč. 7. č. 2.
- VANTUCH, Pavel. Předsoudní fáze trestního řízení po novele trestního řádu. *Bulletin advokacie*. 2001. č. 11-12.
- VANTUCH, Pavel. Zahájení trestního stíhání a jeho účinky vůči podezřelému (osobě, proti níž se řízení vede) od 1. 1. 2002. *Trestněprávní revue*. 2003. roč. 2. č. 1.
- VONDRUŠKA, František. Jak počítat běh lhůt pro skončení zkráceného přípravného řízení. *Státní zastupitelství*. 2009. č. 12.

### 3. Seznam použitých vysokoškolských kvalifikačních prací

- BLAGODÁRNÁ, Ivana. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Rudolf Vokoun.
- BOROVÍČKA, Lukáš. *Státní zástupce a policejní orgán v přípravném řízení trestním*. Praha, 2011. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Jelínek.
- DUŠKOVÁ, Nikol. *Oprávnění státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.
- FICHTNER, Jan. *Organizace a působnost německé a české veřejné žaloby*. Brno, 2015. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jaroslav Fenyk.
- MACHOVCOVÁ, Kateřina. *Zkrácené přípravné řízení*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Herczeg.
- PETR, Milan. *Působnost státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jiří Říha.
- RAMPAS, Jan. *Úloha státního zástupce v přípravném řízení trestním*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jaroslav Fenyk.
- RAMPULA, Vlastimil. *Veřejná žaloba*. Praha, 2009. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce Jana Navrátilová.

### 4. Seznam použitých právních předpisů

- Gerichtsverfassungsgesetz, in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. Mai 1975.
- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland vom 23. Mai 1949.
- Strafprozessordnung, in der Fassung der Bekanntmachung vom 7. April 1987.
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 14/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 192/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších zákonů.

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

## 5. Seznam použité judikatury

Case of Batsanina v. Russia. European Court of Human Rights. Third Section. Application N° 3932/02, in Strasbourg on 26 May 2009.

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 290/98 [ze dne 7. 12. 2009].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3206/2008 [ze dne 27. 4. 2009].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 268/2003 [ze dne 3. 11. 2004].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 317/04 [ze dne 31. 8. 2004].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 317/04 [ze dne 29. 9. 2004].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1975/08 [ze dne 12. 1. 2009].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 2014/2007 [ze dne 14. 5. 2008].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 3436/14 [ze dne 19. 1. 2016].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 84/97 [ze dne 19. 2. 1998].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 2847/14 [ze dne 3. 1. 2017].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 16/02 [ze dne 28. 3. 2002].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 582/99 [ze dne 24. 2. 2000].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 1780/2007 [ze dne 25. 8. 2008].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 3/09 [ze dne 8. 6. 2010].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 4/94 [ze dne 12. 10. 1994].

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 17/10 [ze dne 28. 6. 2011].

Rozhodnutí kárného senátu státního zastupitelství při Nejvyšším státním zastupitelství sp. zn. K 101/99 [ze dne 31. 5. 1999].

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 1 T 35/91 [ze dne 29. 11. 1991].

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 4 Tz 68/2002 [ze dne 14. 1. 2003].

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tpjn 303/2014 [ze dne 25. 9. 2014].

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky sp. zn. 5 Tz 2/79 [ze dne 25. 1. 1979].

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 12 Ksz 2/2009 [ze dne 16. 9. 2009].

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 12 Ksz 13/2012 [ze dne 5. 3. 2013].

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 Ds 3/2006 [ze dne 3. 5. 2007].



Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tz 94/2012 [ze dne 23. 1. 2013].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tz 174/2001 [ze dne 5. 9. 2001].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tz 44/2016 [ze dne 20. 7. 2016].

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tzn 12/94 [ze dne 16. 2. 1995].

Rozsudek Nejvyššího soudu České socialistické republiky sp. zn. 11 Tz 1/88 [ze dne 18. 2. 1988].

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 To 61/2004 [ze dne 7. 10. 2004].

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. Tpjn 303/2014 [ze dne 25. 9. 2014].

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 4 To 383/2005 [ze dne 3. 5. 2005].

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 4 To 693/94 [ze dne 31. 10. 1994].

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 10 To 336/2003 [ze dne 19. 8. 2003].

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp. zn. 9 To 429/97 [ze dne 31. 7. 1997].

Usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. 67 To 451/2007 [ze dne 18. 12. 2007].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 4 Tz 41/91 [ze dne 10. 10. 1991].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 150/2008 [ze dne 23. 4. 2008].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 826/2014 [ze dne 20. 8. 2014].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 Tdo 1542/2014 [ze dne 17. 12. 2014].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 5 To 46/90 [ze dne 14. 9. 1990].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 6 Tdo 589/2008 [ze dne 29. 5. 2008].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 1007/2014 [ze dne 1. 10. 2014].

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 1571/2011 [ze dne 11. 1. 2012].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 30/03 [ze dne 2. 11. 2004].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 640/03 [ze dne 16. 3. 2004].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 2886/13 [ze dne 29. 10. 2013].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3108/08 [ze dne 26. 3. 2009].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1465/13 [ze dne 6. 6. 2013].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1936/08 [ze dne 25. 9. 2008].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. II. ÚS 1948/08 [ze dne 18. 9. 2008].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 693/06 [ze dne 7. 12. 2006].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. III. ÚS 1537/07 [ze dne 10. 7. 2008].

Usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 140/08 [ze dne 12. 2. 2008].

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 To 66/2000 [ze dne 23. 8. 2000].

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 11 To 38/94 [ze dne 15. 3. 1994].

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 12 To 76/97 [ze dne 1. 7. 1997].

## **6. Seznam použitých ostatních zdrojů**

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Vydán pod č. 265/2001 Sb. V částce 102/2001 Sb. dne 31.7.2001.

Opinion N° 3(2008) of the Consultative Council of European Prosecutors adopted by the Consultative Council of European Prosecutors (CCPE) in Strasbourg on 21 October 2008.

Opinion N° 10(2015) of the Consultative Council of European Prosecutors adopted by the Consultative Council of European Prosecutors (CCPE) in Strasbourg on 20 November 2015.

Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2009, vzorový organizační řád, ve znění pokynu obecné povahy č. 12/2011, který určuje pro jednotlivé stupně soustavy státního zastupitelství povinné specializace pro jednotlivé státní zástupce.

Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Recommendation Rec(2000)19 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 6 October 2000.

Stanoviska Poradního výboru evropských prokurátorů.

Výkladové stanovisko Nejvyšší státní zástupkyně č. 3/2004 Sb.

Výkladové stanovisko Nejvyšší státní zástupkyně č. 4/2007 Sb.

Výkladové stanovisko Nejvyšší státní zástupkyně č. 13/2003 Sb.

Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zástupce č. 4/2011 Sb.

Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství č. 1/2009 Sb.

## **7. Seznam použitých internetových zdrojů**

[www.beck-online.cz](http://www.beck-online.cz)

[www.bundestag.de](http://www.bundestag.de)

[www.de.wikipedia.org](http://www.de.wikipedia.org)

[www.hudoc.echr.coe.int](http://www.hudoc.echr.coe.int)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.nalus.usoud.cz](http://www.nalus.usoud.cz)

[www.nsoud.cz](http://www.nsoud.cz)

[www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)

[www.nsz.cz](http://www.nsz.cz)

[www.portal.gov.cz](http://www.portal.gov.cz)

[www.rm.coe.int](http://www.rm.coe.int)

[www.sbirka.nssoud.cz](http://www.sbirka.nssoud.cz)

ASPI [databáze]

# Postavení státního zástupce v přípravném řízení trestním

## Abstrakt

Předložená rigorózní práce obsahuje rozbor oprávnění státního zástupce při výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v rámci přípravného řízení podle platné právní úpravy obsažené v TŘ.

Přípravné řízení je prvním, předsoudním, stadiem trestního řízení. Jeho význam spočívá v prověření oznámení a podnětů týkajících se údajných trestných činů, zjištění osoby, která je podezřelá ze spáchání trestného činu, a důkazného prověření, zda podezření z trestného činu proti určité osobě je do té míry odůvodněno, aby byla podána obžaloba, popřípadě návrh na potrestání a věc byla předána soudu.

Postavení státního zástupce je v přípravném řízení klíčové, neboť právě on nese plnou odpovědnost za výsledek přípravného řízení. Aktivním výkonem dozoru státního zástupce nad zachováváním zákonnosti v rámci přípravného řízení se dbá na to, aby policejní orgány postupovaly v souladu s TŘ, za dodržování základních zásad trestního řízení, a aby při provádění procesních úkonů vůči osobám, proti nimž se trestní řízení vede, bylo šetřeno jejich základních práv a svobod a nedocházelo tak k excesům stran policejních orgánů.

Práce sestává ze čtyř částí. V první části nejprve vymezují pojem přípravného řízení, jeho právní úpravu a charakteristiku, formy a stadia přípravného řízení. Druhá část je zaměřena na zkrácené přípravné řízení, podmínky jeho konání, způsob zahájení, stejně tak způsob vyřízení věci v rámci zkráceného přípravného řízení.

Třetí část je věnována státnímu zastupitelství a státnímu zástupci a skládá se z několika kapitol. Věnuje se právní úpravě a charakteristice státního zastupitelství, jeho působnosti a správě. Zároveň je zpracován náhled na právní úpravu státního zastupitelství ve Spolkové republice Německo. Tato část rovněž rozebírá postavení státního zástupce v obecné rovině.

Stěžejní částí této práce je část čtvrtá zabývající se postavením státního zástupce v přípravném řízení. Tato část je rozdělena na čtyři kapitoly. V první kapitole jsem se soustředila na pojem dozoru a jednotlivá oprávnění státního zástupce při výkonu dozoru. Další kapitoly popisují činnost státního zástupce v jednotlivých stadiích

přípravného řízení, tedy nejprve před zahájením trestního stíhání a poté po zahájení trestního stíhání. Poslední kapitola popisuje výkon dozoru státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení, jež v posledních letech nabývá na významu.

## **Klíčová slova**

přípravné řízení trestní, státní zástupce, dozor

# **The position of the public prosecutor in the preparatory criminal proceeding**

## **Abstract**

The submitted rigorous thesis contains an analysis of competencies of the public prosecutor within the execution of the supervision over maintaining the legality in the preparatory criminal proceeding in accordance with the current legislation specified in the Criminal Procedure Code.

The preparatory criminal proceeding is the first, pre-trial, stage of criminal proceeding. The objective of this stage is to reinsure that the suspicion of the commitment of a crime by a certain person is sufficiently sustained and that the evidence proving the guilt of the accused person has been obtained in order to file an indictment or agreement on the guilt to court.

The position of the public prosecutor in the preparatory criminal proceeding is crucial, because it is he, who bears the full responsibility for results of this criminal stage. Active performance on the supervision of the preparatory proceeding by the public prosecutor ensures that the police authorities act in accordance with the Criminal Procedure Code, follow the basic principles of criminal procedure and that the fundamental rights of suspects are protected in order to avoid excess of the police.

The thesis consists of four parts. In the first part I describe the concept of the preparatory criminal proceeding, its legislation and characteristics, forms and stages of the preparatory criminal proceeding. Second part is focused on the conditions that need to be met in order to have the preliminary hearing, ways of its initiation and types of conclusion of this stage.

The third part is devoted to the Public Prosecutor's Office and the public prosecutor and consists of several chapters. It describes legislation and characteristics of the Public Prosecutor's Office, its jurisdiction and administration. The view of German legislation of the Public Prosecutor's Office is also processed. This part also covers the job of the public prosecutor.

The most important part of this thesis is part four which deals with the position of the public prosecutor in the preparatory criminal proceeding. This part is divided into four chapters. In the first chapter I focus on the term supervision and particular competencies of the public prosecutor within the execution of the supervision. The other chapters describe activities of the public prosecutor within the particular periods of the preparatory criminal proceeding, firstly in the pre-prosecution and then the initiation of criminal prosecution. The last chapter describes the public prosecutor's execution of the supervision in the preliminary hearing which became more significant in recent years.

### **Key words**

preparatory criminal proceeding, public prosecutor, supervision